

DOCUMENT RESUME

ED 202 204

FL 012 184

AUTHOR Latify, A. Hariz
 TITLE Spoken Dari. Preliminary Edition.
 INSTITUTION Foreign Service (Dept. of State), Washington, D.C.
 Foreign Service Inst.
 PUB DATE 80
 NOTE 452p.
 LANGUAGE Dari; English

EDRS PRICE MF01/PC19 Plus Postage.
 DESCRIPTORS Cultural Context; *Dialogs (Language); Grammar; Indo European Languages; *Intensive Language Courses; *Pattern Drills (Language); Persian; Postsecondary Education; *Pronunciation Instruction; *Proverbs; Second Language Instruction; Textbooks; Vocabulary

IDENTIFIERS *Afghanistan; *Dari; Foreign Service Institute DC

ABSTRACT

This book contains the core of the Dari language instructional program developed by the Foreign Service Institute. Most of the sentences and exercises in the lessons are presented in the Persian script; the spelling represents the actual pronunciation of colloquial Dari. Each lesson includes a set of basic sentences and drills, vocabulary lists, grammatical notes, pronunciation drills, question-and-answer exercises, and a dialogue. A large number of proverbs and sayings are included in the lessons because such sayings are used constantly in Dari, and they give an insight into Afghan culture and thought. (Author/AMH)

 * Reproductions supplied by EDRS are the best that can be made *
 * from the original document. *

طری اصطلاحی

حفیظ لطیفی

موسسه خدمات خارجہ
وزارت خارجہ

بنام خداوند توانا

For sale by the Superintendent of Documents, U.S. Government Printing Office
Washington, D.C. 20402

Stock Number 044-000-01768-7

FOREIGN SERVICE INSTITUTE

***Edited by
MARIANNE LEHR ADAMS***

Acknowledgments

I would like to express my deep appreciation to my former students who very patiently put up with the errors and loose pages of this book when it was being used in xerox form. Their thoughtful suggestions were very helpful.

I am especially grateful to Dr. James A. Snow, linguist and Chairman of the Department of Near Eastern and African Languages, without whose comments, suggestions and patient attention, this text would not have been possible.

Recorded material for this course was prepared in the studios of the Foreign Service Institute. Mr. Jose Ramirez and members of the language laboratory staff.

Finally, I would like to thank Mrs. Marianne L. Adams, Head of Testing and Publications Office for her willingness to make arrangements for the publication of this preliminary edition and to Mrs. Maryko S. Deemer for typing the English sections.

A. Hafiz Latify

SPOKEN DARI

INTRODUCTION

This book contains the core of the Dari instructional program developed by the author at the Foreign Service Institute.

Each lesson includes a set of Basic Sentences and Drills. These are to be introduced orally and practiced by simple repetition. The students should imitate the instructor's voice, practicing until they can say each sentence with reasonable fluency, keeping the meaning in mind. Listening and oral practice are the essential steps in learning to speak.

After the sentences have been practiced in this way, the vocabulary lists and grammatical notes may be consulted. The pronunciation drills, question-and-answer exercises, and other exercises should also be practiced by imitation.

The Dialogue at the end of the lesson should also be practiced orally; after they have gained fluency, students may take parts and repeat the Dialogue as a conversation. Then, most important, the students should begin to use the material of the lesson in genuine conversation.

This course has been designed primarily for inductive learning. Many examples of each grammatical point have been given, and explanations kept to a minimum.

In learning to speak and understand Dari, the student must rely primarily on his ears, listening to his instructor and to the recordings which accompany this text.

Phonetic transcription has been avoided, except in the vocabulary sections of each lesson. Most of the sentences and exercises are presented in the Persian script. The spelling used in this book represents the actual pronunciation of colloquial Dari; this differs somewhat from the spelling usually used in Afghan publications.

A large number of proverbs and sayings have been introduced in these lessons. Sayings like these are used constantly in Dari, and they give an insight into Afghan culture and thought.

The purpose of this course is to help the student learn to communicate in Dari -- to exchange information and ideas with Afghans. By the active participation of both student and instructor, this ability can be built up. Learners should not feel bound by the lesson, but should try to use what they learn at each step to express their real ideas and opinions.

One of our favorite proverbs says it, "mosht namunæ-e-kherwar æs." which may be roughly translated as, "By a small sample we may judge the whole piece."

مقدمه

مقام و مقصد این کتاب اینست که یک نفر انگلیسی زبان را به لسان دری آشنا سازد. طبیعی است که در افغانستان و اکثر کشورهای دنیا مردم یک زبان را به لهجه های مختلف گویند و میزنند مگر در اینجا لهجه ها و اصطلاحاتی که بیشتر در شهرها و خصوصا در کابل از آن استفاده بعمل می آید، مراعات شده است.

با در نظر گرفتن موضوع فوق، بنابراین سیستم نوشتن این کتاب هم فرق میکند، مثلا برای کلمه شب (شو)، و برای کلمه میگویم، (میگم) استعمال شده است. البته میدانیم که مردم به یک طرز و لهجه گویند. عین کلمه در مواقع مختلف به آوازه های مختلف شنیده میشود. برای معلم بهتر خواهد بود که این نکات را در نظر داشته باشد تا اگر در آن خود لهجه و اصطلاحاتی که عمومی تر است، معرفی نماید.

این کتاب سی درس داشته، شامل لغات، جملات و تمرینات، مکالمات، سوالات و موضوعات میباشد. همچنین در آخر بعضی از دروس عبارات مفید و ضرب المثلهای هم علاوه شده است.

در بعضی قسمت ها توضیحات مختصری راجع به گرامر داده شده است.

هر درس تقریباً یک مکالمه دارد که این مکالمه بصورت مستقیم یا غیر مستقیم با لغات و جملات و تمرینات درس مذکور رابطه دارد. در حدود پانزده یا زیاده تر تمرینات برای تقویه تلفظ

حروف غ، ق و خ آوردند. در صورت کمی تمرین و استعمال لغات معلم باید از دانش خود استفاده کرده به شاگردان هدایات و وظایف لازمه بدهد. قراریکه می بینیم این سوس به معرفیت زبان مثل دری کافی نیست، بنابراین معلم باید به مراجعه روزنامه و کتابهای که به اختیار دارد استفاده نموده به دانش شاگردان بافزاید.

برای پیش بردن این کورس نکات اتی باید در نظر گرفته شود -

۱- معلم کلمه یا جمله که یاد گرفته میشود یک دفعه یا دو دفعه به شاگردان میخواند و شاگرد ها آن کلمه را یکجا بعد از معلم تکرار میکنند. معلم دوباره کلمه یا جمله گفته شده را تکرار نموده و هر شاگرد به نوبه خود بعد از معلم تکرار میکند تا اینکه تمام شاگردان بدون کدام مشکلاتی کلمه مذکور را گفته بتوانند. در این مرحله اگر غلطی در تلفظ دیده میشود باید اصلاح شود، مگر کوشش شود از توضیحات چون و چرا جلوگیری بعمل آید.

۲- خلاصه موضوع مکالمه درس به شاگردان گفته شود و بعد معلم مکالمه مذکور را از کتاب به شاگردان بخواند.

۳- بعد از خود شاگردان به خواندن مکالمه شروع کنند و بعد از یکی دو مرتبه خواندن شاگردان به تمرین مکالمه بدون کتاب بپردازند.

۴- بعد از اینکه این کار تمام شد، شاگردان به سوالات آخر مکالمه باید جواب بدهند یا از یکدیگر خود بپرسند.

۵- راجع به گردان فعل، ساختمان جملات و استعمال لغات چه در صنف و چه در خارج

از صنف به شاگردان وظایف داده شود .

۶- عبارات و جملاتی که در اول کتاب برای حفظ کردن آمده ، گاهی در متن کتاب هم دیده میشوند ، لهذا برای معلم و شاگردان است که از مراجعه به آنها چشمپوشی نکنند .
با همکاری شعبه سمعی و بصری هر سی درس این کتاب ریکارده شده و در لاهراتوارلسان بد سترس شاگردان گذاشته شده است .

با وجود عدم مواد و موضوعات درسی ، خصوصا در کشینری اینجانب سعی نمودم تا این برک سبز را تهیه نمودم به دوستداران زبان دری تقدیم کنم . البته به عقیده من این کتاب به تدریس زبان دری کافی نیست و امیدوارم به نوشتن این سلسله ادامه داده تا بتوانم به معرفی زبان و کلتور افغان بهتر کمک کنم .

حفیظ لطیفی

SPOKEN DARI

The Alphabet

الفباء
32

Final	Medial	Initial	Usual Value	Isolated
ا	—	—	a	alif
ب	بـ	ب	b	bay
پ	پـ	پ	p	pay
ت	تـ	ت	t	tay
ث	ثـ	ث	s	say
ج	جـ	ج	j	jeem
چ	چـ	چ	ch	chay
ح	حـ	ح	h	hay
خ	خـ	خ	kh	khay
د	—	—	d	dahl
ذ	—	—	z	zahl
ر	—	—	r	ray
ز	—	—	z	zay
ژ	—	—	ʒ (measure)	jay
س	سـ	س	s	seen
ش	شـ	ش	ʃ sh	sheen
ص	صـ	ص	s	sought
ض	ضـ	ض	z	zought

SPOKEN DARI

Final	Medial	Initial	Usual Value	Isolated
ط	ط...	ط	t	ط toey
ظ	ظ...	ظ	z	ظ zoey
ع	ع	ع	'	ع eyn
غ	غ	غ	ǧ gh	غ gheyn
ف	ف	ف	f	ف fay
ق	ق	ق	q	ق qough
ک	ک	ک	k	ک کough
گ	گ	گ	g	گ gough
ل	ل	ل	l	ل lahm
م	م	م	m	م mim
ن	ن	ن	n	ن noon
و	-	-	w, o, u	و wow
ه	ه	ه	h, æ	ه hay
ی	ی	ی	y, i	ی ya

Note that the following group of letters, like the | are never connected to the following letter.

د ذ ز ژ و

Note that the ی does not have dots in the isolated or final positions.

SPOKEN DARI

1. Some Examples:

Phoneme	Dari Examples	Approximate English Equivalent
ɪ	sɪɾ سیر	beat
e	ser سر	Between the English vowels of sit and set
e:	se:r سیر	cake
æ	æs اس	Between the English vowels of can and cut
u	tut توت	root
o	khod خود	put
o:	so:r سور	note
a	dar دار	Between the English vowels of cot and caught
k	kar کار	king
q	deg دق	'k' said way back in the throat
ʔ	ʔayn عین	bottle
ch	char چار	chair
ʃh	shar شار	should
ʒ	ʒalæ تزاره	measure, azure
kh	khub خوب	place back of tongue against back part of soft palate and exhale
gh	zoghāl زغال	As 'kh' above, but voiced

SPOKEN DARI

An Introduction to Reading

The Vowels

There are only three symbols normally used in Dari for vowels. Their basic forms are:

ʊ , ɨ

ʊ used in the middle or at the end of a word represents the vowel sound 'a'. At the beginning of a word, however, the ʊ merely indicates that the word starts with a vowel.

ɨ represents the sound a

ɨ represents the sounds u and o:

ʊɨ represents the sounds i and e:

The three remaining vowel sounds which are represented by ʊ only at the beginning of a word are æ, e and o

æ = ʊ

e = ʊ

o = ʊ

Most of the letters have been grouped into families and most of the letters within each family are distinguished by means of dots written above or below the letter.

SPOKEN DARI

In reading Dari, the following principles should be considered.

1. Read from right to left.
2. Identify the Dari letters by means of:

a. Shape of the letter.

ح

b. The number of dots.

خ

c. The position of the dots.

ج

Here we follow some of the examples and their equivalents;

s	t	p	b
ش	ت	پ	ب
ش	ت	پ	ب

just one example, and you do the rest of the exercise.

با بو بی اب آب اوب ایب

kh	h	c	j
خ	ح	چ	ج
خ	ح	چ	ج

z	d
ذ	د

دا دو دی اد آد اود اید

ز r
ژ z
ژ x

را روری ار آر اور ایر

sh s

ش س

سا سو سی اس آس اوس ایس

now read

تا با بو اخ آخ اوخ بابا پای خات بی
آب روز شب ای خان جان پشت پت زد

z s

ض ص

صا صو صی اص آص اوص ایص

z t

ظ ط

طا طو طی اط آط او ط ایط

q' f

now read this

1

m

ما مو می ام آم اوم ایم

ن نا نو نی ان آن اون این

W, O

و وا وو وی او آو او ایو

هـ ها هو هس اه آه اوہ ایہ

 i, y

کی پیہ یا یو یسی ای آئی اوی ایسی

now read this.

نمان	چین	کابل	مزار	بامیان	نرس
امریکا	موترا	مایکل	لاری	ایران	کیویا
پارمیس	دریا	پامیر	بنر	کتاب	قانون
					شکر

SPOKEN DARI

For Memorizing

-Hello. (Hi) ¹	səlamalekom	- سلامالېکم .
-Hello. ² How are you?	walekom (əsəlam) chi al dare:n?	- والېکم (اسلام) چې حال دارئین ؟
-Not had thank you. How about you?	bəd ne:s təshækur, shoma citor?	- بدنېش تشکر. شما چطور ؟
-I'm fine thank you.	khob əstom təshækur	- خوب استم تشکر.
-Is your family fine?	fameletan khobəs?	- فامېل تان خوب اس ؟
(fine) (it is the grace of God)	fəzle khoda (s)	- فضل خداس .
What is this?	i chis?	ای چېس ؟
What is happening?	chi gəp əs?	چی گپ اس ؟
What is going on?		
What is the news?	chi khəbəər əs?	چی خبراس ؟
What is new?	chi nəw əs?	چی نو اس ؟
nothing, none	ech	هیچ .
Nothing is happening.	ech gəp ne:s.	هیچ گپ نېس.
Really?	rasti?	راستی ؟

Note:

¹ Lit. May peace be with you. Shaking hands is a very important aspect of the Afghan culture. Even close friends shake hands upon meeting for the first time during the day, as well as upon taking leave.

² this expression is used only as a reply.

SPOKEN DARI

Where are you from?	Shoma æz kojaste:n?	شما از کجاستین؟
I'm from America.	mæ æz æmrikastom	مه از امریکاستم.
What is your name?	name: shoma chis?	نام شما چیست؟
My name is	name: mæ....s	نام مه: ...اس.
Thank you.	tæshækor	تشکر.
You're welcome.	qabele: tæshækor ne:s	قابل تشکر نیس.
good-by, good night	khoda afe:z	خدا حافظ.
good-by, good night	bamane khoda	بامان خدا
Please repeat.	lotfæn tekrær kone:n	لطفا تکرار کنین.
Please speak slowly.	lotfæn asta gæp bezæne:n	لطفا آهسته گپ بزنین.
I have a headache. (lit.: My head aches)	særem dærd me:konæ	سرم درد میکنه.
both are the same	ærdø yæk chiz æs	هر دو یک چیز اس.
the same	æyne chiz æs	عین چیز اس
how?	chito(r)	چطو(ر)؟
We will see later.	pæsan me:bine:m	پسان میبینیم.
Have a nice trip.	sæfære bakhæyr	سفر بخیر
I'm very happy to meet you.	æz molaqate shoma besyar khushæstom	از ملاقات شما بسیار خوش استم
It was nice meeting you.	khob shod ke shomaræ molaqat kædom	خوب شد که شماره ملاقات کردم
I'm very happy to see you.	æz didæne shoma besyarkhosh æstom	از دیدن شما بسیار خوش استم
It was nice to see you.	khob shod ke shomaræ didom	خوب شد که شماره دیدم.

SPOKEN DARI

Why?	chera	چرا ؟
Why not?	chera ne:	چرانی .
because, in order to	æz khatərɪke:	از خاطر بکه
Hurry up!	zud shu	زود شو!
	æjælæ ku	عجله کو!
Welcome!	khosh amæde:n	خوش آمدین!
Thank you (lit.: may you be happy) (response to above 'welcome!')	khosh bashe:n	خوش باشین .
of course	ælbætə	البته .
that's o.k.; that's right	dorüst æs	درست اس.
it doesn't matter	pærwa nədaræ	پروا ندازه .
I'm very sorry.	besyar motæsef æstom	بسیار متأسف استم .
I'm very sad.	besyar motæser æstom	بسیار متأسر استم .
Excuse me (I'm sorry)	bəbækhʃhe:n	ببخشین .
I apologize.	mæzeræt me.khayom	معذرت میخایم .
it doesn't make any difference	færq nəme:konæ	فرق نمیکند .
It's interesting.	delchæsp æs	دلچسپ اس.
It is boring.	khæstæ kun æs	خسته کن اس.
I missed you.	pushtet diq shodom	پشتت دق شدم .

SPOKEN DARI

Congratulations!	tæbrik	تبریک!
It's pretty.	qæshængæs	قشنگ اس.
It's ugly.	bædræng æs bæd qæwaræs	بد رنگ اس. بد قواره س.
That's all right.	keiræs	خیر س.
I'm thirsty.	tushnæstom	تشنستم.
I want to drink some water.	me:khayom æw bukhorom	میخایم او (آب) بخورم.
I am hungry.	gushnæstom	گشمنستم.
I want to eat something.	me:khayom chize bukhorom	میخایم چیزی بخورم.
Please help me.	lutfæn mærræ komæk kone:n	لطفا مره کمک کنین.
You are very kind.	mehræban æste:n	مهربان استین.
You're very kind (lit.: It is your kindness).	mehræbani shomas	مهربانی شما س.
(it is) enough.	bæs æs	بس اس. - بس
God willing.	enshalla	انشالا.
Please eat!	lotfæn noshe jan kone:n	لطفا نوش جان کنین!
What would you like to eat?	chi noshejan me:kone:n?	چی نوش جان میکنین؟
May I come in.	ejazæs dakhel shæwom?	اجازتس داخل شوم.
please (do)	bofærmayin	بفرمائین.
It is very crowded.	besyar birubar æs	بسیار بیروبار اس.

SPOKEN DARI

I hope.	khoda konæ	خدا کنه.
Forget it.	færamosh ko	فراموش کو!
I am honored	mushærræf shudum	مشرف شدم.
How much do I owe you? chæn(d) qærzdaret æstum?		چند قرضدارت استم.
it is useless		
	be: faydæs	بی فایده س.
it does not do any good		
mind your own business	bæ tu mæbut ne:s	به تو مربوط نیس.
be careful	eteyat ku	احتیاط کو!
of course, certainly	bæ chishm	بچشم.
God bless you (her, him).	khuda ræhmæt kunæ	خدا رحمت کنه
For God sake.	bæ leyaze khuda	به لحاظ خدا
Thank you for everything.	æz æmæ chiz tashækur	از همه چیز تشکر
Do me a favor. Will you?	Yæk kar khu bærem buku?	یک کار خو بریم بکو?
I'm tired.	khæstæstum	خستستم.
I'm tired.	mandæstum	ماندمستم.
It is very important.	bisyar mohim æs	بسیار مهم اس.
fortunately	khushbækhtanæ	خوشبختانه
unfortunately	bæd bækhtanæ	بدبختانه
please be quiet	lutfæn aram bashe:n	لطفا آرام باشین
Don't make noise.	ghalmæghal nækunæn	غالمغال نکنین.

SPOKEN DARI

Be quiet (shut up) (slang)	chup bash	چپ باش
Be quiet (slang)	qæra bash	قرا باش.
May you not be tired. (when someone comes from a trip or even a short walk)	mandæ næbashi	مانده نباشی
(as reply) may you live long.	zendæ bashi	زند باشی
How are you? (how is your health)	sehætet chetoræs	صحت چطور اس؟
How are you? (how is your nature)	tæbeyætet chetoræs	طبیعت چطور اس؟
Good-by (I entrusted you to God)	bækhuda sepurdemet	به خدا سپردمت
thanks to God	shukr	شکر
in my opinion	bæ fekre mæ	به فکر مە
in my opinion, in my belief	bæ æqide: mæ	به عقیده مە
in my opinion, in my idea	bæ næzæreyæe mæ	به نظریه مە
don't worry.	negæran næbashi	نگران نباشین.
don't worry.	be:ghæm bashin	بی غم باشین.
he's very kind to me.	særem mehræbanæs	سرم مهربان اس
he's mad at me.	særem qar æs	سرم قهر اس
Where are you going?	bækhæyr?	بخیر؟
You are very kind.	lutf me:kune:n	لطف میکنی.
It has been a long time since I have seen you.	besyar wagt æs ke nædide:m	بسیار وقت اس که ندیدم.

SPOKEN DARI

Is everything o.k.?	khæyreyæt æs	خیریت اس؟
I like it.	khushem meyayæ	خوشم می آید.
(It comes to my liking)	khushdarum	خوش دارم.
You are right.	rast me:ge:n	راست می گین.
It's worth it.	me: ærzæ	می ارزه.
I don't know. (slang)	mæ chem	مجم.

SPOKEN DARI

Lesson I

درس اول

this, he, she, it	i	ای
these	iya	ایها
he, she, that	u	او
they, he, she, that person (polite)	una	اونها
they, he, she, this person (polite)	ina	اینها
to have	dashtan	داشتن
present stem	dar	دار
chalk	tabashir	تابشیر
board, blackboard	takhtā	تخته
I, my, me	ma	من
we, our	ma	ما
you, your (familiar)	tu	تو
you, your	shoma, shema	شما
chair, seat	charkī	چوکی
what	chī	چی؟
which	kudam	کدام؟
where	kuja	کجا؟
from where, where at?	az kuja	از کجا؟
easy	asan	آسان
state	ayalat	ایالت

SPOKEN DARI

pen	qəɫæm	قلم
paper	kəɣhæz	کاغذ
teacher	mæɫem	معلم
student	ʃəɣerd	شاگرد
book	ketab	کتاب
to be	budæn	بودن
present stem	æɫ(t)	اس(ت)
lesson	dærs	درس
very, much, too, a lot	besyar	بسیار
word, vocabulary	luɣhæt	لغت
pl.	luɣhat	لغات
north, wind	ʃæmal	شمال
south	junub	جنوب
conversation, dialogue	mokalemæ	مکالمه
sentence	jumɫæ	جمله
pl.	jumælat	جملات
drill, exercise, practice	tæmrin	تمرین
clock, watch, time	sat	ساعت

درس اول

جملات و تمرینات

تباشیر

کتاب

کاغذ

پنسل

چوکی

۱- ای چیس ؟

ای کتاب اس.

ای پنسل اس.

ای قلم اس.

ای چوکی س.

ای ساعت اس.

۲- او چیس؟

او تباشیر اس.

او تختس.

او چوکی س.

او قلم اس.

او کاغذ اس.

SPOKEN DARI

او کریم اس.

۳- ایما چیس؟

ایما تباشیر اس.

ایما کتاب اس.

ایما قلم اس.

ایما کاغذ اس.

۴- اونا چیس؟

اونا قلم اس.

اونا کاغذ اس.

اونا کتاب اس.

ای کتاب اس.

او تباشیر اس.

ایما کاغذ اس.

(اویا) اونا قلم اس.

۵- ای چیس؟

اوچیس؟

ایما چیس؟

اونا چیس؟

SPOKEN DARI

Below are the endings of the Dari verb:

I	sing.	...mæ(I).....	-om	م
	pl.	...ma(we).....	e:m	م
II	sing.	...tu(you)(familiar).....	-i	ی
	pl.	...shoma(you).....	-e:n	ین
III	sing.	...u(he, she, that)		
		-æ	ه *
		i(he, she, this)		
	pl.	...una(they, those).....	-æn	ن

*this rule does not apply for the verb 'to be.'

example: to have dashtæn داشتن present stem dar دار

I have. mæ darom مه دارم م...مه

we have. ma dare:m ما داریم م...ما

you have. tu dari تو داری تو...ی

you have. shoma dare:n شما دارید شما...ین

(he, she, that, it) has daræ او داره او...ه

example: to do kædæn کدن present stem kon کن

I do. mæ me:konom ما می‌کنیم you do. shoma me:kone:n شما می‌کنین

we do. ma me:kone:m ما می‌کنیم (he, she, it) does. او می‌کنه

me:konæ

SPOKEN DARI

to be /budæn/ بودن

present stem /æs(t)/ است there is no ending
in the third person singular.

۶- مه معلم استم. (است + م)

ما معلم استیم. (است + یم)

تو معلم استی. (است + ی)

شما افغان استین. (است + ین)

اونا افغان استن. (است + ن)

fill in the blanks.

علی معلم

او آسان

او از کجا ؟.....

..... چیس؟

او..... اس.

تو از کجا ؟.....

ای..... ؟

اونا از کجا ؟.....

- ۷- تو از کجاستی؟
 ۱. ما از کابل استم.
 شما از کجاستین؟
 ۲. ما از هرات استم.
 او از کجاست؟
 ۳. او از کندز است.
 جان از کجاست؟
 ۴. جان از ورجینیا است.
 قاسم از کجاست؟
 ۵. قاسم از غزنی است.
 اونا از کجاستین؟
 ۶. اونا از پروان استن.

read this.

- ۸- ما از افغانستان استم.
 ۱. نیویارک
 او از امریکا است.
 ۲. ایران
 او از کابل است.
 ۳. پاکستان
 تام از واشنگتن است.
 ۴. هند
 حفیظ از مزار شریف است.
 ۵. چین
 ۶. کوکا کولا
 ۷. ورجینیا

- ۹- ما دارم.
 ۱. شما دارین.
 ما داریم.
 او داره.
 تو داری.
 اونا دارن.

۱- مه کتاب دارم.

ما چوکی داریم.

تو معلم داری.

شما قلم دارین.

او ساعت داره.

اونا تباشیر دارن.

تمرین داره

۱- ای درس بسیار لغت داره.

مکالمه

ای درس بسیار جمله داره.

لغت

ای درس بسیار تمرین داره.

ای درس بسیار مکالمه داره.

translate the following.

I am from America.

He is from Afganistan.

Where is he from?

He is Afgan.

This lesson is very easy.

* SPOKEN DARI

e- : a connector used with nouns and adjectives, often in the sense of 'of.'

The connective - e : اضافه ezafæ

1 - good book	ketabe khub	کتاب خوب
2 - your book	ketabe shoma	کتاب شما
3 - your books	ketabaye shoma	کتابهای شما
4 - your white book	ketabe sæfe:de shoma	کتاب سفید شما
5 - Dari book	ketabe dæri	کتاب دری
6 - the owner of the car	sahebe motær	صاحب موتور

The above examples illustrate the following:

- a. The suffix /-e/ connects the modifier with the word modified.
- b. It is suffixed to the word modified.
- c. The second word either describes, defines, or limits the first.
- d. With the chain of words in the connective -e construction, all of the words take the -e but the last, e.g.

The President of the United States of America.

Ræ'yise jæmhure æzlaye motæhedæe æmrîka

رئیس جمهور ایالات متحده آمریکا

مدیر موسسه خدمات خارجه

مدیر سیاسی وزارت خارجه

مکالمه اول

کریم - جان! ای چیس؟

جان - ای کتاب دری س.

کریم - شما شاگرد دری ستین؟

جان - بلی مه شاگرد دری ستم.

کریم - معلم دری شما از کجاس؟

جان - او از افغانستان اس.

کریم - از کجای افغانستان؟

جان - از شمال افغانستان.

کریم - دری آسان اس؟

جان - بلی بسیار آسان اس.

کریم - شما از کجای امریکا ستین؟

جان - مه از جنوب امریکا ستم.

کریم - شما از کدام ایالت استین؟

جان - مه از ایالت فلوریدا ستم.

کریم - بسیار خوب.

SPOKEN DARI

now translate the following.

۱- ای درس بسیار آسان اس.

۲- ای درس آسان نیس.

۳- تو از کجاستی؟

۴- مه از امریکا ستم.

۵- از کجای امریکا سستی؟

۶- از ایالت تکساس.

۷- شما از کجای افغانستان استین؟

۸- مه از شمال افغانستان ستم.

۹- تام از کدام ایالت امریکا س؟

also, too, either

۱۰- تامام (تامهم) از ایالت تکساس اس.

۱۱- ای درس آسان اس؟

۱۲- البته آسان اس.

جملات پائینه تکمیل کښن.

مه _____ دړی _____ .

تواز _____ ستی ؟

کابل _____ کلان _____ .

معلم جان _____ س .

_____ ازکجا _____ .

اینا _____ ؟

تام از _____ س .

ما از _____ استیم .

از کدام _____ استی ؟

ای تمرین _____ _____ نیس .

_____ از افغانستان _____ .

مه از ایالت _____ ستم .

بلی _____ آسان _____ .

تمرین تلفظ (غ)

۱.

فلام - غنی - کاف - غزنی - بغلان

فلام از بغلان اس.

بغلان نام يك شار اس.

بغلان به شمال افغانستان اس.

بغلان به جنوب افغانستان نهی.

غنی از غزنی س.

غزنی نام يك شار اس.

غزنی به جنوب افغانستان اس.

غزنی به شمال نهی.

بغلان به

بغلان به کجاس؟

فلام از ...

فلام از کجاس؟

غزنی ده ...

غزنی ده کجاس؟

غنی از ...

غنی از کجاس؟

ده از

شما از کجاستین؟

SPOKEN DARI

Translate the following:

- 1 - What is this?
- 2 - Are you from Kabul?
- 3 - No, I'm not from Kabul.
- 4 - Do you have a watch?
- 5 - Yes, I do.
- 6 - What are these?
- 7 - I don't know.
- 8 - What do you have?
- 9 - I have a Dari Dictionary.
- 10 - Really?
- 11 - You are joking.
- 12 - No
- 13 - Very good.
- 14 - What is that?
- 15 - Nothing.

ضرب المثل دری -

۱- قطره قطره دریا میشه.

SPOKEN DARI

Lesson II

دوسرې درس

car, automobile	mo: tær	موټر
work, job, employment	kar	کار
house, home	khanæ	خانه
radio	radeyo	راډيو
why?	chera	چرا؟
because	æz khaterike	از خاطرېکه
also, either, too	(h)æm	هم
friend	ræfiq	رفیق
of course	ælbætæ	البته
first	æw wæl	اول
second	dowom	دوم
God	khoda	خدا
good-by	khoda afez	خدا حافظ
now	ale	حالي
very, very much, extremely, quite, many	besyar	بسیار
poor	ghærib	فريب
a woman, wife	zæn	زن
suffix; his, her, its ex. his, her, its name	...esh	(نام او) شې نامش
American	ærīkayī	امريکايي

SPOKEN DARI

big, large, 'important,' older, oldest	kælan	کلان
from, belong to	æz	از
money	pul	پول
child	tefl	طفل
pl.	ætfal	اطفال
apartment	æpartman	آپارتمان
who?	ki	کی؟
bread, food, meal	nan	نان
one, an, a	yæk	یک
lazy	tæmbæl	تنبل
name	nam	نام
married	zændar	زندان
husband	shuy (shæwhær)	شوی (شوهر)

Note: when the progressive indicator me: (ing) is prefixed to the present stem of a verb in Dari a present tense is formed, e.g.

to do kædæn کن , present stem is (kon. کن)

I do. mæ me:konom میکنم me: plus kon کن plus ending.

we do. ma me:kone:m - - - - ما میکنیم

you do. shoma me:kone:n - - - - شما میکنین

you do. tu me:koni
(familiar) - - - - تو میکی

SPOKEN DARI

(he, she, it) does.	u me:konæ	-	-	-	-	او مېکنه
they	una me:konæn	-	-	-	-	اونه مېکن

In Dari dæn دن and tæen تن are the signs of infinitive. e.g.

kædæn کډن to do

dashtæn داشتن to have

zædæn زډن to hit

kædæn کډن is commonly used as a part of a compound verb in Dari, e.g.

tæshækur kædæn تشکر کډن to thank

kar kædæn کار کډن to work

درس دوم

جملات و تمرینات

(ندارم)	۱- من موتر دارم.
ما	من خانه دارم.
تو	من رادیو دارم.
شما	من رفیق دارم.
او	من اطفال دارم.
اونا	من طفل دارم.
قاسم	من اهارتمان دارم.
تام	من نان دارم.
اهارتمان	۲- او خانه نداره.
بایسکل	او موتر نداره.
اطفال	او رفیق نداره.
قلم	او کاغذ نداره.

SPOKEN DARI

کریم

تام

رحیم

او پول نداره.

او نان نداره.

او زن نداره.

۳- چرا نداره؟

چرا موتر نداره؟

چرا رفیق نداره؟

چرا پول نداره؟

۴- از خاطریکه تبلا اس.

از خاطریکه کار نداره.

از خاطریکه پول نداره.

از خاطریکه بسیار غریب اس.

فرید

تام

قاسم

نجیب

۵- کی نداره؟

کی کار نداره؟

کی پول نداره؟

کی غریب اس؟

هزیز خانه نداره.

کی خانه نداره؟

کی اپارتان نداره؟

۶- او هم پک خانه داره.

علی هم پک اپارتان داره.

کریم هم پک رفیق داره.

ظاهر هم پک بایسکل داره.

۷- چی میکنی؟ کار میکنم

چی کار میکنی؟ کتاب میخانم

چی داری؟ کتاب دارم

هیچ.

fill in the blanks:

ما نداریم.

تو نداری.

کریم نداره.

او نداره.

اونا ندارن.

اوسپار داره.

۸- (مه) هیچ کار نمیکنم.

هیچ بچه ندارم.

هیچ رفیق ندارم.

هیچ پول ندارم.

مکالمه دوم

جان - کریم تو خانه داری؟

کریم - نه خانہ ندارم اہارتان دارم.

جان - رفیق تو یک خانہ بسیار کلان داره.

کریم - بلی از خاطریکه او بسیار پول داره.

جان - کریم تو چی کار میکنی؟

کریم - مہ معلم استم.

جان - زن داری؟ (زندار استی)

کریم - بلی زن دار استم یک بچہم دارم.

جان - بسیار خوب نامش چیس؟

کریم - نامش غلام اس. توہم زن دار استی؟

جان - بلی زن دار استم یک دخترہم دارم.

کریم - زن تو امریکائی س؟

جان - البتہ زن مہ امریکائی س. او از ایالت کلیفورنیاس.

SPOKEN DARI

answer the following:

- ۱- کریم چی کار میکنه؟
- ۲- کریم خانه داره؟
- ۳- کریم زن داره؟
- ۴- رفیق کریم خانه داره؟
- ۵- جان از کجاس؟
- ۶- جان بچه داره؟
- ۷- زن جان از کدام ایالت اس؟
- ۸- نام بچه کریم چیه؟
- ۹- شما بچه دارین؟
- ۱۰- از کجاستین؟
- ۱۱- حالی چی کار میکنین؟
- ۱۲- زن شما چی کار میکنه؟
- ۱۳- خانه دارین؟
- ۱۴- ساعت داری؟

ترجمه‌کنین .

۱- حالی چی می‌کنی؟

۲- هیچ .

۳- پول داری؟

۴- هیچ پول ندارم .

۵- چرا پول نداری؟

۶- از خاطریکه ندارم .

۷- کریم بسیار غریب اس .

۸- او کیس؟

۹- او از کجاس؟

۱۰- نامش چیس؟

۱۱- نامش قاسم اس .

۱۲- قاسم از هرات اس؟

۱۳- از هرات نیس از کابل اس .

SPOKEN DARI

جملات پافینه تکمیل کنین.

کریم حالی _____ س؟

رحیم _____ نداره.

هیچ _____ ندارم.

رفیق _____ یک _____ بسیار _____ داره.

شما _____ پول _____.

نی _____ هیچ رفیق _____.

چرا _____ نداری؟

قاسم _____ تبل _____.

زن _____ امریکائی _____.

لیندا _____ اس.

اونا _____ استن.

فرید _____ کلان داره.

بچه _____، دختر _____.

تمرین بری تلفظ (خ) -

خانه - خلیل - خدا - تخار

خلیل از تخار اس.

تخار ده شغال اس.

خلیل یک خانه داره.

خلیل هم یک رفیق داره.

نامش خیرمحمد اس.

خیرمحمد بسیار غریب اس.

خیرمحمد خانه نداره.

خیرمحمد خدا داره.

خلیل از کجاس؟

تخار ده کجاس؟

خلیل چی داره؟

نام رفیق خلیل چیس؟

کی خانه نداره؟

خلیل از تخار اس؟

SPOKEN DARI

translate:

- 1 - Qasim is very poor.
- 2 - No, he is not poor, he has a lot of money.
- 3 - Are you married?
- 4 - Who, me? no I'm not married.
- 5 - Do you know his name?
- 6 - Yes, his name is Omar.
- 7 - Is Omar from Kunduz?
- 8 - No, Omar is from Badakhshan.
- 9 - Oh, really?
- 10 - Yes, they are husband and wife.

ضرب المثلدری-

۲- چکچکاز دو دست می برآید

SPOKEN DARI

Lesson III

درس سوم

so, then!	khæy	خو
city	shar	شهر
early, time, already	wæqt	وقت
blackboard eraser	tækhtæ pak	تخته پاک
lunch	nane chasht	نان چاشت
fuel	te:l	تیل
to go	ræftæn	رفتن
present stem	ru	رو
to work	kar kædæn	کار کردن
for	bære	بری
drawer	ræwæk	روک
class/classroom	senf	صنف
meat	gosht	گوشت
restaurant	ræstoran	رستوران
third	seyom	سوم
cheap, inexpensive	ærzan	ارزان
expensive, price	qimæt	قیمت
to see, visit, watch	didæn	دیدن
present stem	been	بین
small, little	khurd	خرد
far, away	dur	دور
fruit	me:wæ	میوه

SPOKEN DARI

later	pəsan	پسان
good-by	bamane khuda	بامان خدا
table	me:z	میز
in, at, on	dæ(r)	دہ (ر)
condition, state, health	hal, aal	حال

Additional Words کلمات اضافی

President (of a Republic)	rəyis-e-jamhoor	رئیس جمہور
Prime Minister	sədr-e-ə'zəm	صدر اعظم
President, Chairman	rəyis	رئیس
Director	mudir	مدیر
	+++	

رئیس ہانک	مدیر مکتب	صدر اعظم افغانستان	رئیس جمہور امریکا
رئیس تیم	مدیر سپورت	صدر اعظم ہند	رئیس جمہور فرانسیس

۱۔۔۔۔۔ رئیس جمہور امریکا اس۔

۲۔۔۔۔۔ صدر اعظم افغانستان اس۔

کی رئیس جمہور فرانسیس؟

کی رئیس جمہور ہند اس؟

کی رئیس جمہور مصر اس؟

SPOKEN DARI

Note:

Noun Phrases

I need three chair(s). Se: chæwki kar darum سه جوکی کاردارم

I need some chair(s). chæn(d) chæwki kar darum چند جوکی کاردارم

Unlike English, a noun is not pluralized when modified by a counter or quantity word, and there is no difference between mass nouns and count nouns in Dari as the following examples indicate.

I buy some tea. chay me:khærum جای میخرم

I buy some cups. piyalæ me:khærum پیاله میخرم

noun esm اسم

adjective sefæt صفت

verb fail فعل

adverb qæyd قید

ضرب الفاعل دری -

۲- آنانکه فخرتراند، محتاج ترند.

درس سوم

جملات و تعریفات

۱- ای موتر بسیار ارزان اس. ارزان نیست

ای بایسکل بسیار ارزان اس.

ای تلویزیون بسیار ارزان اس.

ای دکشینی بسیار ارزان اس.

ای هوتل بسیار ارزان اس.

۲- ای خانه بسیار قیمت اس. قیمت نیست

ای موتر بسیار قیمت اس.

ای گوشت بسیار قیمت اس.

ای هوتل بسیار قیمت اس.

ای کتاب بسیار قیمت اس.

۳- او هوتل بسیار کلان اس.

او صنف بسیار کلان اس.

داره ۴- ای میز روک نداره.

ای هوټل نان نداره.

ای صنف شاگرد نداره.

ای موټر تیل نداره.

ای صنف تختماک نداره.

کابل بسیار هوټل نداره.

حفیظ پول نداره.

نېس ۵- او صنف بسیار خرد اس.

او موټر بسیار خرد اس.

او هوټل بسیار خرد اس.

او شهر بسیار خرد اس.

۶- مه کارمیکنم شما کارمیکنین .

ما کارمیکنیم . اونا کارمیکنن .

تو کارمیکنی . علی کارمیکنه .

SPOKEN DARI

ما — مه در کابل کارمیکتم.

شما

مه در واشنگتن کارمیکتم.

او

مه در خانه کارمیکتم.

قرید

مه در رستوران کارمیکتم.

کریم

مه در شهر کارمیکتم.

نمیروم

۸- مه میروم.

ما

مه حالی میروم.

تو

مه حالی خانه میروم.

آنها

مه حالی صنف میروم.

مه حالی شهر میروم.

مه حالی سینما میروم.

۱- اونا حالی کار نمیکنن.

اونا حالی کابل نمیرون.

اونا حالی بری نان چاشت نمیرون.

نمی بینم

۱- مه می بینم.

ما می بینیم.

تو می بینی.

شما می بینید.

او/نا می بیند.

او می بیند.

قاسم می بیند.

۱۱- کریم کار می کند؟

بلی او کار می کند.

جان هم کار می کند؟

بلی جان هم کار می کند.

در کجا کار می کند؟

در شهر کار می کند.

بری یک کمپنی کار می کند.

بری کی کار می کند؟

— کالمه سوم

قاسم — سلامالیکم فریده جان چی حال داری؟

فریده — والیکم. خوب استم تشکر تو چطوراستی؟

قاسم — بدنیش تشکر کجامیری؟

فریده — به رستوران میروم.

قاسم — به کدام رستوران؟

فریده — به رستوران خیبر.

قاسم — او رستوران بسیار قیمت اس.

فریده — نی بسیار قیمت نیس نان خوب داره

قاسم — بری نان چاشت بسیار وقت اس مه پسان میروم.

فریده — خی پسان میبینیم.

قاسم — بلی، حالی بامان خدا.

فریده — خدا حافظ.

جملات پائینه تکمیل کنین.

ای _____ بسیار _____ نیس.

از دیدن شما _____ شدم.

موتر کریم _____ نداره.

به نان چاشت _____ ندارم.

خوب شده که _____ ره دیدم.

خی _____ میری؟

هوتل انترکانتوننتل از _____ بسیار _____ نیس.

گوشت _____ کابل _____ قیمت _____.

خانه _____ بسیار _____ دور _____.

او _____ بسیار _____ اس.

ای _____ بسیار _____ اس.

به کدام _____ کار _____؟

امریکا _____ راره.

تعریفی بری تلفظ (ق) -

قاسم - تالقان - قسیم - رفیق

قاسم از تالقان اس.

تالقان ده شمال اس.

قسیم رفیق قاسم اس.

قسیم از قلات اس.

قسیم ده قلات یک رستوران داره.

رستوران قسیم بسیار قیمت اس.

رستوران قسیم ارزان نیس.

قسیم از شار نیس.

تالقان گوشت داره.

گوشت تالقان قیمت اس.

قاسم از کجاس؟

تالقان ده کجاس؟

کی رفیق قاسم اس؟

کی ده قلات یک رستوران داره؟

قسیم از کجاس؟

SPOKEN DARI

Lesson IV

درس چهارم

library	ketabkhana	کتابخانه
English	englisi	انگلیسی
German, Germany	gaermæni	جرمنی
slightly, a little bit	yækæme	یک کمی
Persian	farsi	فارسی
difficult	moshkel	مشکل
to read, sing	khandæn	خواندن
present stem	khan	خان (خوان)
Pashto	pæšto:	پشتو
when, what time	chi wækht	چی وقت؟
when	kæy	کی؟
to know	danestæn	دانستن
present stem	dan	دان
I don't know.	na:me:danom	نمیدانم
French	færansæwe	فرانسوی
to speak	gæp zædæn	گپ زدن
present stem	gæp zæn	گپزن
language	lesan	لسان
today	emroz	امروز
tomorrow	sæba	سبا

SPOKEN DARI

Additional Words

tongue	zæban	زبان
mother-tongue	zæban-e-madæri	زبان مادری
foreign, foreigner	khariji	خارجی
foreign-language	lesane kharigi	لسان خارجی

زبان مادری من دری است. یا دری زبان مادری من است.

زبان مادری اختر پشتوس. پشتو زبان مادری اختر است.

زبان مادری تام انگلیسی است. انگلیسی زبان مادری تام است.

تام از اروپاست.

تام از خارج است.

تام خارجی است.

تام چارلسان خارجی میدانه.

تام به چارلسان خارجی گپ میزنه.

۱- زبان مادری شما چیست؟

۲- تام چند لسان خارجی میدانه؟

۳- زبان مادری اختر چیست؟

درس چهارم

جملات و تمرینات

نمیدانم

۱- مه میدانم.

ما میدانیم.

تو میدانی.

شما میدانین.

او میدانه.

اونها میدانن.

ما

۲- مه انگلیسی میدانم.

او

مه پشتو میدانم.

تو

شما

مه جرمنی میدانم.

کریم

مه فارسی میدانم.

تام

مه دری میدانم.

مه هیچ لسان نمیدانم.

۳- دری بسیار آسان اس. نپس

انگلیسی بسیار آسان اس.

پشتو بسیار آسان اس.

فرانسوی بسیار آسان اس.

۴- ای درس بسیار مشکل اس. نپس

ای لغت بسیار مشکل اس.

ای کار بسیار مشکل اس.

ای کتاب بسیار مشکل اس.

ای لسان بسیار مشکل اس.

۵- چرا مشکل اس؟

چرا آسان اس؟

۶- کی دری گپ میزنه؟ مایکل

کی پشتو گپ میزنه؟

کی انگلیسی گپ میزنه؟

کی فرانسوی گپ میزنه؟

لیندا

عبدالمجید

کریم

۷- کریم دری گپ میزنه .

جان دری گپ میزنه .

علی دری گپ میزنه .

او پشتو گپ میزنه .

فرید فارسی گپ میزنه .

۸- او بسیار خوب دری گپ میزنه .

شما بسار خوب فرانسوی گپ میزنن .

تو بسیار خوب فارسی گپ میزنی .

اونا بسیار خوب انگلیسی گپ میزنن .

کی بسیار خوب دری گپ میزنه ؟

جان

اونا

شما

لیندا

دیکسی

مارتین

fill in the blanks.

۱- چرا دری گپ نمیزنین؟

چرا فارسی گپ نمیزنین؟

چرا انگلیسی گپ نمیزنین؟

۱- از خاطریکه دری نمیدانم.

از خاطریکه فارسی نمیدانم.

از خاطریکه انگلیسی نمیدانم.

۱۱- کی؟

حالی

کی میری؟

امروز

چی وقت میری؟

سبا

کی کارمیکنی؟

پسان

چی وقت کارمیکنی؟

نمیدانم

چی وقت میبینی؟

چی وقت کتابخانه میری؟

SPOKEN DARI

٢١

١٢- چی وقت میری؟

چی وقت میری؟

چی وقت میری؟

چی وقت میری؟

١٣- حالی میری.

امروز میری.

سبا میری.

پسان میری.

١٤- چرا امروز نمیری؟

چرا سبا نمیری؟

چرا حالی نمیری؟

چرا پسان نمیری؟

١٥- نی حالی میری.

سبا نمیری.

مکالمه چهارم

اشرف - سلامالیکم قاسمه جان .

قاسمه - والیکم چی حال داری ؟

اشرف - خوب استم شکر، تو چطوراستی ؟

قاسمه - بدنهی . چی کتاب داری ؟

اشرف - کتاب فرانسوی .

قاسمه - لسان فرانسوی میخانی ؟

اشرف - بلی فرانسوی میخانم .

قاسمه - معلم شما فرانسوی بر ؟

اشرف - بلی . او از پاریس اس .

قاسمه - فرانسوی آسان اس ؟

اشرف - بلی یک کمی آسان اس . تو هم لسان میخانی ؟

قاسمه - بلی مام (مهم) لسان میخانم لسان جرمنی میخانم .

اشرف - بسیار خوب حالی کجامیری ؟

قاسمه - حالی کتابخانهسیرم .

اشرف - خن پسان میخنیم حالی بامان خدا .

قاسمه - خدا حافظ .

SPOKEN DARI

translate the following sentences.

- ۱- شما حالی چو لسان (لسان چی) میخانین؟
- ۲- مه حالی دری میخانم.
- ۳- معلم اشرف از کجاس؟
- ۴- اشرف لسان چی میخانه؟
اشرف چو لسان میخانه؟
- ۵- قاسم کجامیره؟
- ۶- کدام رستوران بسیار قیمت اس؟
- ۷- نام معلم شما چیست؟
- ۸- شما کی خانه میرین؟
- ۹- لطفاً تکرار کنین
- ۱۰- فامیل تان خوب اس؟
- ۱۱- کی (چی وقت) کتابخانه میری؟
- ۱۲- زبان مادری او پشتو.
- ۱۳- او خارجی س.
- ۱۴- نوزده لسان خارجی میخانه.

تعریف بری تلفظ (خ) -

خلیل - کتابخانه - خیرمحمد - لسان خارجی

خلیل کتاب میخانه.

خیرمحمد به کتابخانه.

خلیل انگلیسی میخانه.

خلیل فرانسوی نمیخانه.

خیرمحمد فرانسوی میدانه.

خیرمحمد خوب فرانسوی گپ میزنه.

خان محمد لسان خارجی نمیدانه.

لسان خارجی بری خان محمد بسیار مشکل اس.

کی کتاب میخانه؟

کی به کتابخانه؟

کی فرانسوی میدانه؟

کی لسان خارجی میدانه؟

کی فرانسوی نمیخانه؟

بری کی لسان خارجی مشکل اس؟

SPOKEN DARI

Lesson V

درس پنجم

to excuse, forgive	bækhshidæn	بخشیدن
present stem	bækhsh	بخش
excuse me.	bubækhshen	بیخشین.
question	sæwal	سوال
in, to, at, into	bæ	به
to become	shudæn	شدن
present stem	shu	ش (شو)
meaning	mæni, mana	معنی
singular	mufæd	مفرد
plural	jæm ¹ , jæm	جمع
next, other, another, else	digær, digæ	دیگه (دیگر)
object marker	ræ	ره (را)
suffix following words ending in a vowel.		
object marker	æ	ه
suffix following words ending in a consonant.		
envelope	pakæt	پاکت
to say, tell	guftæn	گفتن
present stem	gu	گه (گوی)
you are welcome	qabele tæshækur ne:s	قابل تشکر نیس.
to help, assist	komæk kædæn	کمک کن

SPOKEN DARI

Please...

bofærmayeen

بفرمائين...

This word is used to ask someone to do something. It is used in a wide range of situations; the closest English equivalent is 'please.'

In a telephone conversation it might mean something like 'go ahead.' It does not occur with those whom we should address by (tu تو), only with the plural form (shoma شما) or being formal. please..... lutfæn لطفاً

additional words

to wait

sæbr kdn

صبر کدن

wait!

sæbr ku

صبر کو!

wait a minute!

yæk dæqiqæ 'sæbr ku

یک دقیقه صبر کو!

لطفاً یک دقیقه صبر کنین!

چرا صبر نمیکنین؟

لطفاً او را کمک کنین!

لطفاً مره کمک کنین!

لطفاً غالمغال نکنین!

SPOKEN DARI

plural signs in Dari:

علامات جمع به زبان دری

1 - for animate and inanimate objects ۱- برای اشیای جاندار و بیجان

اول - ها ha :

animate جاندار		inanimate بیجان	
جمع	مفرد	جمع	مفرد
زنها	زن	میزها	میز
مردها	مرد	قلمها	قلم
بزها	بز	کاغذها	کاغذ
شاگرها	شاگرد	خانهها	خانه

تنها برای جاندار for animate only

۲- روم - ان an :

شاگردان	شاگرد
دختران	دختر
پسران	پسر
گوسفندان	گوسفند
انسانان	انسان
فدائیان	فدائی
درختان	درخت
سرخ پوستان	سرخ پوست
گلان	گل
بلبلان	بلبل

درس پنجم

جملات و تمرینات

نمیکم

۱- مه میکم.

ما میگیم.

تو میگی.

شما میگین.

او میکه.

اونا میگن.

کریم

۲- مه اوړه میکم.

ننسی

ما اوړه میگیم.

تام

تو اوړه میگی.

فرید

شما اوړه میگین.

اکبر

او اوړه میکه.

عمر

اونا اوړه میگن.

SPOKEN DARI

complete the following.

مه کریمه میگویم.

ما کریمه

تو قاسمدره

شما علیره

او تامه

تام اویره

اونا شماره

۳- مه میبخشم.

مه اویره میبخشم.

خدا اویره میبخشه.

مه توره میبخشم.

شما علیره میبخشین.

مه شماره میبخشم.

۴- ببخشین.

ببخشین ای چیس؟

SPOKEN DARI

۵- او به دری چی میسه؟

ای به دری چی میسه؟

wall به دری چی میسه؟

table به دری چی میسه؟

dictionary به دری چی میسه؟

woman به دری چی میسه؟

۶- او قلم میسه.

ای تباشیر میسه.

wall دیوال میسه.

table میز میسه.

dictionary دکشینری میسه.

woman زن میسه.

۷- ایره به دری چی میگین؟

اوره به دری چی میگین؟

book به دری چی میگین؟

radio ره به دری چی میگین؟

۸- ایره کتاب میگیرم.

اوره به دری قلم میگیرم.

book ه به دری کتاب میگیرم.

radio ره به دری رادیو میگیرم.

۹- ای جمع سر.

ای مفرد اس.

کتاب مفرد اس.

کتاب ها جمع سر.

جمله مفرد اس.

جملات جمع سر.

لغت مفرد اس.

لغات (لغت ها) جمع سر.

۱۰- جمع کتاب چیست؟

جمع کتاب کتاب هاس.

جمع تمرین چیست؟

جمع تمرین تمرینات اس.

۱۱- ای شهر بسیار میوه داره.

افغانستان بهار میوه داره.

فلوریدا بسیار میوه داره.

شهر ما بسیار میوه داره.

کلیفورنیا

جلال آباد

هرات هم

۱۲- ای رستوران بری به بسیار قیمت اس.

ای رستوران بری نان چاشت بسیار ارزان اس.

ای رستوران بری نان شو (شب) بسیار قیمت اس.

هیچ

۱۳- ریگه چی؟

هیچ جای نمیرم

ریگه چی میکنی؟

هیچ نمیدانم.

ریگه کجامیری؟

هیچ کار نمیکتم.

ریگه چی میدانی؟

ریگه چی کار میکنی؟

ریگه چی میخانی؟

مکالمه

— ببخشین. معنی ای لغته به دری نمدانم لطفاً بهمه (مره) کمک کنین.

— البته چرانی کدام لغته نمدانین؟

— envelope ه

— envelope به دری پاکت میسه.

— بسیار تشکر.

— قابل تشکر نیس.

— ببخشین یک سوال دیگه هم دارم.

— بفروائین.

— wine ه به دری چی میگین؟

— wine ه به دری شراب میگیم.

— تشکر.

— قابل تشکر نیس. دیگه سوال ندارین؟

— نی دیگه سوال ندارم تشکر.

translate.

۱- معنی ای چیست؟

۲- ای چی معنی داره؟

۳- ای لغت به دری چی معنی داره؟

۴- لطفاً به مه (مه) کمک کین.

۵- به ای ره نمیدانم.

۶- پاکت داری؟

۷- بهخشین یک سوال دارم.

۸- بفرمائین.

۹- Hashish به دری چی میسه؟

۱۰- چرس میسه.

۱۱- چرس در افغانستان بسیار اس؟

۱۲- کدام ایالت امریکا بسیار میوه داره؟

ضرب العثل دری -

۱۳- تعاب که بسیارشدگار مردار میسه.

تعرین تلفظ غ - ق و خ

قاف - قین - غی - خیر - باغ - زاغ -

غلام قلم ننداره.

قنی وقت ننداره.

باغ زاغ ننداره.

خیر محط هیچ وقت ننداره.

قاسم يك دقیقه وقت ننداره.

قاسم هیچ خیر ننداره.

بغلان زاغ ننداره.

چارلی قاف میگه.

تام کاف میگه.

مایک غی میگه.

قاف کی قلم ننداره؟ ... غلام

قنی کی وقت ننداره؟ ... قنی

قاسم کی خیر ننداره؟ ... قاسم

چارلی کی قاف میگه؟ ... چارلی

تام کی کاف نمیکه؟ ... تام

SPOKEN DARI

translate the following.

1 - Do you have an envelope?

2 - One minute, I think I do.

3 - I have a question for you

4 - What question do you have?

5 - What else do you know?

6 - I don't know anything else.

7 - Please help me.

8 - I don't know the meaning of this in Dari.

9 - What do you call this in Dari?

10 - May I come in?

11 - Please do.

SPOKEN DARI

Lesson VI

درس ششم

Yes, 'Hello' when answering the phone.	le	بله
le	le	نی (نه)
here, this place	inje (inja)	اینجه
there, that place	unje (unja)	اونجه
water	aw (aaw)	آب (آب)
what nationality?	kojayi	کجایی؟
near	nezdik	نزدیک
clean, neat	pak	پاک
dirty, polluted	kisif	کثیف
dirty, polluted	chasht	جتل
tea, breakfast	chai	چای
breakfast	chale (nane)sob	جای صبح - نان صبح
to eat, drink	khordan	خوردن
present stem	knor	خور
morning	sob	صبح
night	shaw (shab)	شو (شب)
soon	chasht	جاست
dinner, supper	naneshaw	نان شو
pretty, beautiful	qashang	قشنگ
street	sharak	سرك
embassy	shafarat	سفارت

SPOKEN DARI

Note

- 1 - شاعلی (Shaghalay) Mr. (Pashto term)
2 - آقا Mr., Sir., Gentleman Mr. ... aqayi ... آغای
(colloq) aghayi ... آغای
3 - جان jan dear, soul, name
4 - خان khan name, wealthy, head of a tribe
5 - میرمن mirman Mrs. (Pasht)
6 - پېغمه peigame Miss (Pashto)

Most educated Afghans have two or more names. A woman's last name is usually her family name. A man's last name is not usually her family name. A man's last name is not necessarily his family name. e.g., محمد کریم بابا and محمد بنیر could be brothers.

عبدل and عبد are very common first names for Afghans; try to avoid calling them by these names. Take the lead from Afghans in using خان , جان with their second names.

1 - Men's Name:

- Q. 3 names (محمد الصمد حامد) and al sumud amed

شاعلی حامد	official-formal
اکی حامد	non-official-formal
صد خان	formal
صد جان	informal

SPOKEN DARI

b. 2 names: (توريالی اعتمادي) toryalay entemadi

شاغلي اعتمادي official-formal

اقاي اعتمادي non-official-formal

توريالي خان formal

توريالي (جان) informal

c. 1 name: (جلال الدين) jalaluddin

شاغلي جلال الدين official-formal

اقاي جلال الدين non-official-formal

جلال الدين خان formal

جلال (جان) informal

2 - Women's Names:

a. 1 name: نفيسه nafise

unmarried: بهشته نفيسه (by people other than close friends)

نفيسه (جان) by family and very close friends.

married: ميرمن سارز (husband's name) other than family or friends.

نفيسه (جان) by family

Common Women's Names

صالحه salaha

نجيه najieh

كريمه karim

حفيظه hafizah

حميده hamidah

سارا sara

Common Men's Names

عبدالصمد abdul samad

عبدالكريم abdul karim

عبدالرسول abdul rasul

مسند علي masud ali

محمد يوسف mohamed yusuf

محمد قاسم mohamed qasim

SPOKEN DARI

Common Women's Names

حميرا	hameera
پروین	parween
مریم	mariyam
گلالی	gulalai
رایسہ	raeesa

Common Men's Names

محمد موسی	mohammed musa
حبیب اللہ	habibulla
امان اللہ	amanulla
عبداللہ	abdulla
جلال الدین	jalaluddin

Proper nouns (such as Karim; Karim) are Arabic loans and are quite common in Afghanistan. To differentiate between masculine names and feminine names one should consider the feminine marker /-a/ e.g.

Karim (m) کریم	karima (f) کریمہ
najib (m) نجیب	najiba (f) نجیبہ
salih (m) صالح	salima (f) صالحہ
hameed (m) حمید	hameeda (f) حمیدہ
rahim (m) رحیم	rahima (f) رحیمہ

Additional Vocabulary

tamir	تعمیر
maqbul	مقبول
at least	کم از کم

درس ششم

جملات و تعریفات

۱- شما امریکائی ستن؟ نهی

تو امریکائی ستي؟ نهی

او امریکائی س؟ شاید . . .

اونا امریکائی ستن؟ البته

جان امریکائی س؟ بهلی

۲- بهلو به امریکائی ستم .

بهلی او امریکائی س.

بهی اونا امریکائی ستن .

بهلی جان امریکائی س.

۳- نهی به امریکائی نهستم . به کانادائی ستم .

نهی او امریکائی نهی . او انگلیسی س .

نهی تام امریکائی نهی . تام اسکا تلندی س .

تام انگلیسی س .

۴- شما کجائو سټين؟

تو کجائو سټي؟

او کجائو س؟

او زن کجائو س؟

انگليسي

۵- او امريکايي س.

هندي

او افغان اس.

بنگالي

او فرانسوي س.

فرانسوي

او پاکستاني س.

روسي

او ايراني س.

کابلي

او -رضي س.

مقبول

۶- اينجه بسيار ارزان اس.

بدرنگ

اينجه بسيار قيمت اس.

قشنگ

اينجه بسيار دور اس.

اينجه بسيار نزديك اس.

اينجه بسيار قشنگ اس.

رڼ

اينجه بسمار كښه اس.

اينجه بسمار چتل اس.

اينجه بسمار پاك اس.

۷- اونجه بسمار قيمت نيس.

اونجه بسمار ارزان نيس.

اونجه بسمار دور نيس.

اونجه بسمار نزديك نيس.

اونجه بسمار كښه نيس.

۸- او غلام بسمار قشنگ اس.

ای سړك بسمار كښه اس.

ای شهر بسمار پاك اس.

ای موټر.....

ای دختر.....

۱- بری جای بسیار وقت اس.

بری نان چاشت بسیار وقت اس.

بری نان شو بسیار وقت اس.

بری جای هیچ بسیار وقت اس.

ه کتاب میخورم

۱۰- تو چی میخوری؟

شما چی میخورین؟

او چی میخوره؟

کریم چی میخوره؟

قاسم و کریم چی میخورن؟

اونا چی میخورن؟

now read.

پیشی کولا

کافه

پلو

کباب

بولانی

۱۱- ه جای میخورم.

او کولا کولا میخوره.

کریم او (آب) میخوره.

علی و قاسم نان چاشت میخورن.

مــکــالــمــه

- پېخشين! سفارت امريکا په کجاس؟
- سفارت امريکا په سړک پي پي مېرووس.
- در کجای سړک پي پي مېروو؟
- په سړک پي پي مېروو نژدېک راديو افغانستان.
- بېلار تشکر.
- ټابل تشکر نهی.
- شپا امريکا ئي ستين؟
- بلو مې امريکا ئي ستم.
- از کجای امريکا ستين؟
- مې از شهر نيويارک استم.
- شپا بېلار خوب دري گېا مېروين.
- تشکر بگامې مېدام.
- بېلار خوب مېداسين.
- بېلار تشکر بامان خدا
- خدا جانان.

سوالات -

- ۱- سفارت امریکا در کجاس؟
- ۲- نو چی وقت سفارت سری؟
- ۳- شفا از کدام شهر استن؟
- ۴- شفا بهار خوب دری کپ میزن.
- ۵- او کجاس؟
- ۶- نان جاشته خوردی؟
- ۷- خانه شفا به اینجا نزدیک اس؟
- ۸- رفیق افغان اس؟
- ۹- او زن از کجاس؟
- ۱۰- چی وقت خانه سری؟
- ۱۱- نام ای سړک چی؟
- ۱۲- به تاشو به کدام رستوران سری؟
- ضرب المثل دری -
- دروغگو گم حافظه.

7- تمرین تلفظ (ف)

قدیر - تالان - تاز - تاف - تشنگ

تالان تاز داره.

قدیر از تالان اس.

قدیر پک رفیق داره.

نامش قدرت الاس.

قدرت الا هم از تالان اس.

قدرت الا پک تاز داره.

قدرت الا به تاز میگه تاف بگو!

تاز میگه تاف تاف.

بسیار تشنگ میگه.

تالان ده کجاس؟

نام رفیق قدیر چیه؟

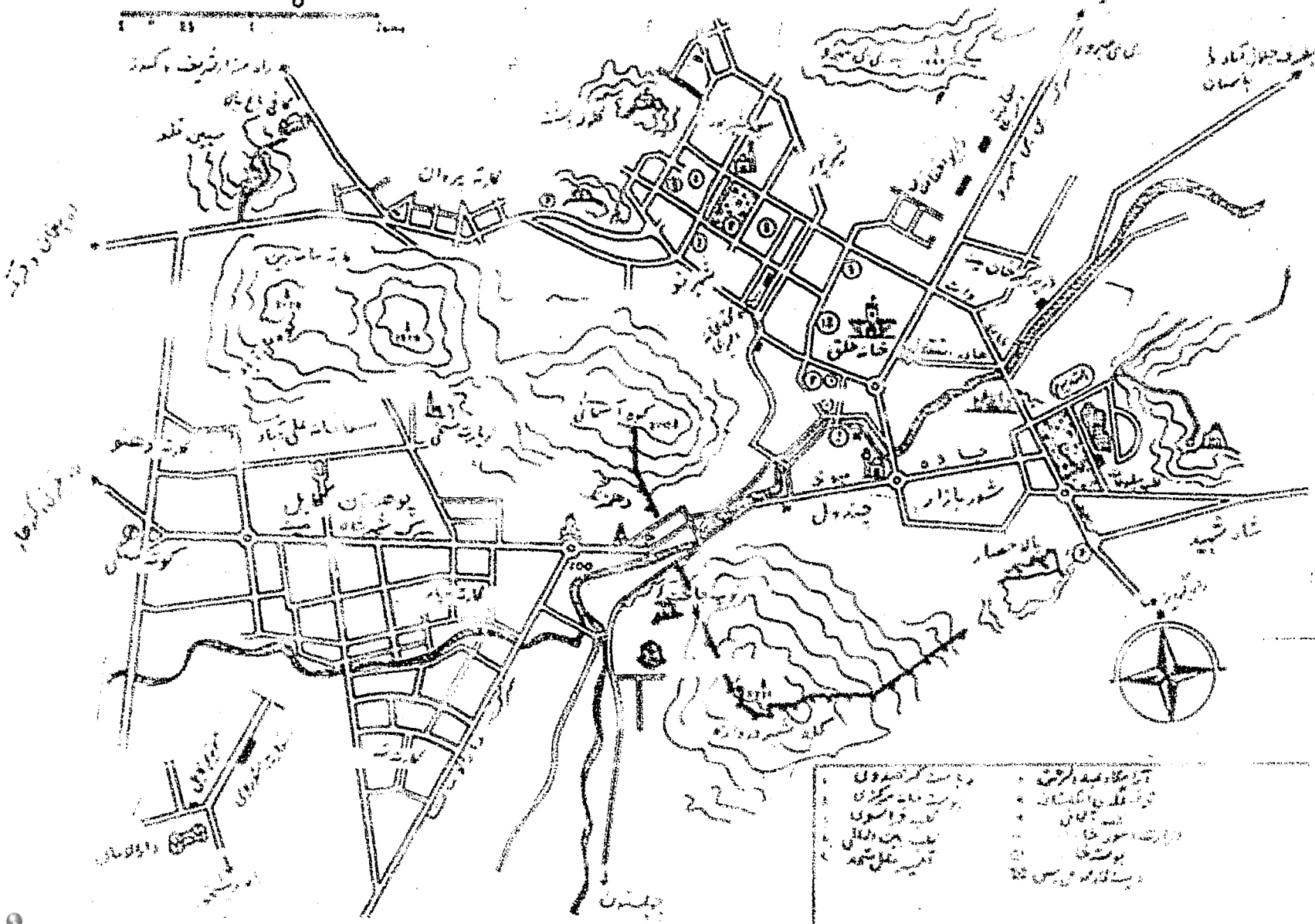
قدرت الا از کدام شار؟

کی تاز داره؟

تاز چی میگه؟

فستی از نقشه شهر کابل

1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100

1. دایره مرکزی	21. بازار کابل
2. دایره شمالی	22. بازار کابل
3. دایره جنوبی	23. بازار کابل
4. دایره غربی	24. بازار کابل
5. دایره شرقی	25. بازار کابل
6. دایره شمال غربی	26. بازار کابل
7. دایره شمال شرقی	27. بازار کابل
8. دایره جنوب غربی	28. بازار کابل
9. دایره جنوب شرقی	29. بازار کابل
10. دایره مرکزی	30. بازار کابل
11. دایره شمالی	31. بازار کابل
12. دایره جنوبی	32. بازار کابل
13. دایره غربی	33. بازار کابل
14. دایره شرقی	34. بازار کابل
15. دایره شمال غربی	35. بازار کابل
16. دایره شمال شرقی	36. بازار کابل
17. دایره جنوب غربی	37. بازار کابل
18. دایره جنوب شرقی	38. بازار کابل
19. دایره مرکزی	39. بازار کابل
20. دایره شمالی	40. بازار کابل
21. دایره جنوبی	41. بازار کابل
22. دایره غربی	42. بازار کابل
23. دایره شرقی	43. بازار کابل
24. دایره شمال غربی	44. بازار کابل
25. دایره شمال شرقی	45. بازار کابل
26. دایره جنوب غربی	46. بازار کابل
27. دایره جنوب شرقی	47. بازار کابل
28. دایره مرکزی	48. بازار کابل
29. دایره شمالی	49. بازار کابل
30. دایره جنوبی	50. بازار کابل
31. دایره غربی	51. بازار کابل
32. دایره شرقی	52. بازار کابل
33. دایره شمال غربی	53. بازار کابل
34. دایره شمال شرقی	54. بازار کابل
35. دایره جنوب غربی	55. بازار کابل
36. دایره جنوب شرقی	56. بازار کابل
37. دایره مرکزی	57. بازار کابل
38. دایره شمالی	58. بازار کابل
39. دایره جنوبی	59. بازار کابل
40. دایره غربی	60. بازار کابل
41. دایره شرقی	61. بازار کابل
42. دایره شمال غربی	62. بازار کابل
43. دایره شمال شرقی	63. بازار کابل
44. دایره جنوب غربی	64. بازار کابل
45. دایره جنوب شرقی	65. بازار کابل
46. دایره مرکزی	66. بازار کابل
47. دایره شمالی	67. بازار کابل
48. دایره جنوبی	68. بازار کابل
49. دایره غربی	69. بازار کابل
50. دایره شرقی	70. بازار کابل
51. دایره شمال غربی	71. بازار کابل
52. دایره شمال شرقی	72. بازار کابل
53. دایره جنوب غربی	73. بازار کابل
54. دایره جنوب شرقی	74. بازار کابل
55. دایره مرکزی	75. بازار کابل
56. دایره شمالی	76. بازار کابل
57. دایره جنوبی	77. بازار کابل
58. دایره غربی	78. بازار کابل
59. دایره شرقی	79. بازار کابل
60. دایره شمال غربی	80. بازار کابل
61. دایره شمال شرقی	81. بازار کابل
62. دایره جنوب غربی	82. بازار کابل
63. دایره جنوب شرقی	83. بازار کابل
64. دایره مرکزی	84. بازار کابل
65. دایره شمالی	85. بازار کابل
66. دایره جنوبی	86. بازار کابل
67. دایره غربی	87. بازار کابل
68. دایره شرقی	88. بازار کابل
69. دایره شمال غربی	89. بازار کابل
70. دایره شمال شرقی	90. بازار کابل
71. دایره جنوب غربی	91. بازار کابل
72. دایره جنوب شرقی	92. بازار کابل
73. دایره مرکزی	93. بازار کابل
74. دایره شمالی	94. بازار کابل
75. دایره جنوبی	95. بازار کابل
76. دایره غربی	96. بازار کابل
77. دایره شرقی	97. بازار کابل
78. دایره شمال غربی	98. بازار کابل
79. دایره شمال شرقی	99. بازار کابل
80. دایره جنوب غربی	100. بازار کابل

SPOKEN DARI

Lesson VII

درس هفتم

life	zendægi	زندگی
to live	zendægi kdn	زندگی کن
to think	fekr kdn	فکر کن
how, how about	cheto (r)	چطور
Suffix; myem	م.
e.g. my book		
Suffix; ourema	ما.
e.g. our book		
Suffix; youret	ت.
your book.		
Suffix; youretan	تان.
your book		
Suffix; his, her, itsesh	ش.
e.g. his, her, its book		
Suffix; their (his, her polite)eshan	شان.
e.g. their book	کتابشان	کتابش
his, her book		
father	pædær	پدر
mother	madær	مادر
brother	beradær, bayadær	برادر
sister	khowær, khowar	خواهر

SPOKEN DARI

parents

waledæyn

والدين (پدر و مادر)

college

fakoltæ

فاکولته

م.

مه

کتاب

کتاب مه

ما.

ما

کتاب

کتاب ما

ت.

تو

کتاب

کتاب تو

تان.

شما

کتابتان

کتاب شما

ش.

او

کتابش

کتاب او

شان.

اونا

کتابشان

کتاب اونا

SPOKEN DARI

اعداد Numerals (Numbers)

The numerals are given in the following table. The ordinals are formed from the cardinals by adding ...om. (م)

<u>cardinals</u>			<u>ordinals</u>		
one	yæk, yæg	یک	first (yækom)	æwæl	اول (یکم)
two	dō	دو	second	dowom	دوم
three	se:	سه	third	se:yom	سوم
four	char	چهار	fourth	charom	چهارم
five	pænj	پنج	fifth	pænjom	پنجم
six	shæsh	شش	sixth	shæsom	ششم
seven	(h)æft	هفت	seventh	æftom	هفتم
eight	æsht	هشت	eighth	æshtom	هشتم
nine	no:	نه	ninth	no:om	نهم
ten	dæ	ده	tenth	dæom	دهم
eleven	yazdæ	یازده	eleventh	yazdæom	یازدهم
twelve	dowazdæ	دوازده	twelfth	dowazdæom	دوازدهم
thirteen	se:zdæ	سیزده	thirteenth	se:zdæom	سیزدهم
fourteen	chardæ	چهارده	fourteenth	chardæom	چهاردهم
15	panzdæ	پانزده	fifteenth	panzdæom	پانزدهم
16	shanzdæ	شانزده	sixteenth	shanzdæom	شانزدهم
17	æbdæ (هفده)	هفده	seventeenth	æbdæom	هفدهم
18	æsudæ	هجده	eighteenth	æzdæom	هجدهم
19	nuzdæ	نوزده	nineteenth	nuzdæom	نوزدهم

SPOKEN DARI

20	bist	بیست	twentieth	bistom	بیستم
21	bist-o-yæk	بیست و یک	twenty first	bistoyækum	بیستویکم
22	bist-o-do	بیست و دو	twenty second	bistodowom	بیستودوم
23	bist-o-se	بیست و سه	twenty third	bistose:yom	بیست و سوم
thirty	si	سی	thirtieth	siom	سیام
forty	chil	چهل	fortieth	chilom	چهل
fifty	penja	پنجاه	fiftieth	penjaom	پنجاهم
sixty	shæst	شصت	sixtieth	shæstom	شصتم
seventy	æftad	هفتاد	seventieth	æftadom	هفتادم
eighty	æshtad	هشتاد	eightieth	æshtadom	هشتادم
ninety	næwæd	نود	ninetieth	næwædom	نودم
hundred	sæd	صد	hundredth	sædom	صدم

Note: The verb 'to be' has another form which takes 'me' and is usually used for future and subjunctive forms.

e.g. to be /budæn/ بودن

present stem. bash باش

1 - Future	I will be.	me: bashum	میباشم
	We will be.	me: bashim	میباشیم
(familiar)	You will be.	me: bashi	میباشی
	You will be.	me: bashin	میباشین

SPOKEN DARI

(he, she, it)

Will be.

u me: bashæ

او میاشه

They will be.

una me: bashæn

اونای میاشن

2 - Subjunctive:

Be quiet!

aram. bash

آرام باش.

if I were....

ægæ- bashum

اگر... باشم

may you live long.

zendæ bashin

زند باشین.

++++

امشو

منه سبا خانه میاشم.

به کتابخانه

ما سبا خانه میاشیم.

کریم

تو سبا خانه میاشی.

او

شما سبا خانه میاشین.

لطیفه

او سبا خانه میاشه.

جان

اونای سبا خانه میاشن.

درس هفتم

جملات و تمرینات

۱- مه به کابل زندگی میکنم.

ما در واشنگتن زندگی میکنیم.

شما در نیویارک زندگی میکنین.

تو در شهر زندگی میکنی.

او در مزارشریف زندگی میکنه.

follow the example and
complete these sentences.

شما در کجا زندگی میکنین؟

مه در واشنگتن زندگی میکنم.

تو در کجا زندگی میکنی؟

مه.....زندگی میکنم.

کریم در کجا زندگی میکنه؟

کریم.....زندگی میکنه.

اونا در کجا زندگی میکنن؟

اونا.....زندگی میکنن.

۲- مه در کابل يك برادر دارم.

مه به امریکا يك خواهر دارم.

مه در افغانستان يك رفيق دارم.

مه به مزارشريف دو خانه دارم.

۳- شما برادر دارين؟

بلى يك برادر دارم كه در كابل زندگى ميكنه.

خواهر چطور؟

بلى يك خواهر هم دارم كه به امریکا زندگى ميكنه.

تو رفيق داری؟

بلى مه سه رفيق دارم كه در افغانستان زندگى ميكنن.

والدين (پدر و مادر) شما در كجا زندگى ميكنن؟

والدين مه در مزارشريف زندگى ميكنن.

read this.

۴- برادر - برادرت - برادران - خواهرم - خواهرت - والدينم

والدينان - والدينش - برادرش - خواهرش - رفيقم

۵- موټر کجاس؟

رفیق کجاس؟

برادر کجاس؟

اپارتمان کجاس؟

پدر کجاس؟

سفارت افغانستان کجاس؟

۶- موټر در اونجس.

رفیق به کتابخانهس.

برادر در هرات اس.

اپارتمان در سړک پنجم اس.

پدر هم در هرات اس.

سفارت افغانستان در سړک ۲۴ اس.

complete the following sentences.

شما به ... زندگی میکنین ؟

برادر ... به کجا ... می‌کته ؟

مکالمه

علی - پروین جان خواهر و برادر داری؟

پروین - بلی یك برادر و دو خواهر دارم.

علی - اونا در کجا زندگی میکنن؟

پروین - برادرم به ولایت ننگرهار زندگی میکنه و خواهرهایم در اینجه زندگی میکنن.

علی - برادرت چی کار میکنه؟

پروین - برادرم به فاکولتس.

علی - به فاکولته چی میخانه؟

پروین - لسان میخانه.

علی - چی لسان (لسان چی) میخانه؟

پروین - فکر میکنم که لسان فرانسوی.

علی - تو برادر داری؟

علی - نی مه برادر ندارم تنها یك خواهر دارم.

پروین - خواهرت چی میکنه؟

علی - خواهرم معلم اس معلم انگلیسی.

پروین - علی انگلیسی تو هم بدنیس.

علی - تشکر.

تعرین تلفظ غ

۷

غلام - غنی - سرای فزنی - غازی - دماغانان

غلام برادر غنی س.

غنی ده سرای فزنی زندگی می‌کند.

غنی زندار اس.

غنی يك بچه داره.

نام بچمغنی محمد غازی س.

غلام يك خواهر هم داره.

نام خواهر غلام زرفونس.

غلام خودش ده دماغانان زندگی می‌کند.

سوالات -

۱- برادر غنی چی نامداره؟

۲- غنی ده کجا زندگی می‌کند؟

۳- غنی چند بچه داره و نامش چیست؟

۴- نام خواهر غلام چیست؟

۵- غلام ده کجا زندگی می‌کند؟

۶- ضرب الصل دری - بارکج به منزل نمیره

SPOKEN DARI

Lesson VIII

درس هشتم

to buy, purchase	khæridæn	خریدن
present stem	khær	خر
this morning	emsob	امصبح
day	roz	روز
today	emroz	امروز
yesterday	diroz	دیروز
the day before yesterday	pæriroz	پدیروز
tonight	emshæw (emshæb)	امشو (امشب)
last night	dishæw (dishæb)	دیشو (دیشب)
approximately, almost	tæqribæn	تقریبا
tomorrow	færda	فردا
the day after tomorrow	pæš færda	پس فردا
week	(h)æftæ	هفته
this week	1 æftæ	ایهفته
last week	æftæ: guzæšhtæ	هفته گذشته
month	ma(h)	ماه
university	poæntun	پوهنتون
year	sal	سال
this year	emsal	امسال
last year	parsal	پارسال

SPOKEN DARI

with	kæti	کتی (همرای)
but	laken	لاکن
about, concerning	rajebæ	راجعه
test, examination	emtehan, emteyan	امتحان
God willing	enshalah	انشالا
the day after tomorrow	degæ sæba	د یگه سبا
good luck	mowæffaq bashi	موفق باشی
to be successful, to succeed	kameyab shudæn	کامیاب شدن
کتی	æmrayi	همرای

Additional Vocabulary

Consul	/gansol/	قونسل
Consulate	/gonsolgæri/	قونسلگری
Visa	/Wizæ/	ویزه
Passport	/Pasport/	پاسپورت

کریم قونسل امر.

کریم ده قونسلگری کارمیکه.

کریم به مردم ویزه میده.

رحیم ویزه ننداره.

پاسپورت داره.

SPOKEN DARI

Note: The prefix (em م) is usually attached to time words. e.g.

roz	روز	day
emroz	امروز	today
shæw	شو	night
emshæw	امشو	tonight

Whenever the letter noon ن is dropped from the infinitive, a simple past is formed for the third person singular; all other persons take the same endings as we had previously. This applies to all simple and compound infinitives. e.g.

simple:	to do	kædæn	کدن (کردن)
(he, she, it) did		kæd	کد
I did		kædom	کدم
you did		kæde:n	کدین
compound:	to speak	gæp zædæn	گپ زدن
(he, she, it) spoke		gæp zæd	گپ زد
I spoke		gæp zædom	گپ زدم

ما دیروز همراهی کریم گپ زدیم. کتی

تو دیشو همراهی قسیم گپ زدی. کتی

ما دیروز راجع به شما گپ زدیم. راجع به امتحان

درس هشتم

جملات و تمرینات

۱- امروز کجا میری؟

سبا کجا میری؟

امشو کجا میری؟

سباشوکجا میری؟

۲- امروز کتابخانه میرم.

سبا سفارت میرم.

سباشو خانه برادرم میرم.

امشو سفارت افغانستان میرم.

۳- امصبح کجا بودی؟

امروز کجا بودی؟

دیروز کجا بودی؟

پریروز کجا بودی؟

دیشو کجا بودی؟

هفته گذشته کجا بودی؟

۴- امصبح خانه بودم.

امروز به کتابخانه بودم.

دیروز سفارت رفتم.

دیشو سینما رفتم.

۵- کی رفتی؟

چی وقت رفتی؟

چرا رفتی؟

کدام روز رفتی؟

کدام شو رفتی؟

کئی کی رفتی؟

کدام سال فاکولته رفتی؟

۶- دیروز رفتم.

دیشو رفتم.

از خاطر یکه کارنداشتم.

کتی (همرای) برادرم رفتم.

پارسال رفتم.

۷- امروز بسیار کار کردم.

دیروز خانه برادرم رفتم.

مه دیشو سینما رفتم.

مه دیروز هیچ کار نکردم.

هفته گذشته نیویارک رفتم.

۸- تو امروز بسیار کار کردی.

تو امروز بسیار نان خوردی.

تو امروز بسیار گپ زدی.

چپ باش تو بسیار گپ میزنی.

۶- مه امروز تقریبا يك دالر دارم.

او دیروز تقریبا هیچ پول نداشت

دیروز تقریبا هیچ پول نداشتم.

۱- مه سبا يك موتر میخرم.

از کجا میخری؟

چرا میخری؟

برای کی میخری؟

چی میخری؟

۱- برای (برای) زنم میخرم.

برای برادرم میخرم.

برای پدرم میخرم.

برای خانه میخرم.

برای رفیقم میخرم.

برای موترم میخرم.

۱۲- از کجا میخری؟

از کابل میخرم.

از تهران میخرم.

از جرمنی میخرم.

از لشکرگاه میخرم.

از هرات میخرم.

از قاسم میخرم.

۱۳- چرا میخری؟

از خاطریکه کاردارم.

از خاطریکه حالی ارزان است.

از خاطریکه بسیار خوب است.

۱۴- کی میخری؟

چون وقت میخری؟

۱۵ - سبا (فردا) میخرم.

دیگه سبا میخرم.

دیگه روز میخرم.

دیگه سال میخرم.

دیگه هفته میخرم.

دیگه ماه میخرم.

۱۶ - کی خریدی؟

چی وقت خریدی؟

دیروز خریدم.

هفته گذشته خریدم.

پریروز خریدم.

ماه گذشته خریدم.

پارسال خریدم.

۱۷- از کجا خریدی؟

از نیویارک خریدم.

از افغانستان خریدم.

از قندهار خریدم.

از ایران خریدم.

از رقیقم خریدم.

از اونجه خریدم.

از کریم خریدم.

از او خریدم.

۱۸- کریمه چی وقت دیدی؟

کریمه د یروز دیدم.

کریمه چی وقت دیدی؟

کریمه د یروز دیدم.

مکالمه

Conversation between two students.

زلمي - تورپيكي جان د يروز كجا بودي؟

تورپيكي - خانه بودم زلمي جان.

زلمي - چي كدي؟

تورپيكي - هيچ يك كمي درس خواندم.

تو چي كدي؟

زلمي - مه د يروز خانه برادرم رفتم.

تورپيكي - ريگه چي كدي؟

زلمي - به كتابخانه پوهنتون رفتم و يك كمي درس خواندم (مطالعه كدم).

تورپيكي - راجع به امتحان چي فكر ميكني؟

زلمي - امتحان چي؟

تورپيكي - نميداني كه ايم هفته امتحان داريم!

زلمي - ميدانم اي امتحان بسيار مشكل نيس انشالا كامياب ميشم.

تورپيكي - فكر ميكنم كه هفته گذشته بسيار درس خواندي.

زلمي - ني بسيار درس نخاندم.

تور - موفق باشي!

زلمي - تشكر تورجان.

SPOKEN DARI

answer these questions.

۱- دیروز چی خریدی؟

۲- دیشو کجا بودی؟

۳- جان گفت که تو دیروز يك موټر (نو) خریدی راست می‌گه؟

۴- راجع به دری چی فکر میکنی؟

۵- فکر میکنی که دری يك لسان بسیار آسان اس؟

۶- کتیت (همرايت) پول داری؟

۷- امصبح چی خوردی؟

۸- دیشو کتی کی سینه‌افرتی؟

۹- فیلم چطور بود؟

۱۰- سرت درد میکنه؟

۱۱- چی وقت امتحان داری؟

۱۲- امتحان چی وقت اس؟

تمرین تلفظ خ

۸

خالد - خیرخانه - خریدن - خلق - خیر - خن

خالد ده خیرخانه زندگی می‌کند.

خالد دیروز یک موتر خرید.

خیرخانه نزدیک کارته‌روان‌اس.

خیرخانه از خانه‌خلق دور نیست.

خانه‌خلق به خیرروستوران بسیار نزدیک است.

خالد نزدیک خانه‌خلق کار می‌کند.

خانه‌خلق نزدیک چارراهی پشتونستان است.

خانه‌خلق رهروی وزارت معادن و صنایع است.

۱- خالد ده کجا زندگی می‌کند؟

۲- خالد دیروز چن خرید؟

۳- خیرخانه ده کجاست؟

۴- خیرخانه از خانه‌خلق بسیار دور است؟

۵- کی به خانه‌خلق زندگی می‌کند؟

۸- (ضرب المثل دری - با قند گفتن دهن خیرین همیشه.)

SPOKEN DARI

SOME PASHTOW TERMS

بعض اصطلاحات پښتو -

Mr.	shaghælæi	شاغلی (ښاغلی)
Mrs.	mirmæn	میرمن
Miss.	piqlæ	پیقله
university	pohæntoon	پوهنتون
college	pohænzæi	پوهنځی
school	khowonzæi	ښوونځی
Great Council	loyæ jergæ	لویه جرگه
National Council	mili jergæ	ملی جرگه
homeland	hewad	هېواد
hospital	rogtoon	روغتون
pharmacy, a drugstore	darmiltoon	درملتون
exhibate	nindartoon	نندارتون
welfare office	maræstoon	مرستون
Bureau of Tourist	garzændoy	گرځندوی
police	sarændoy	څارندوی
theatre	nindarey	ننداری
Red Crescent	serameyasht	سرمیاشت

SPOKEN DARI

Lesson IX

Afghani, a monetary unit	æfghani	افغانی
kitchen	ashpæz khanæ	آشپزخانه
to need	kar dashtæn	کار داشتن
how many, how much, some, a few	chæn(d), chænd(ta)	چند (چند تا)
refrigerator	yækhchal	یخچال
girl friend	ræfiqæ	رفیقہ
new	næw	نو
bathroom	tæshnab	تشاناب
window	kilkin	کلکین
room	otaq	اتاق
that, which, since, who in order to	ke:	کہ
busy	mæsruf	مصرف
suffix conveying the meaning 'number of...'	...ta	تا
e.g. how many (of)		
two (of)		دو تا
three (of)		سه تا
the number 'one' does not take this suffix often and has its own form. e.g.		
one (of)	yæk1	یکی

SPOKEN DARI

thousand	æzar	هزار
bedroom, sleeping room	otaqe khæw	اتاق خواب (خواب)
living room	saloon	سالون
self	khud	خود
ex. myself	khuden	خودم
itself, himself, herself	khudesh	خودش
themselves	khudeshân	خودشان
congratulations	tæbrik	تبریک
thank you (may you live long)	zendæ bashi	زند باشی
so so, not bad (it passes)	migzæræ	میگذره

Extra Vocabulary

White House	/Qæsr-e-sæfæid/	قصر سفید
Presidential Palace	/Qæsr-e-reyasæte Jamhoori/	قصر ریاست جمهوری

قصر سفید به واشنگتن اس.

رئیس جمهور آمریکا ده ای قصر زندگی میکند.

ای قصر ریاست جمهوری اس.

قصر سفید از موسسه خدمات خارجه بسیار دور نیست.

دوس نهم

جملات و تعریفات

۱- ای چند اس؟

او چند اس؟

ایما چند اس؟

اونا چند اس؟

ای چند افغانی س؟

۲- ای يك افغانی س.

ای تنها يك افغانی س.

ای تنها يك دالر اس.

۳- قیمت ای چند اس؟

قیمت او چند اس؟

قیمت او خانه چند اس؟

قیمت او موتر چند اس؟

۴- قیمت ای پنج افغانی س.

قیمت او تنها شش افغانی س.

قیمت او خانه تقریبا پنجاه هزار افغانی س.

قیمت او موتر تقریبا یک هزار و سیصد (۱۳۰۰) دالر اس.

۵- موتر های امریکائی در امریکا ارزان اس.

موتر های جرمنی در امریکا بسیار قیمت اس.

موتر های جاپانی هم در امریکا قیمت اس.

۶- چند برادر داری؟

چندتا برادر داری؟

چندتا خواهر داری؟

چند افغانی داری؟

چندتا رفیق داری؟

چندتا قلم داری؟

۷- مه تنها يك برادر دارم.

مه دو خواهر دارم.

هیچ پول ندارم.

او بسیار رفیقه داره.

۸- تو تنها زندگی میکنی؟

نی مه تنها زندگی نمیکشم.

کئی کی زندگی میکنی؟ (همرای)

کئی فامیلم زندگی میکنم.

او کئی کی زندگی میکنه؟

نمیدانم فکر میکنم که کئی فامیلمش زندگی میکنه.

شما تنها زندگی میکنین؟

نی مه تنها زندگی نمیکشم کئی برادر دارم زندگی میکنم.

او کئی شماس؟ (او همرای شماس)

بلی او کئی ماس. (بلوا او همرای ماس)

۱- کټی (همرای) کی میری؟

کټی کی نان میخوری؟

کټی رفیقم میوم.

کټی شما نان میخورم.

همرای (کټی) او میوم.

زیم کټی مه افغانستان میوه. (شوهرم)

مه کټی زیم افغانستان میوم.

فامیل همرای مه نمیره مه تنها میوم.

۱۰- چی کار داری؟

قلم کار دارم.

پول کار دارم.

کمک کار دارم.

مه هیچ کار ندارم.

دکشینری دري کار دارم.

۱۱- کټی کی رفتی؟ همراي

همراي کی گپ زدی؟

کټی کی کارکدی؟

کټی کی نان خوردی؟

کټی کی بودی؟

۱۲- کټی برادرم رفتم.

همراي رفيق افغانم گپ زدم.

کټی رفيق امریکایم گپ زدم.

کټی يك رفيق ایرانیم موتره دیدم.

کټی علی کارکدم.

۱۳- چندتا کارداری؟

تنها یکی کاردارم.

او چندتا کارداره؟

نمیدانم فکر میکنم که او دوتا کارداره.

شما چندتا کاردارین؟

مه یکی کاردارم لکن کریم سهتا کارداره.

چی وقت کارداری؟

ندارم

حالی کاردارم.

پسان کاردارم.

سبا کاردارم.

امروز کاردارم.

حویلی

۱- ای خانه بسیار اتاق داره.

ای خانه تنها یک تشناب داره.

ای خانه هیچ تشناب نداره.

ای خانه یک آشپزخانه داره.

ای اتاق بسیار کلکین داره.

ای اتاق هیچ کلکین نداره.

بخچال هم نداره.

هـ ۱- او بسیار مصروف اس.

مه بسیار مصروف استم.

ما بسیار مصروف استیم.

قاسم هم بسیار مصروف اس.

شما هم بسیار مصروف استین.

۱۶- مه دیروز بسیار مصروف بودم. کریم

مه دیشو بسیار مصروف بودم. تو

مه اییفته بسیار مصروف بودم. امیفته

او دیروز بسیار مصروف بود. شما

شما دیروز بسیار مصروف بودین. اونا دیروز

بلی مه دیروز بسیار مصروف بودم. نیما

تو بسیار مصروف استی. نازیه

راست میگی.

مـالـته

فریده - اشرف جان، تبریک خانه نوتان. (خانه نوتان تبریک)

اشرف تشکر فریده جان زندم باشی... چی حال داری؟

فریده - بدنېس میگذره. تو چطور؟

اشرف - خوب استم تشکر.

فریده - خانمره چند خریدین؟ (خانه چند تمام شد)

اشرف - تقریبا پنجاه هزار (۵۰۰۰۰) افغانی.

فریده - بسیار خوب. چند اتاق داره؟

اشرف - بسیار اتاق داره، یک سالون، سه اتاق خو و یک آشپزخانه

بسیار کلان داره.

فریده - چند تشناب داره؟

اشرف - تنها یک تشناب داره. تشنابش بسیار خوب اس.

فریده - بسیار خوب.

please translate.

۱- تبریک! موترته چند خریدی؟

۲- تقریبا ه افغانی .

۳- مه يك چند افغانی کاردارم .

۴- برادر قاسم دیروز امریکا آمد .

۵- حالی قاسم همراهی برادرش بسیار مصروف اس .

۶- برادر قاسم راجع به افغانستان بسیار گپ نزد .

۷- او بسیار مانده بود .

۸- او بری دیدن برادر خود اینجا آمد .

۱- قاسم خودش چی میکنه؟

۱۰- نمیدانم فکر میکنم که فاکولته میره .

۱۱- چند دالر کارداری؟

۱۲- قصر سفید از اینجا بسیار دور نیست .

۱۳- هروقتیکه شماره تلفون میکنم تلفون شما مصروف اس .

۱۴- او همیشه مصروف کار (کدن) اس .

تمرین تلفظ (ق)

۱

قصر - قشنگ - قدیر - مقبول - آچه

قصر سفید بسیار قشنگ اس.

قصر سفید ده واشنگتن اس.

رئیس جمهور امریکا ده قصر سفید زندگی میکنه.

قدیر د پروز به قصر سفید بود.

قدیر گفت که قصر سفید بسیار مقبول اس.

قدیر از آچه مس.

آچه ده شمال افغانستان اس.

قدیر میگه که آچه بسیار مقبول اس.

قدیر مزاق نصیحه.

۱- کی ده قصر سفید زندگی میکنه؟

۲- آچه ده کجاس؟

۳- قدیر از کجاس؟

۴- کی میگه که آچه مقبول اس؟

۵- کی د پروز به قصر سفید رفت؟

SPOKEN DARI

Lesson X

o'clock, time	bæjæ	بجه
one o'clock	yæk bæjæ	يك بجه
exactly, exact, complete	puræ	پوره
past	teyr shudæ	تیرشده
past	guzæstæ	گذشته
remaining, left, tired	mandæ	مانده
minute	dæqiqæ	دقیقه
party, invitation	dæ'wæt	دعوت
party, feast, banquet	memani	مهمانی
overseas, outside, abroad	kharij	خارج
to give	dadæn	دادن
present stem	tu	ت (ده)
United States	æyalate mutæhedæ	ایالات متحده
vacation, holiday	rukhsæti	رخصتی
to come	amædæn	آمدن
present stem	ai	ای
engineering	engineær1	انجینیری
to study	tæseel kdn	تحصیل کدن
university student	mæhsel	محمل

SPOKEN DARI

Days of the week

روزهای هفته

Saturday

shambe; shambe

شنبه

Sunday

yak shambe

یکشنبه

Monday

do shambe

دوشنبه

Tuesday

se; shambe

سه‌شنبه

Wednesday

char shambe

چهارشنبه

Thursday

paj shambe

پنجشنبه

Friday

jumae

جمعه

The eve of Friday

shame jumae

شب جمعه

i.e. the night before Friday.

half

neem

نیم

++++

یک و نیم روز

یک و نیم ساعت

یک و نیم هجده

یک و نیم ماه

یک و نیم سال

SPOKEN DARI

Note: Whenever we add the present indicator 'me: می' to the simple past, we get a past progressive. e.g.

I went.	ræftum	رفتم	I was going.	me:ræftum	میرفتم
I said.	guftum	گفتم	I was saying.	me:guftum	میگفتم
I worked.	kar kædum	کار کردم	I was working	kar me:kædum	کار میکردم

Now translate the following:

I was going home.

He was talking to him.

He was buying a car.

He was helping His father.

You were going to the embassy yesterday.

You were living in Kabul last year.

I saw kærîm who was talking to his friend on the phone.

He was going to the hospital this morning.

مثال ۱۰ -

وقتیکه به مهمانی میرفتم، او آمد بهم.

وقتیکه خانه می آمدم، موترم خراب شد.

وقتیکه او به سینما میرد، باران می بارید.

وقتیکه نان میخوردم، او آمد.

(نوت - منظوریکه شاگردان این فعل را بهتر بفهمند، باید با ایشان وظایف داده شود.)

درس دهم

جملات و تمرینات

۱- چند بجس؟

سات (ساعت) چند بجس؟

حالی چند بجس؟

سات تان چند بجس؟

۲- يك بجه من.

دو بجس.

يك و نيم بجس.

سه و نيم بجس.

يازده و نيم بجس.

پوره يك بجس.

حالی پوره يك بجس.

حالی يك و پانزده دقيقه.

يازده و نيم بجس.

۳- سه دقیقه از يك گذشته. تر تیرشده

پنج دقیقه از دو گذشته.

ده دقیقه از سه گذشته.

پانزده دقیقه از چار گذشته.

بیست و پنج دقیقه از پنج گذشته.

۴- پنج دقیقه از هفت تیرشده. گذشته

ده دقیقه از هشت تیرشده.

پانزده دقیقه از نه تیرشده.

تقریباً یازده دقیقه از دوازده تیرشده.

تقریباً بیست دقیقه از يك تیرشده.

پانزده کم یازده

بیست کم يك

پنج کم سه

ده کم چهار

۵- چند بجس؟

پنج و پانزده.

يك و بیست

سه و نیم

۶- چند بجس؟

بیست دقیقه به هشت مانده.

پانزده دقیقه به دو مانده.

پنج دقیقه به دوازده مانده.

سه دقیقه به یک مانده.

۷- دعوت کی اس؟

مهمانی کی اس؟

دعوت چی وقت اس؟

کی دعوت داره؟

۸- دعوت سباشو اس.

مهمانی سباشو اس.

سباشو دعوت اس.

سباشو مهمانی س.

دعوت نه بجس.

مهمانی نه بجس.

سباشو به خانه برادرم مهمانی س.

۱- امشو (امشب) شب چند شنبهس؟

امشو شب سه شنبهس

امشو شو پنج شنبهس.

امشو شو جمعهس.

امشو شو شنبهس.

مېهانی

۱- مه امشو دعوت مېتم.

ما امشو مېهانی دارېم.

او سباشو دعوت داره.

شما سبا دعوت دارېن.

اونام (اوناهم) سباشو دعوت دارن.

کریم هم دیگه هفته دعوت داره.

۱۱- مېهانی ده کجاس؟

دعوت به کجاس؟

به هوتل کابل اس.

ده خانه خواهرم اس.

۱۲- چی وقت رخصتی س؟

رخصتی چی وقت اس؟

کی رخصتی س؟

رخصتی کی اس؟

سبا رخصتی س.

دیگه سبا رخصتی س.

دیگه هفته رخصتی س.

۱۳- مهمانی ده کجاس؟

دعوت ده کجاس؟

مهمانی ده شهرنو اس.

دعوت ده خانه شان اس.

دعوت ده هوتل کابل اس.

دعوت به هوتل انترکانتننل اس.

۱۴- چرا دعوت (مهمانی) داده؟

میته

از خاطریکه برادرش از خارج می‌آید.

از خاطریکه بهش از رخصتی می‌آید.

۱۵- امروز چند شنبه‌س؟

امروز شنبه‌س.

امروز یکشنبه‌س.

امروز دوشنبه‌س.

امروز سه‌شنبه‌س.

امروز چهارشنبه‌س.

امروز پنجشنبه‌س.

امروز جمعه‌س.

۱۶- سبا چند شنبه‌س؟

سبا سه‌شنبه‌س.

سبا پنجشنبهس.

د یکه سبا یکشنبهس.

سبا جمعهس.

فردا یکشنبهس.

۱۷- د یروز چند شنبه بود؟

د یروز شنبه بود.

د یروز یکشنبه بود.

د یروز دوشنبه بود.

د یروز سه شنبه بود.

د یروز چارشنبه بود.

د یروز پنجشنبه بود.

۱۸- ای هفته چند روز رخصتی داریم؟

تنها (فقط) يك روز رخصتی داریم.

ایهفته تنها يك روز رخصتی داریم.

دیگه هفته دو روز رخصتی داریم.

به ای ماه هیچ رخصتی نداریم.

ده ای هفته تنها يك روز رخصتی داریم.

کریم ده ای ماه هیچ رخصتی نداره.

۱- برادرت از کجا می آیه؟

از امریکا می آیه.

از خارج می آیه.

از کالیفورنیا می آیه.

از کابل می آیه.

از فرانسه می آیه.

از جرمنی می آیه.

از بدخشان می آیه.

۲۰- کی می آیه ؟

چی وقت می آیه ؟

کتی (همرای) کی می آیه ؟

روز سه شنبه می آیه .

روز جمعه می آیه .

سبا می آیه .

کتی رفیقم می آیه .

۲۱- کتی کی می آئی ؟

کتی رفیقم می آیم .

کتی کریم می آیم .

کتی او می آیم .

۲۲- او دیروز بسیار گشته (گرسنه) بود .

او پول نداشت که نان بخرد .

وقتیکه می آمدم او ره ده سرویس (بس) دیدم.

وقتیکه خانه میرفتم او ره دیدم.

وقتیکه نان میخوردم یوسف آمد.

وقتیکه اونجه بودم او ره ندیدم.

وقتیکه نان میخورم هیچ گپ نمیزنه.

۲۳- کریم ده پوهنتون میرلند تحصیل میکنه.

برادرش هم به او پوهنتون تحصیل میکنه.

اول کریم ده پوهنتون کابل تحصیل میکنه.

حالی او بری ماستری خود کار میکنه.

او لیسانس خوده از پوهنتون کابل گرفت.

رشته تحصیل او انجنیری س.

مکالمه

اشرف - سلامالیکم چی حال ایس رحیمه جان؟

رحیمه - خوب استم تو چطور استی؟

اشرف - بدنيس کجا بودی؟

رحیمه - خانه بودم. سباشو به مهمانی کریم می اخی؟

اشرف - مه می ايم لاکن خانم نمی آیه.

رحیمه - چرا خانم نمی آیه؟

اشرف - نمی آیه از خاطریکه برادرش دیشو از خارج آمد.

رحیمه - راستی؟

اشرف - تو چطور رحیمه جان تو به دعوت می اخی؟

رحیمه - مه می ايم لاکن پسان.

اشرف - خی سباشو به مهمانی می بینیم.

رحیمه - بلی خالی بامان خدا.

اشرف - بخدا سپردمت.

ترجمه‌کنین

- ۱- مه دیشو به سېکاني رښتم.
- ۲- تقریبا ۴ (چهار) سات ده (ر) اونجه بودم.
- ۳- خواهر کریم د پروز از رخصتي آتد.
- ۴- او ده اروپا تحصیل می‌کته.
- ۵- برادر کریم هم به اروپا تحصیل می‌کته، محصل انجینیري س.
- ۶- حالي پوره چهارجس.
- ۷- امروز چند شنبهس؟
- ۸- ایالات متحده ده امریکای شمالی س.
- ۹- چند بجس؟
- ۱۰- ده کم یک.
- ۱۱- ده دقیقه به یک مانده.

تعین تلفظ (خ)

۱۰

خدیجه - خارج - پولی تخنیک - تاریخ

خدیجه به وزارت خارجه کارمیکه.

خدیجه از واخان اس.

خلیل ده پولی تخنیک تحصیل می‌کند.

خلیل از تخار اس.

خالد تاریخ می‌خواند.

خالد از بلخ اس.

بلخ نام يك ولايت اس.

تاریخ بلخ بسیار دلچسپ اس.

واخان ده بدخشان اس.

بدخشان نام يك ولايت اس.

۱- خدیجه از کجاس؟

۲- خلیل ده کجا تحصیل می‌کند؟

۳- خالد از کجاس؟

۴- خالد چی می‌خواند؟

روز های هفته

يك هفته هفت روز اس شنبه ، يكشنبه ، دوشنبه ، سه شنبه

چهارشنبه ، پنجشنبه و جمعه .

در افغانستان روز های جمعه و نصف روز های پنجشنبه

روز های تعطیل اس . ادارات حکومتی ، بانک ها ، مكاتب و مدارس همه

به روز های جمعه بسته میاشه . مردم ای روز هاره به کار های شخصی

خود سپری گده و بعضی ها به تفریح و هوا خوری ویا میله میون . یعنی

مامورین حکومتی هفته پنجم و نهم روز کار میکنن و روز شنبه روز اول هفته اس .

به سوالات پائین جواب بئین

۱- روز های هفته نام گیرین !

۲- در امریکا ، مامورین حکومتی هفته چند روز کار میکنن ؟

۳- در امریکا ، روز اول هفته ، کدام روز اس ؟

۴- شما به روز های شنبه و يكشنبه كه روز های آخر هفته اس

چشمیكنین ؟

(ضرب المثل دری - با يك گل بهار نمیشه)

SPOKEN DARI

Lesson XI

sleep	khəw	خو
to sleep, to go to sleep	khəw shudən	خو شدن (گدن)
after	bad əz	بعد از
before	pishəz	پیش از
hospital	shəfakhənə	شفاخانه
ministry	wəzarət	وزارت
earlier	wəq[kh]tər	وقت تر
every, each	hər;ər	هر
every day	ər roz	هر روز
every night	ər shəw	هر شو (شب)
every morning	ər sob	هر صبح
every week	ər əftə	هر هفته
a little, slightly, little by little	kəm kəm	کم کم
newspaper	roznamə	روزنامه
to be interested	dilchəspi dashtən	دلچسپی داشتن

SPOKEN DARI

politics, policy	seyasæt	سیاست
history	tarikh	تاریخ
economic, economy	eqtesad	اقتصاد
to want, desire	khastæn	خواستن
present stem	khay	خای (خواه)
I want.	me:khayum	می خایم (می خواهم)
people	mærdum	مردم
sick, ill	mæriz	مریض
Foreign Ministry, State Dept.	wəzaræte kharejæ	وزارت خارجه
to translate	tərdjumæ kdn	ترجمه کردن
suddenly, all of a sudden	dæf tən	دفعتا
late [time]	/na wæqt/	ناوقت

SPOKEN DARI

The Uses of Ke که

This term has a variety of functions with different English Translations.

1. It is translated as 'that' in verbs such as 'He said that.....', 'I think that', 'I know that....' etc.

I know that you are from Kabul. میدانم که شما از کابل استین.

You said (that) "The book is very expensive".

شما گفتین که کتاب بسیار قیمت اس.

2. It introduces relative clauses and is translated 'who', 'which', or 'that'.

The boy who went to Mazar yesterday was my friend.

بچه که دیروز مزار رفت رفیقم بود.

3. It may mean 'in order to', 'because' or 'for' when used after a verb

I went in order to to see him.

رفتم که او را ببینم.

Buy this car because it is inexpensive.

ای موتره بخر که ارزان اس.

I am not going out because it is raining.

بیرون نمیرم که باران میاره.

4. It may mean 'when' in some cases.

When I came they had gone.

مه که آمدم اونا رفته بودن.

++++

کریم گفت که ای موتر بسیار قیمت اس.

رادیو گفت که امروز هوا بسیار سرد میسه.

مردی که گپ میزنه خارجی اس.

دختری که شط دیدن بسیار هوشیار اس.

افغان ها میگویند که اونا حکومت خلقی دارن.

SPOKEN DARI

5. ær--ke is translated -ever in phrases such as whatever, whoever, etc.:

<u>whatever</u> ,	ær chizike:	هرچیزیکه
<u>whenever</u>	ær wæqteke:	هروقتیکه
<u>whoever</u>	ær kəsike:	هرکسیکه
<u>whatever</u> day	ær rozike:	هرروزیکه
<u>whatever</u> month	ær mayike:	هرماهیکه
<u>whatever</u> year	ær salike:	هرسالیکه

مثال‌ها -

- ۱- هرچیزیکه او می‌گه، کریم‌پاورمیکه.
 - ۲- هرچیزیکه شما می‌گین، کریم نمیدانه.
 - ۳- هرچیزیکه می‌گی، اول فکرکو.
 - ۴- هروقتیکه شما رمی بینم، شما کار می‌کنین.
 - ۵- هروقتیکه کریمه تلفون می‌کنم، تلفونش مصروف اس.
 - ۶- هرکسیکه شماره گفت، درست نیس.
 - ۷- هرکسیکه ده کتابخانه گپ می‌زنه، خوب کار نمی‌کنه.
 - ۸- هرروزیکه او ره می‌بینم، همراهی سگش قدم می‌زنه.
- (نوت - به‌شاگردان وظایف خانگی داد میشود تا این تمرین را بخوبی بلد شوند)

درس یازدهم

جملات و تعریفات

- ۱- مه هر روزه کار میکنم. ما
- مه هر شو کار میکنم. تو
- مه هر هفته کار میکنم. شما
- مه هر سال کار میکنم. او
- مه هر دقیقه کار میکنم. رشید
- مه هر ساعت کار میکنم. فرید

۲- تو هر شو چند بجه خومیشی؟

مه هر شو دوازده بجه خومیشم.

او هر شو یازده بجه خومیشه.

نجیه هر شو ده ونیم بجه خومیشه.

ما هر شو یازده بجه خومیشیم.

اونا هر شو دوازده بجه خومیشن.

۳- تو دیشو چندبجه خوشدی؟

کریم دیشو چندبجه خوشد؟

شما دیشو چندبجه خوشدین؟

او دیشو چندبجه خوشد؟

۴- مه دیشو يك بجه خوشدم.

کریم دیشو تقریبا يك بجه خوشد.

او دیشو یازدبجه خوشد.

گلالي دیشو ده بجه خوشد.

۵- مه هرروز وقت (تر) به کار میرم ومیروم).

مه هرشو وقت (تر) خانه می آیم.

مه هرروز وقت وزارت میرم.

مه هرصبح وقت چای میخورم.

۶- کریم به کجا کارمیکنه؟

کریم به وزارت کارمیکنه.

ده (در) کدام وزارت کارمیکنه؟

ده وزارت خارجه کارمیکنه.

خواهرش ده کجا کارمیکنه؟

خواهرش ده شفاخانه کارمیکنه.

شفاخانه به خانه‌شان نزدیک اس.

۷- پیش از پنج بجه شماره میبیم.

پیش از نان چاشت شماره میبیم.

پیش از خانرفتن شماره میبیم.

همرای

پیش از خریدن اول کتی شما گپ میزنم.

پیش از خریدن اول امتحان میکنم.

پیش از رفتن به افغانستان اول جرمنی میوم.

پیش از او خانه رفتم.

۸- مه به روزنامه بسیار دلچسپی دارم.

مه به روزنامه های افغانی بسیار دلچسپی دارم.

مه به روزنامه های امریکائی بسیار دلچسپی دارم.

رحیم	مه به تاریخ بسیار دلچسپی دارم.
او	مه به تاریخ افغانستان بسیار دلچسپی دارم.
کریمه	مه به تاریخ مردم امریکا بسیار دلچسپی دارم.
بلقیس	مه به سیاست پک کی دلچسپی دارم.
وسیمه	مه به اقتصاد هم پک کی دلچسپی دارم.

۱- او راجع به تاریخ افغانستان بسیار میدانه.
 او راجع به مردم بسیار میدانه.
 او راجع به مردم هیچ نمیدانه.
 او راجع به تاریخ امریکا پک کی (کم کم) میدانه.
 او راجع به اقتصاد امریکا بسیار میدانه.

۱- تو امروز چی میکنی؟ کجامیری؟
 مه امروز بسیار کار دارم.
 اول وزارت خارجه میروم، بعد از او سفارت میروم.
 بعد از او چی میکنی؟
 بعد از او کجامیری؟
 بعد از او به شفاخانه بری دیدن رفیق میروم.

بعداز او به شهر میروم.

بعداز او به موترم تیل میخرم.

بعداز او خانه می‌آیم.

بعداز او شماره می‌بینم.

بسیار مضروب استی.

۱۱- چی میخائى؟ (میخواهی)

يك كمى چای میخایم.

يك كمى او (آب) میخایم.

يك كمى كمك میخایم.

يك موتر خوب میخایم.

يك دكشنرى درى میخایم.

۱۲- تو چی میخائى؟

كریم چی میخایه؟

رفیقت چی میخایه؟

او چی میخایه؟

اونا چی میخاین؟

چی میخائی؟

چی میخایه؟

۳- هیچ.

هیچ نمیخایه. هیچ چیز نمیخایه.

او تنه (تنها) گپ میزنه. فقط

کریمه هرشو ناوقت خومیشه.

لاکن. دیشو وقتتر خوشد.

رحیم هیچ وقت پیش از ۲ بجه خونمیشه.

شما چطور؟

شما هم بعد از ۲ بجه خومیشین؟

مکالمه

رشید - شما امروز بسیار مانده‌ستین چرا؟

کریمه - مه دیشو هیچ خو نشدم. (نکدم)

رشید - چرا خونشدین؟ چی گپ بود؟

کریمه - برادرم یک‌کمی مریض بود -

رشید - چرا مریض بود؟ مه متاسف استم.

کریمه - نمیدانم. او رفعتا مریض شد -

رشید - حالی کجاس؟ به خانم؟

کریمه - نی خانه نیس به شفا خانم.

رشید - چی وقت خانه می‌آیه؟

کریمه - سبا خانه می‌آیه.

رشید - انشالا خوب میشه نگران نباشین.

کریمه - تشکر. لطف میکنین.

لظفا به انگلیسی ترجمه‌کنین.

۱- افغانستان يك مملكت بسيار دلچسپ اس.

۲- روزنامه امروزه داری؟

۳- تاريخ امريكا بسيار دلچسپ اس.

۴- برادرش مريض بود و حالي ده شفاخانم.

۵- دېشو چندبجه خو شدي؟

۶- هرروز كه مي‌آيم اوره مي‌بينم.

۷- جورج راجع به تاريخ افغانستان بسيار ميدانه.

۸- خود نجبيه (نجبيه خودش) به شفاخانه كارميكنه.

۱- بعداز او كجافرتي؟

۱۰- پيولاز او كجا بودي؟

۲- او به اقتصاد دلچسپي داره.

(ضرب العثل ذري - گل اگر طبيب بودي، سرخود دوا نمودی)

تمرین تلفظ (غ - ق - خ)

۱۱

خارج - بلخ - غوث - غزل - قرهقل - قار - زرفونه

خالد از بلخ اس.

خالد امسال خارج میره.

کی گهت؟

خالد خودش مرد گهت.

غلامغوث مجمل اس.

غلامغاله خوش نداره.

لاکن غلامغوث غزله بسیار خوش داره.

بعضی وقت زرفونه بری او غزل میخانه.

قادر بسیار گوسفند قرهقل داره.

گوسفند قرهقل بسیار قیمت اس.

پارمال بعضی از گوسفند هایش مرد.

قادر سرچوبان خود بسیار قارشد.

SPOKEN DARI

Lesson XII

how long, how much time	chiqā waqt	چندوقت
always	ame:shā	همیشه
package, shut, closed, up to	bāstā	بسته
to smoke	segrit kashidan	سگرت کشیدن
0.975 pounds [unit of weight]	paw	پاو
to quit, leave	tark ddn [kdn]	ترك دادن/کردن
meter [a unit of measurement]	meter	متر
should, must	bayad	باید
may, might, perhaps	shayad	شاید
must, definitely	hatman	حتما
at work	sārekar	سرکار
until, to, in order to, unless	ta	تا
to remain, put, place, stay	mandan	ماندن
present stem	man	مان
	ban [in imperative cases]	بان

SPOKEN DARI

once, one time	yak dafa	یک دفعه
a few time, several times, how many times?	chand dafa	چند دفعه
happy, glad	khosh	خوش
unhappy, sad	deq	دق
on, in, by [colloq.]	dæ	ده (در)
airplane	tayare	طیاره

Grammar Note: Subjunctive

Subjunctive verb forms are made in Dari by changing the *می* of the present verb forms to *ب*, as: *میرم* *برم*

Subjunctive verb forms are required after certain verbs or particles such as *باید* or *شاید*:

I go home. *من خانه میرم* I should go home. *من باید خانه برم*

He goes home. *او خانه میره* He should go home. *او باید خانه بره*

They go home. *اونها خانه میرن* They should go home. *اونها باید خانه برن*

Grammar Note: Imperative

The imperative is formed from the subjunctive form with the verb ending dropped altogether:

buy that dictionary. *او دگشنیری ره بخر!*

come here *اینجه بیا!*

SPOKEN DARI

go back

پس برو.

do not cry

گریه نکو.

to eat

خوردن

, present stem

خور

, imperative

to go

رفتن

, present stem

برو (رو)

, imperative

to drink

نوشیدن

, present stem

نوش

, imperative

to do

کدن

, present stem

کن

, imperative

'to have' has a special form in the subjunctive:

I should have. mæ bayæd dashtæ bashum

ما باید داشته باشیم.

He should have. u bayæd dashtæ bashæ

او باید داشته باشد.

They should have. una bayæd dashtæ bashæn

اونما باید داشته باشند.

ما باید داشته باشیم.

تو باید داشته باشی.

شما باید داشته باشید.

SPOKEN DARI

Imperative

فعل امر

Imperative Positive

Imperative Negative

go!	برو!	don't go!	نرو!
eat!	بخور!	don't eat!	نخور!
come here!	اینجه بیا!	don't come here!	اینجه نیا!
tell!	بگو!	don't tell!	نگو!
buy!	بخر!	don't buy!	نخر!
read!	بخوان!	don't read!	نخوان!
hit!	بزن!	don't hit!	نزن!
give him!	بدهش!	don't give him!	نددهش!

As you see in the above examples, we simply get a negative imperative by replacing ب to ن.

to quit [colloq.], stop

ایلا کدن - بس کدن eyla kdn

metric system

سیستم متریک system-e-metrik

to need

ضرورت داشتن zarurat dashtan

درس دوازدهم
جملات و تمرینات

۱- تو همیشه سگرت میکشی.

او همیشه سگرت میکشه.

کریم همیشه سگرت میکشه.

مه هیچ سگرت نمیکشم.

قاسم هم سگرت نمیکشه.

۲- روزی چند (دفعه) سگرت میکشی؟

او روزی چند دفعه سگرت میکشه؟

علی روزی چند دفعه سگرت میکشه؟

شما روز چند دفعه سگرت میکشین؟

۳- مه روزی دو (دفعه) سگرت میکشم.

مه روزی دو دفعه اوږه میبینم.

مه روزی دو دفعه نان میخورم.

۴- چقه وقت اس که اینجهستین؟

چقه وقت اس که سگرت میکشین؟

چقه وقت اس که فامیل تانه ندیدین؟

چقه وقت میشه که اینجهستین؟

چقه وقت میشه که از فامیل تان دور استین؟

چقه وقت میشه که در امریکا استین؟

چقه وقت میشه که اوږه ندیدین؟

چقه وقت میشه که افغانستان نرفتین؟

۵- يك مامس که اینجهستم.

يك سال اس که اینجهستم.

تقریبا سه سال اس که فامیل مه ندیدیم.

هفت سال میشه که اینجهستم.

شش ماه میشه که از فامیل دور استم.

پنج ماه میشه که ده امریکاستم.

۶- او خوش اس.

او همیشه خوش اس.

کریم همیشه خوش اس.

تو هم همیشه خوش استی .

شما همیشه خوش استین .

او هیچ خوش نیست .

۷- او بسیار خوش اس .

کریم هم بسیار خوش اس .

تو بسیار خوش استی .

ما بسیار خوش استیم .

او يك فاميل بسیار خوش داره .

۸- او خففس .

او دقاس .

او خوش نیست .

او چرا دقاس ؟

او چرا خوش نیست ؟

از خاطريكه از فاميلش دور اس .

از خاطريكه پشت فاميلش دقاس .

۹- چرا رق استی؟

از خاطرېكه بيمارم (برادرم) مريض اس.

تو چرا رق استی؟

از خاطرېكه امروز سگړته ترك دارم (ايلاکدم- بس کدم)

رق نهستم خوش استم.

او چرا خوش اس؟

از خاطرېكه خوش اس.

۱۰- چند پاو کارداري؟

چند كيلو کارداري؟

چند متر کارداري؟

چند تا کارداري؟

۱۱- يك پاو کاردارم.

دو كيلو کار دارم.

يك كيلو کاردارم.

پنجاه گرام کاردارم.

يك بسته کاردارم.

نیم كيلو کاردارم.

تتا (تنها) دو متر کاردارم.

سه و نیم پاوا کاردارم.

بسیار کاردارم.

- ۱۲- شما چی وقت سرکار میرین؟
جان
تو چی وقت سرکار میری؟
برادرت
او چی وقت سرکار میره؟
کریم
اونا چی وقت سرکار میرن؟
قاسم

- ۱۳- شاید اېجه سرکار برم.
شاید دېجه سرکار برم.
شاید یازدېجه سرکار برم.
شاید هېچ سرکار نرم.
شاید هېچ سرکار نره.

- ۱۴- باید خانه برم.
شما
باید نان بخورم.
او
باید اوره بگویم.
رحیم
باید کتابخانه برم.
تو
باید کتی او گپ بزیم.
رفیق
باید موتر نو بخرم.
اونا
باید سکرته ترک بتم.
باید شراب نخورم.

۱۵- تا سبا میبینیم. سبا میبینیم

تا فردا میبینیم.

تا روز جمعه میبینیم.

انشالا میبینیم.

خداکه.

۱۶- شما چقدر وقت ده افغانستان میمانن؟

شما چند سال ده افغانستان میمانن؟

تو چند سال ده امریکا میمانی؟

اونا چند سال ده اونجه میمانن؟

خدا میدانه.

۱۷- نمیدانم شاید دو سال ده افغانستان بمانم.

شاید بری بهسار سال اونجه بمانم.

شاید بری سه سال اونجه بمانم.

۱۸- از اینجه تا فلوریدا چطور میری؟

از اینجه تا افغانستان چطور میری؟

از اینجا تا خانه تان چطور میری؟

ره جی میری؟

چطور میری؟

از خانه تا اینجا چطور آمدی؟

ره جی آمدی؟

۱- از اینجا تا فلوریدا ره موتر میرم.

از اینجا تا افغانستان به طیاره میرم.

از اینجا تا خانه به تکی می میرم.

به طیاره میرم.

ره تکی می میرم.

به موتر میرم.

مکالمه

هاشم — نجیبه چقهوقت ار که سگرت میکش؟

نجیبه — تقریبا چارسال میشه.

هاشم — برادرت گفت که تو سگرت ترک میتی راست میگه؟

نجیبه — بلی فکرمیکنم که او راست میگه. لاکن حالی ترک نمیتم شاید
پمان ترک بتم. تو چطور؟

هاشم — مه هم باید ترک بتم. میدانم که سگرت کشیدن بری مه خوب نیس.

نجیبه — راستی چی وقت هرات میری؟

هاشم — نمیدانم شاید روز جمعه برم.

نجیبه — به چی میری؟

هاشم — شاید ده طیاره برم.

نجیبه — چقهوقت به هرات میطانی؟

هاشم — تنه بری یک هفته میمانم.

نجیبه — هاشم جان مه باید برم پمان میهنیم بامان خدا.

هاشم — بخدا سپردمت.

ترجمه کښن.

سینه

- ۱- مه باید کتابخانه برم.
- ۲- او چارمتر تکه کار داره.
- ۳- او همیشه بعد از نان سگرت میکشه.
- ۴- تا کریمه نهم از اینجا نموم.
- ۵- او شاید حالی خانه نباشه.
- ۶- لطیف دیروز به طیاره آند.
- ۷- شما بچطور شما هم به طیاره آندین؟
- ۸- چند دقیقه پیش او بسیار خوش بود مگر حالی بسیار دقاس.
- ۹- یک کیلو جای کاردارم.
- ۱۰- اشرف سگرت ایلاکه.
- ۱۱- جای کیلوی چند اس.
- ۱۲- ده افغانستان سیستم شریک استعمال میشه.
- ۱۳- کریم حتما باید سرکار بره.
- ۱۴- چند شو ده مزار میانی؟
- ۱۵- شاید سه شو اونجه بمانم.

(خرب الصل دری - برگ سبز است و تحفه درویش)

SPOKEN DARI

Lesson XIII

to bring	awordan	آوردن
present stem	ar	آر (آور)
I bring.		م آرم.
cooked brown rice with carrots and raisins.	qabeli	قابلی
cooked white rice	chalaw	چلو
cooked brown rice	pelaw	پلو
broiled meat	kebabs	کیاب
thing	chiz	چیز
eating, eatable	khordani	خوردنی
to like	khoshdasham	خوش داشتن
Afghan food, Afghan dish	name afghani	نان افغانی
all, every	am	همه
salad	salata	سلاطه
milk	shir	شیر
drinking, drinkable	noshidani	نوشیدنی
still, yet	amoz	هنوز

SPOKEN DARI

cook	ashpaz	آشپز
side dishes of vegetables or meat	qorzar	قورمه
meat ball	kofta	کوفته
chicken	(goshte) murg	گوشت مرغ
egg	tukhm	تخم
fried	beryan	بریان
beef	goshte gaw	گوشت گاو
lamb	goshte gosfand	گوشت گوسفند
an order [of food]	yak khorak	یک خوراک
glass	glas	گلاس
soup	shurwa	شوروا
an afghan dish with noodles and meat balls.	ash	آش
tasty, tasteful with flavor	mezae dar	مزه دار
a kind of pancake stuffed with special leeks		پولانی
ever	gaye	گامه

SPOKEN DARI

The present perfect is used to refer to an act in process through the present moment. In other words, it links up the past with the present.

I have seen that show.

او نمایشه دیدم

You have worked in this office for five years.

(آن نمایش را دیده ام)

Karin has gone to school.

پنج سال به این سیمه کار کرده

کریم مکتب رفته

Certain adverbs are commonly used with present perfect

including the following:

so far, up to now

تا حال - تا اکنون

already

وقت

recently

در این اواخر - اخیرا

او وقت آمده.

در این اواخر هیچ خط نگرفته.

تا حال او نمیداند.

SPOKEN DARI

Note: The ending of a verb in the present perfect tense always receives a primary stress. The endings for the simple past, on the other hand are unstressed. Study the following examples, comparing the simple past and the present perfect. You will note that except for the first person singular and the third person singular the only difference in pronunciation between the tenses is the stress on the last syllable, and sometimes you will never see a difference at all.

<u>Simple past</u>	<u>ماضی مطلق</u>	<u>Present perfect</u>	<u>ماضی قریب</u>
khandum	من خاندَم	khandám	من خاندِیم
khandeim	ما خاندِیم	khandéim	ما خاندِیم
khandi	تو خاندِی	khandí	تو خاندِی
khandein	شما خاندِین	khandéin	شما خاندِین
khand	او خاند	khandé	او خاندِ
khandaen	اونا خاندِن	khandén	اونا خاندِن

You should also note that the first person singular and plural in the present perfect are identical. The above changes take place only in spoken Dari.

<u>Past perfect</u>	<u>ماضی بعید</u>
من خاندِشودم	من خاندِشودم
شما خاندِشودین	تو خاندِشودی
اونا خاندِشودن	او خاندِشود

درس سیزدهم

جملات و تمرینات

۱- بری جای صبح چی داری؟

صبح چی داری؟

بری نان چاشت چی داری؟

بری نان شو چی داری؟

بری پیورده چی داری؟

بری نرسمه چی داری؟

تخم داریم.

شیر داریم.

جای داریم.

جای خورده؟

نن هتوز چاڼه نکورده.

تخم چوئزداره

چی خورده؟

تخم خورده.

تخم خورده.

۲- نان افغانی ره خپش داره؟

نان امریکاش ره خوش دارین؟

بله نان افغانیو به بسیار خوش دارم.

کبابه خوش دارم.

قابلی ره خوش دارم.

جلوه خوش دارم.

پلوه خوش دارم.

آته خوش دارم.

بولانی ره خوش دارم.

شورپا ره خوش دارم.

دیگه از نان های افغانی چی ره خوشر داری؟

از نان های افغانی دیگه چو ره خوش داری؟

کرمته ره خوش دارم.

کباب و سلاته ره بسیار خوش دارم.

کباب گوشت گوسفنده به بسیار خوش دارم.

۵- چی میخورین؟

چی نری تان بهارم؟ (بهارم)

چي نوش جان ميکين؟

قابلي برم بهار. بري مه

چلو برم بهار.

يك خوراك كباب برم بهار.

دو خوراك پلو برم بهار.

يك گيلاس او (آب) برم بهار.

قورمه برم بهار.

۶- چي بري تان بهارم؟

چي ميخائين نوش جان کيښ؟

چي ميخائين بخورم؟

ميخايم پلو بخورم.

ميخايم چاي بخورم.

۷- لطفاً يك خوراك كباب برم بهار.

لطفاً يك خوراك چلو برم بهار.

لطفاً يك خوراك قابلي برم بهار.

لطفاً يك گيلاس او برم بهار.

لطفاً يك گيلاس شير برم بهار.

۸- ایره (ایره) خوش داری؟

اوره خوش داری؟

کابله خوش داری؟

امریکاهه خوش داری؟

میوه ره خوش داری؟

مردم امریکاهه خوش داری؟

۱- بلن ایره بسیار خوش دارم.

بلن اوره بسیار خوش دارم.

بلن کابله بسیار خوش دارم.

بلن امریکاهه بسیار خوش دارم.

بلن مردم افغانه بسیار خوش دارم.

بلن نان افغانن ره بسیار خوش دارم.

۱- نی ایره خوش ندارم.

نی اوره خوش ندارم.

چرا خوش نداری؟

از حال امریکه بسیار کتیف ام.

از خا طریکه بسیار چتل اس.

از خا طریکه پاك نهن.

از خا طریکه بامزه نهن.

از خا طریکه قشنگ نهن.

از خا طریکه بسیار گپ میزنه.

از خا طریکه بسیار عالمقال میكنه.

از خا طریکه بسیار تنبل اس.

(حرب الفل دری - هری کور تارک و روشن بکجهز اس)

کلمه

۱. ... نان افغانی ره خوش داری؟
۲. بلې نان افغانی ره بسیار خوش دارم.
۳. بولانی ره گاهې خورې؟
۴. بلې مه چند دقعه خوردم.
۵. بسیار خوب دیکه از نان های افغانی جن ره (بسیار) خوش داری؟
۶. بلو، جلو، قاپلی، کباب و بولانی ره بسیار خوش دارم.
۷. بولانی ره ... کجا خورې؟
۸. به خانه یك رفیقم ره پیمان.
۹. مزمار بود؟
۱۰. بلې بسیار مزمار بود. زن او بسیار خوب آهنگر اس.

سوالات

۱. از نان های افغانی کدام نان به بسیار خوش داری؟
۲. نان (غذا) های افغانی ره نام گيرئ؟

لطفا به انگلیسی ترجمه کنید

- ۱ - تان امریکائی رو خوش داری؟
- ۲ - ای تان بسیار مزه دار اس.
- ۳ - همه چیز مزه دار اس.
- ۴ - از تان های اقماتی کدام تانه بسیار خوش داری؟
- ۵ - بولانی و کباب بسیار خوش دارم.
- ۶ - کباب خوراک چند اس؟
- ۷ - لطفا یک خوراک کباب بپاز.
- ۸ - سلاته نداریم.
- ۹ - خر چی داری؟
- ۱۰ - او هنوز اینجهس.
- ۱۱ - او هنوز خو(خواب) اس.
- ۱۲ - ماهی تازه داری؟
- ۱۳ - داشتیم. مگر حالی نداریم.
- ۱۴ - بسیار تشنه‌ستم. بری نوشیدنی چیزی داری؟

SPOKEN DARI

Translate the following sentences.

1. What would you like to drink?
2. This water is not drinkable.
3. Yes, I like Afghan food very much.
4. Have you ever eaten Afghan Dolani?
5. No, But I have eaten pelaw and kabad many times.
6. Please bring me an order of saebzi-chelaw!
7. What do you have for drinking?
8. We have tea, coffee and wine.
9. What else do you have in here?
10. Do you have fresh fish?
11. No, unfortunately, we don't have fresh fish today.
12. Really this food is very tasteful.

extra vocabulary

fresh	/tazx/	تازه
fish	/mahi/	ماهی
goat	/buz/	بز
herb	/sop/	سبزی
camel	/ohutur/	هتور

تعرین ماضی غریب -

شما گاهي به رستوران پامان روښن؟ بلې، دمه اونچې روښنم.
 شما گاهي کتاب کاربانه خاندن؟ ئې، هغور نخاندېم.
 شما کاربانه خلاصېدېن؟ ئې، هغور خلاصېدېم.
 تاسم کاربانه خلاصېدې؟ بلې، او وخت کاربانه خلاصېدې.
 کارل! گاهي بزکسي ژوندېدي؟ ئې، هېچ نه ېدېم.
 لاکن دگريال صاحب در... .

ښانه خپورېن؟

ئې، هغور خپورېم.

غني آېدې؟

ئې، هغور غني شامېدې.

موټر نو تاسم دېدې؟

ئې، هغور نه ېدېم.

شما دماي اواخر از غامېل تان خطگرفتېن؟

بلې، دېك خطگرفتېم.

جرین ناسی بصد

خلال د پوړۍ په شهر آمده بود .

په شهر آمده بود که پاك پوټر نو بخږه .

شريف د پټو په نظامخانه آده بود .

كریم آده بود که كس نظام گپ پږنه .

قادر پارسال مړی شده بود .

قېس د پوړۍ برادر شته ندیده بود .

په که آدم اونا وخت تاته خورده بودن .

هفتگشته خانه خواهرم رفته بودم .

ټپلا همرایش گپ زده بودم .

ټپلا اوږه ندیده بودم .

قاسمه گفتموږم که اونجه تږد .

چند روزېش اوږه تلېږم که مېوږم .

تانه خورېد مېوږم که کریم آده .

او گفتموږم مگر په فراموش گډم .

پاك سال پټن اږه د پږه مېوږم .

مږه ره دعوت گډا پوږم ، مگر ناست .

SPOKEN DARI

MILITARY RANKS رتبہ های مسلکی

General	/ster general/	استر جنرال
Lt. General	/dyer general/	د گور جنرال
Maj. General	/toron general/	تورن جنرال
Brigadier General	/brid general/	برید جنرال
Colonel	/dagarwal/	د گور وال
Lt. Colonel	/dagarwal/	د گور وال
Major	/Jaglan/	جگرن
Captain	/toron/	تورن
Senior Captain	/Jektoron/	جگورن
1st. Lieutenant	/louled brachman, jabit awal/	لویڈ بریڈمن - جابت اول
2nd. Lieutenant	/doyan brachman/	دوین بریڈمن
3rd. Lieutenant	/doyan brachman/	دوین بریڈمن
Officer	/miser, sababmanab/	امیر، سابابماناب
Military Officer	/sababmanab e mizeri/	سابابماناب امیر
Sergeant	/khordtabot/	خوردتابوت
Soldier, Private	/sakar/	ساکر

SPOKEN DARI

Lesson XIV

member	ozw	عضو
to start, begin	shuro kadan	شروع کردن
security force	gowæ-e ænniæ	قوا امنیه
relations	rawabet	روابط
nation	mellæt	ملت
national	melli	ملی
international	baynolmelælli	بین المللی
to save	pæændaz kd n	پس انداز کردن
foot	pie	پای
department, section	shobæ	شعبه
to get, receive take	gereftæn	گرفتن
present stem	gir	گیر
political	siyasi	سیاسی
passport	pasport	پاسپورت
military officer	saheb mænsæb	صاحب منصب
visa	wizæ	ویزه

SPOKEN DARI

just, only	faqat	فقط
bank	bank	بانک
doctor	daktar	داکتر
economical	eqtesadi	اقتصادی
eye	chishm	چشم
tooth	dāndan	دندان
affairs	omur	امور
stomach	del	دل
o.k., well	khāi	خی
country	mamlakāt	کشور - مملکت
if	ægæ[r]	اگر
duty, job, task	wazīfā	وظیفه
UN	melāle mutāhed	ملل متحد
نو	jādid	جدید
future, coming	ayendā	آینده

SPOKEN DARI

..pronominal suffix..

..object marker..

گفتنت	تو ره (ترا) گفتم.
گفتتان.	شماره گفتم.
گفتمش.	اوره گفتم.
گفتشان.	اوناره گفتم.
بیارش.	اوره بیار.
بزنش.	اوره بزن.
نزنش.	اوره نزن.
کی گفتتان.	شماره کی گفت؟
کی روان کدش؟	اوره کی روان کد؟
بری مه بانش.	اوره بری مهبان.

درس چهاردهم

جملات و تعریفات

۱- شما به کجا کار میکنین؟

شما چی کار میکنین؟

رفیقت چی کار میکنه؟

او چی کار میکنه؟

۲- مه ده وزارت خارجه کار میکنم. شما

تو مه ده شعبه پاسپورت کار میکنم.

او مه ده شعبه ویزه کار میکنم.

رفیقم مه ده شعبه ویزه و پاسپورت کار میکنم.

برادرم مه ده شعبه سیاسی کار میکنم.

برادرش مه ده شعبه سیاسی کار میکنم.

پدرش مه ده شعبه امور بین المللی کار میکنم.

خودش مه ده شعبه روابط بین المللی کار میکنم.

۳- اکرم چی میکنه؟

اکرم چی کار میکنه؟

اکرم ده کجا کار میکنه؟

اکرم داکتر اس.

اکرم انجنیر اس.

اکرم داکتر چشم اس.

اکرم داکتر دندان اس.

اکرم ده وزارت امور خارجه کارمیکه.

اکرم ده شعبه اقتصادی سفارت کارمیکه.

اکرم ده شعبه سیاسی سفارت کارمیکه.

سرش

۵- سرم دردمیکه.

چشمش

چشم دردمیکه.

دندانش

دندانم دردمیکه.

پایش

پایم دردمیکه.

دلش

هم

دل دردمیکه.

۶- برادرت چی کارمیکه؟

برادرم صاحب منصب اس.

برادرم پولیس اس.

برادرم پولیس امنییس.

برادرم داکتر اس.

برادره انجنیر اس.

برادره پروفیسر اس.

برادره دیپلومات اس.

۷- شما شروع کنین.

شما چرا شروع نمیکنین؟

کی؟

کاره چی وقت شروع میکنی؟

فاکولته ره چی وقت شروع میکنی؟

مکتبه چی وقت شروع میکنی؟

درس نوه چی وقت شروع میکنی؟

۸- سبا شروع میکنم.

دیه سبا شروع میکنم.

دیه ماه شروع میکنم.

دیه هفته شروع میکنم.

دیه سال شروع میکنم.

تو چی وقت شروع میکنی؟

شاید دیه هفته شروع کنم.

شاید دېگه روز شروع کړم.

۱- ده کډام شعبه کارمیکن؟ شما

ده شعبه پس انداز کارمیکن. کړم

ده شعبه ویزه کارمیکن. خواهر کړم.

ده شعبه اقتصادی کارمیکن. نجیبه

ده شعبه سیاسی کارمیکن. تام

۲- ده کجا کارمیکن؟

ده وزارت خارجه ده شعبه ویزه کارمیکن.

ده شعبه سیاسی سفارت امریکا کارمیکن.

ده سفارت امریکا ده شعبه سیاسی کارمیکن.

ده شعبه اقتصادی سفارت امریکا ده افغانستان کارمیکن.

ده شعبه پرانداز بانک ملی کارمیکن.

ده بانک ملی ده شعبه پرانداز کارمیکن.

۱- برادرت ده کجا کارمیکه؟ برادرم ده وزارت خارجه کارمیکه.

خواهرت ده کجا کارمیکه؟ خواهرم ده شفاخانه کارمیکه.

پدرت ده کجا کارمیکه؟
 پدرم ده پوسته خانه کارمیکه.
 رفیقت ده کجا کارمیکه؟
 رفیقم ده وزارت زراعت کارمیکه.
 او به کجا کارمیکه؟
 او به وزارت تجارت کارمیکه.
 قاسم به کجا کارمیکه؟
 قاسم هم به وزارت تجارت کارمیکه.
 بیمار دت به وزارت خارجه کارمیکه؟
 نر او به وزارت خارجه کارمیکه.
 خواهرت ده شفاخانه کارمیکه؟
 آن (بلی) او ده شفاخانه کارمیکه.

۱۲- افغانستان عضو ملل متحد اس.
 ملل متحد تقریبا یکصد و چهل و پنج عضو دارد.
 چین هم عضو ملل متحد اس.
 چین ده سال ۱۹۷۲ عضو ملل متحد شد.
 چین بهر از سال ۱۹۷۲ عضو ملل متحد نیور.
 روابط بین افغانستان و امریکا بسیار خوب اس.
 افغانستان و امریکا روابط خوب دارن.
 روابط بین هر دو کشور بد نیس. مملکت
 امریکا به افغانستان همیشه کمک میکنه.
 افغانستان از امریکا کمک میگیره.

مکالمه

رحیمه - اسد جان کټی وظیفه جدیدت بطوراستی؟

اسد - ږک کټی مصروف استم. کجا میری؟

رحیمه - مینوا یم وزارت یرم.

اسد - کدام وزارت؟

رحیمه - وزارت خارجه.

اسد - ده وزارت خارجه چی میکی؟

رحیمه - پاسپورت مه میگیرم.

اسد - خاج میری بری چی میری؟

رحیمه - بری دیدن برادرم میرم.

اسد - به کدام کشور؟

رحیمه - به امریکا.

اسد - او اونجه چی میکه؟

رحیمه - او به ملل متحد به شهر نیویارک کار میکنه.

اسد - راستی؟

رحیمه - بلی او سه سال اس که اونجه س.

اسد - ویزه (ره) چی وقت میگیری؟

رحیمه - نمیدانم شاید هفته آینده بگیرم.

اسد - خو رحیمه جان اگه ندیدیم سفری بخیر بگویش که اسد سلام گفت.

رحیمه - تشکر میگویم. بامان خدا.

اسد - خدا حافظ.

لطفاً ای جملاته به انگلیسی ترجمه کنین.

- ۱- امریکا به افغانستان کمک های اقتصادی هم میده.
- ۲- دندان کریم درد میکنه.
- ۳- او ده بانک فقط پنج افغانی داره.
- ۴- چرا دق استی؟
- ۵- او پول خوده ده بانک پر اندازنمیکنه.
- ۶- او یک دیپلومات اس.
- ۷- تو اول شروع کو.
- ۸- چی وقت کار نوته شروع میکنی؟
- ۱- دیگه هفته شروع میکنم.
- ۱- ده ای روزها از قاسیم هیچ خط نگرفتیم.
- ۱۱- سفارت اوړه تنها بری سه روز ویزه داد.
- ۱۲- او هیچ ویزه نداره.
- ۱۳- او پاسپورت سیاسی داره.
- ۱۴- او ویزه تحصیلی داره.

(ضرب المثل دری - پای خوده به اندازه گنیت درازکو)

کلماتی که گروه بندی شده‌اند همین معنی را دارند.

مگر

لاکن

لیکن

ولی

اما

ازخاطرکه

چراکه

برای اینکه (برای اینکه)

زیرا که

راجع به

در باره

در اطراف

در پیرامون

روی

SPOKEN DARI

Lesson XV

lady, woman, Miss., Mrs., wife	khanum	خانم
(term of respect), Sir, Ma'am,	sahib, sayeb	صاحب
owner (as prefix)		
to write	narweshtā kdn	نوشتہ گدن
letter, line, handwriting, lane	khart	خط
land, ground, earth, floor	zamin	زمین
how much	cheqa	چقدہ
how far	cheqa dur	چقدہ دور؟
letter [an official letter]	maktub	مکتوب
to send	rawan kdn	روان گدن
post office	postā khana	پوستہ خانہ
ticket	tiket	تکٹہ
postage stamp	tikete postā	تکٹہ پوستہ
left	chap	چپ
right	rašt	راست
side, direction	tarāf	طرف
neutral	be-tarāf	بی طرف

SPOKEN DARI

clerk

kateb

کاتب

air, weather

āwa

هوا

air mail

poste āwayi

پوسته هوایی

regular mail

poste adi

پوسته عادی

register

ragistar

راجستر

topic, matter

mawzo

موضوع

interesting

delchāsp

دلچسب

از خاطره

cherake:

چراکه

yes [slang]

ahn

آن

bad, broken

khārab

خراب

both

ardo

هر دو

role

ro:l, naeqsh

رول - نقش

extra vocabulary

to send

/ferestadan/

فرستادن

present stem /ferest/

فرست

(نوت - این فعل بسیار به قدرت به روی اصطلاح استعمال می‌شود)

درس پانزدهم

جملات و تمرینات

۱- چی میکنی؟

خط نوشته میکنم.

مکتوب نوشته میکنم.

بری کی نوشته میکنی؟

به کی نوشته میکنی؟

بری پدرم نوشته میکنم.

بری فامیلم نوشته میکنم.

بری رفیقم نوشته میکنم.

به او نوشته میکنم.

۲- از رفیقت خط گرفتی؟

از برادرت خط گرفتی؟

از والدینت خط گرفتی؟

از افغانستان خط گرفتی؟

از امریکا خط گرفتی؟

از خانه خط گرفتی؟

پدر و مادر

۳- بلی از رفیقم یک خط گرفتم.

بلی از فامیلم یک خط گرفتم.

بلی دیروز از فامیلم یک خط گرفتم.

بلی از کریم هم یک خط گرفتم.

بلی دیروز از افغانستان یک خط گرفتم.

نی هیچ خط نگرفتم.

نی از رفیقم هیچ خط نگرفتم.

نی از فامیلم هیچ خط نگرفتم.

نی از او هیچ خط نگرفتم.

نی بسیار وقت میشه که هیچ خط نگرفتم.

۴- چقه وقت میشه که از فامیلت خط نگرفتی؟ چقه وقت امر که

چقه وقت میشه که از رفیقت خط نگرفتی؟

چقه وقت میشه که از افغانستان خط نگرفتی؟

چقه وقت میشه که از امریکا خط نگرفتی؟

چقه وقت میشه که از خانه خط نگرفتی؟

۵- تقریبا دو ماه میشه که از فامیلم خط نگرفتم.

تقریبا يك سال میسه که از رفیقم خط نگرفتیم.
تقریبا پنج ماه میسه که از افغانستان خط نگرفتیم.

۶- چرا خط نوشته نمیکنی؟

چرا خط نمیگیری؟

چرا خط نوشته نمیکنی؟

چرا خط روان نمیکنی؟

چرا خط روان نمیکنی؟

چرا چی گپ اس؟ نمیدانم.

۷- به همیشه خط نوشته میکنم.

به همیشه خط نوشته میکنم لکن او هیچ خط نوشته نمیکنه.

عزیز هیچ بری فامیلش خط نوشته نمیکنه.

فامیلش همیشه بری او خط نوشته میکنه.

او خط نوشته کدنه خوش نداره.

تو هم به فامیلت هیچ خط نوشته نمیکنی.

نی مه ماه يك خط نوشته میكنم.
کمېدنیس.

۸- کی خط نوشته میكنی؟

مه حالی بسیار مصروف استم انشالا نوشته میكنم.

مه دیگه روز يك خط روان میكنم.

انشالا سبا يك خط روان میكنم.

مه حالی بری خط نوشتن هیچ وقت ندارم.

خی چی وقت نوشته میكنی؟

سبا نوشته میكنم.

سبا روان میكنم.

۱- خط هاره چطور روان میكنی؟

خط هاره ده پوسته هوایی روان میكنی یا عادی؟

خط هاره ده پوسته هوایی روان میكنم.

خط هاره راجستر میكنم.

خط هاره راجستر روان میكنم.

۱۰- بری خط هوائی چند میگیره؟

بری راجستر چند میگیره؟

خط هوائی تا امریکا چند میشه؟

پوسته‌خانه کجاس؟

پوسته‌خانه دور اس؟

پوسته‌خانه چقدر دور اس؟

۱۱- پوسته‌خانه اونجه‌س.

پوسته‌خانه ده او طرف سړك اس.

پوسته‌خانه بسیار دورنهن.

پوسته‌خانه بسیار نزدیک اس.

پوسته‌خانه طرف چپ سړك اس.

پوسته‌خانه بطرف راست سړك اس.

۱۲- هرروز هوا بسیار خوب اس.

هوای امروز بسیار خوب اس.

هوای امروز بسیار خراب اس.

د هرروز

د پشو

د هرروز

۱۳ - افغانستان بی طرف اس.

افغانستان يك مملکت بی طرف اس.

هندوستان هم يك مملکت بی طرف اس.

هر دو مملکت بی طرف اس.

کدام کشور بی طرف اس؟

بعضی از کشورهای بی طرفه: انگلیس.

کشورها چرا بی طرف میمانند؟

بی طرفی یعنی چه؟ لطفاً تشریح کنید.

(ضرب المثل دری - بترس از کسیکه از خدا نمیترسد)

مکالمه

عزیزه - موسی جان کجا میری؟

موسی - پوسته خانه میرم ای خطه باید راجستر کنم.

عزیزه - کجا روان میکنی؟

موسی - به ولایت کندهز به پدرم.

عزیزه - (از کابل تا کندهز بری خط راجستر چند میگیره (میشه)؟

موسی - نمیدانم ای دفعه اول اس که راجستر میکنم. تو از فامیلت خط گرفتی؟

عزیزه - نی بسیار وقت اس که خط نگرفتیم خداکانه که خیریت باشه. مه بسیار نگران (پریشان) استم.

موسی - انشالا خیریت اس نگران نباش. (پریشان نباش)

عزیزه - راستی دیروز پروفیسر راجع به چی گپ زد.

موسی - موضوع لکچرش بسیار دلچسپ بود. تو چرا نامدی؟

عزیزه - نامدم چرا که بسیار کارداشتم. چی گفت؟

موسی - او راجع به ممالك بیطرف و سیاست بین المللی بسیار گپ زد و فکر میکنم که بسیار دلچسپ بود.

عزیزه - راستی؟

موسی - آن. بسیار خوب لکچر بود.

لطفا ای جملاته به انگلیسی ترجمه کنین.

۱- پوسته خانه کجاس؟

۲- از اینکه بسیار دورنيس.

۳- کریمه به ای موضوع بسیار دلچسپ داره.

۴- راستی ای يك موضوع بسیار دلچسپ اس.

۵- هر دو يك چیز اس.

۶- بلی صاحب .

۷- بلی خانم صاحب.

۸- او کتی سفید صاحب گپ میزنه.

۱- صاحب ای موتر کیس؟

۱۰- ای موتر صاحب نداره.

۱۱- ای سرك به کدام طرف میره.

۱۲- راجع به ای چی فکر میکنی؟

۱۳- لطفا راجع به پوسته و سیستم پوستی در امریکا چند دقیقه گپ بزنین.

۱- از چپ به راست بخانین.

۳۵ ۴۶ ۴۰ ۷۸ ۹۰ ۸۸ ۹۹ ۲۰۰ ۱۰۰۰

۲- از راست به چپ بخانین.

هزار صد نودونه هشتادوهشت نود هفتادوهشت چهل
چهلوش سیونج

۳- از بالا به پائین بخانین.

زاغ
دختر
اقتصاد
بی طرف
مکتوب
پوسته‌رسان

۴- از پائین به بالا بخانین.

خاند منیه‌تیم
مشکلاش
خانم
اوکتوبر
خلق
زمین
مقبول
خریدن

عبارات مفید

مه موهومهرست نیستم

چه قسم کتاب خوشتان میایه ؟

شما چه ذوق دارین ؟ ذوق شما چیست ؟

چه روز قشنگی !

عزیزم !

راست میگم

شرم اس - بسیار بد اس

ناوقت اس (شده) - کار از کار گذشته

سلامالیکم خانمها و آقایان !

سفر شما چگونه بود ؟

بسیار عالی بود

ممنونم

ما روابط خوب داریم

(نوت - شاگردان بعضی از ای عبارات انتخاب کرده به جملات

استعمال کنند)

بعض کلمات مفرد و جمع -

مفرد	جمع
ولایت	ولایات
خبر	اخبار
مکتب	مکتب
موضوع	موضوعات
رفیق	رفقاء
طرف	اطراف
رابطہ	روابط
حالت	حالات
وزیر	وزراء
قوت	قواہ
رئیس	رؤسا
مرض	امراض
سبب	اسباب
امر	امور

تعرین تلفظ (غ)

بغلان - غجی - شغنان - زفر - غولک - غولنگاوه

غجی ها به بهار می آید.

غجی پرندۀ بسیار کوچک است.

بغلان بسیار غجی دارد.

شغنان هم بسیار غجی دارد.

غجی زفره بسیار خوش دارد.

غلامفوت یک بچه بسیار شوخ است.

فوت یک غولک دارد.

غجی هاره باغولک سبزه.

مادر فوت بسیار غم دارد.

مفقوت میگه (بچه غجی هارمنز !)

فوت به گفت مادرش نمیکند.

بالروز مادر فوت غولک بچه شمشکند.

فوت بسیار قارشد و یک غولک تیار کند.

مادر فوت به فوت دیگه غولنگا و تیار کند.

فوت به مادرش گفت: مادر جان مرده بخش، دیگه غجی هارمنز نم.

SPOKEN DARI

Lesson 16

to irrigate	abyari kdn	آبیاری کردن
irrigation	abyari	آبیاری
to defend	defa kdn	دفاع کردن
Ambassador	safir	سفیر
Deputy, Deputy Minister	moyeen, mo'in	معیین
agriculture	zera'at	زراعت
commerce, business, trade	tujarat	تجارت
justice	adl, 'dl	عدل
education	moaref, mo'ref	معارف
Minister	wazir	وزیر
internal, interior	dakhel	داخله
can, to be able	tanistan	توانستن (توانستن)
present stem	tan	تان
President, Chairman	ra'is	رئیس
pl.	rusa	روسا

SPOKEN DARI

say hello for me	az tarafe mā salam bugo	از طرف ما سلام بگو.
congratulations	cheshmet rushan	چشمیت روشن.
[this expression is used only to the person whose immediate member of his family returning from a journey or after a long absence]		
to have an appointment, a promise	wadā dshtn	وعدۀ داشتن
province	we[æ]layat	ولایت
pl.	we[æ]layat	ولایات
gentle, noble	shāerif	شریف
it's up to you	mārbut bā shumas	مربوط به شماست
any problem, difficulty	kudam mushkelate	کدام مشکلاتی
field [of study], major	reshta	رشته
like	mesle, manānde	مثل همانند
public, common	m, am	عام (طامه)
to answer, reply	jawab ddn	جواب دادن
extra vocabulary		
to know, recognize	/shenakhtan/	شناختن
present stem	/shenas/	شناس

SPOKEN DARI

GOVERNMENT MINISTRIES

Ministry of Interior	wəzarate dakhelæ	وزارت داخله
Ministry of Foreign Affairs	wəzarate omure kharejæ	وزارت امور خارجه
Ministry of Justice	wəzarate ædleyæ	وزارت عدليه
Ministry of Finance	wəzarate maleyæ	وزارت ماليه
Ministry of Higher Education	wəzarate təlemat-e-ali	وزارت تعليمات عالي
Ministry of Public Health	wəzarate sehæte'mæ	وزارت صحت عامه
Ministry of Defense	wəzarate defæ	وزارت دفاع
Ministry of Agriculture	wəzarate zera'at	وزارت زراعت
Ministry of commerce	wəzarate tujaræt	وزارت تجارت
Ministry of Planning	wəzarate pelan	وزارت پلان
Ministry of Communications	wəzarate mukhaberat	وزارت مخابرات
Ministry of Mines and Industries	wəzarate muaden-o-sənayeh	وزارت معادن و صنايع
Ministry of Public Works	wəzarate fəwayede ammæ	وزارت فوايد عامه
Ministry of Education	wəzarate taleem-o-tarbeyæ	وزارت تعليم و تربيه

درس شانزدهم

جملات و تمرینات

۱- مه میتانم.

تو میتانی.

شما میتانین.

او میتانه.

Note - 'can' تانستن can be used as subjunctive

or without a subjunctive:

I can go. me:tanum burum

میتانم برم

I can go. ræftæ me:tanum

رفته میتانم [more common]

۲- مه امروز نیویارک رفته نمیتانم.

مه سباشو ده (به) مهبانی رفته نمیتانم.

مه امروز مدیر صاحبه دیده نمیتانم.

مه امشو ده خانه سغیر صاحب رفته نمیتانم.

مه ای کاره گده نمیتانم.

مه ای نانه خورده نمیتانم.

سینما رفته نمیتانم.

۳- چرا نیویارک رفته نمیتانی؟

چرا ده مهمانی آمده نمیتانی؟

چرا مدیر صاحبه دیده نمیتانی؟

چرا ای کاره کده نمیتانی؟

چرا ای ره خورده نمیتانی؟

چرا اونجه رفته نمیتانی؟

۴- نمیتانم چراکه بسیار دور اس.

اونجه رفته نمیتانم چراکه موترم تیلنداره.

ای کاره کده نمیتانم از خاطریکه بسیار مشکل اس.

مدیر صاحبه دیده نمیتانم چراکه بسیار کاردارم.

امروز دیده نمیتانم شاید صبا ببینمش.

اگه امروز دیده نمیتانش باید صبا ببینمش.

بلی میتانم.

نی نمیتانم.

۵- میتانی که امروز اوږه بښی؟

میتانه که امروز اوږه بښه؟

میتانین که امروز اوږه بښین؟

بلی میتانم که امروز اوږه بښم.

بلی میتانه که امروز اوږه بښه.

بلی میتانین که امروز اوږه بښین.

نی نمیتانه که امروز اوږه بښه.

نی نمیتانی که امروز اوږه بښی.

۶- او کیس؟

چی وظیفه داره؟

او مدیر اس.

مدیر چیس؟

مدیر بانک ملی س.

مدیر آبیاری و زراعت اس.

او سفیر امریکاس.

او معین سفارت اس.

او رئیس د افغانستان بانک اس.
 او به وزارت معادن و صنایع کارمیکه.
 او رئیس پوهنتون اس.
 او ده وزارت داخله کارمیکه.

۷- وزیر عدلیه کیس؟

کی وزیر عدلیه س؟

وزیر دفاع کیس؟

وزیر صحت عامه (صحبه) کیس؟

وزیر مالیه کیس؟

وزیر معادن و صنایع کیس؟

کی رئیس بانک اس؟

۸- کریم ایره خنده (خوانده) نتانست (نتوانست).

چرا خنده نتانست؟

از خاطریکه بری او بسیار مشکل بود.

د پروز اوږه ډیده نتانستم.

خانه سفیر صاحب رفته نتانستم.

اوږه خړیده نتانستم.

چرا خړیده نتانستی؟

خړیده نتانستم از خاطریکه بسیار پول نداشتم.

از خاطریکه پول کافی نداشتم.

۱- تو باید از خود دفاع کنی (بکنی).

هر کس باید از خود دفاع کړه.

هر ملت باید از خود دفاع کړه.

وزیر دفاع امریکا چی نام داره؟

نام وزیر دفاع امریکا چیس؟ نام وزیر دفاع امریکا . . . س.

ده افغانستان کی وزیر دفاع؟ ده افغانستان . . . وزیر دفاع س.

۱- افغانستان یک مملکت زراعتی س.

بسیاری مردم افغانستان به زراعت مصروف استن.

افغانستان زمین های زراعتی بسیار داره لکن آب بری زراعت نداره.

زمین های افغانستان آبیاری کارداره .
امریکا همیشه به افغانستان کمک های زراعتی میکنه (میته) .
(پروژه هلمند و ارغنداب)

- ۱۱- افغانستان ۲۷ ولایت داره .
افغانستان ۱۶ وزارت داره .
ولایات افغانستانه نام بگیرین .
لایغا سوال موره جواب بتین .
سوال اوړه جواب بتی !
سوال اوړه جواب بتی !
لطفا تلفونه جواب بتی !
چرا جواب نمیت ؟
تو جواب بتی مه مصروف استم .

۱۲- کریم ده (چه) رشته اقتصاد تحصیل میکنه .

عزیز ده رشته زراعت تحصیل میکنه .

مریم ده رشته تاریخ تحصیل میکنه .

شما به فاکولته ده چی رشته (رشته چی) تحصیل میکنین؟

رشته تحصیل شما چیست؟

رشته تحصیل من زراعت اس.

رشته تحصیل من اقتصاد زراعتی اس.

او ده رشته معادن و جیالوجی تحصیل میکنه.

۱۳- لطفا ایره ترجمه کنین.

ایره ترجمه کده نمیتانم.

ترجمه ای بسیار مشکل نیس.

ده ترجمه ای بسیار مشکلات دارم.

ده ترجمه او هیچ مشکلاتی ندارم.

+++

خلیل و ده یك پوهنتون تحصیل میکنیم.

ماهر دو از يك شهر همدستیم.

من او ره خوب می شناسم.

مکالمه

۱۶

کریم- عزیزه جان چشت روشن برادرت از خارج آمد.

عزیزه- تشکر زنده باشی. چطوراستی؟

کریم- فضل خداس. حالی چی وقت انجنیر صاحب بکار شروع میکنه؟

عزیزه- نمیدانم امروز کتی (همرای) وزیر صاحب زراعت وعده داره. ببینیم که ده کجا کار میگیره.

کریم- فکر میکنی که ده کابل میانه؟

عزیزه- به نظریه ده بری چند سال اول میخایه ده خود وزارت کارکنه و بعد از او شاید به یکی از ولایات بره.

کریم- راستی زنش کابل خوش داره؟

عزیزه- هنوز چیزی گفته نمیتانم. او حالی بسیار نو اس.

کریم- فکر میکنی که زن انجنیر صاحب کار میکنه؟ (میگیره) راستی نامش چیست؟

عزیزه- نامش ننسی س. یک خانم بسیار شریف اس. دری هم یک کنی گیمیزنه.

راجع به کارش هیچ نمیدانم او مربوط به خودش اس.

کریم- میدانی که خانمش ده چی رشته تحصیل کده (خانده)؟

عزیزه- فکر میکنم که به رشته کتابداری (کتابخانه) تحصیل کده.

کریم- خن میانه که ده یکی از کتابخانه های کابل مثل کتابخانه عامه کابل

یا ده کتابخانه های پوهنتون کاربگیره.

عزیزه- آن (بلی) وقتیکه او بخایه کدام مشکلاتی ندازه. ببخشی کریم جان

مه یک دفعه باید (باید یک دفعه) خانه تلفون کتم.

کریم- خو. مام (مه هم) باید یرم. لطفا انجنیر صاحبه از طرف مه سلام بگو.

عزیزه- بچشم میگمش. بامان خدا.

کریم - بخدا سپردمت.

سوالات -

۱- کی به عزیزه چشمروشنی داد؟

۲- رشته تحصیل برادر عزیزه چی بود؟

۳- برادر عزیزه همراهی کدام وزیر وعده داشت؟

۴- انجنیر به کجا میخایه کاربگیره؟

۵- برادر عزیزه از خارج زن آورد؟

۶- نامش چیست؟

۷- دری گپ زده میانه؟

۸- رشته تحصیلش چیست؟

تدریس تلفظ (خ)

خاله - دخترک - خنده - خدیجه - بدخشان - خوک

خالیم یک دختر داره.

ای دخترک بسیار شیرین اس.

نام ای دخترک شیرین خالدهس.

خالده همیشه خنده میکنه.

خالیم یک دختر دیگه هم داره.

نامش خدیجه س.

مگر خدیجه مثل خالده خندان نیس.

خدیجه یک خواهرخانده داره.

نامش خیرنساس.

خیرنسا از بدخشان اس.

خیرنسا میگه که بدخشان خوک داره.

خدیجه میگه که خواهرخاندنش راحت میگه.

(به باورنمیکم)

خدیجه گفت که باکروز خوک هسابه خروس خواهرخاندنش خورده.

خیرنسا دیگه خوکه خوش نداره.

خود

مه خودم

ما خودما

تو خودت

شما خودتان

او خودش

اونا خودشان

مثال

مه خودم راه ره یافته میتانم.

مه خودم رفته میتانم.

مه خودم گفته میتانم (ش).

نوت - شاگردان مثال بالا ره تعقیب نموده از آن جملات بسازند.

(ضرب المثل داری - باد آورده ره باد میوه.)

مهارات مفید

دست زدن موقوف !

از حق ویتو استفاده کرد (وینوگد)

چه عیب داره چه نقص داره

بعد از شما

لطفا یاد نگین !

اتفاقی

در حقیقت - حقیقتا

شاید چنین باشد

بنام حفیظ - موسوم به حفیظ

به مه چه ؟

احتمال نداره (نمیره)

شراب به مزاج مه نیماره

بسلامتی !

(نوت - شاگردان بعضی از این مهارت‌ها انتخاب کرده به جملات استعمال

کنند)

SPOKEN DARI

Lesson 17

Ministry of Information and Culture	wazarate etla'to keltor	وزارت اطلاعات و کلتور
Ministry of Borders	wazarate sarhædat	وزارت سرحدات
Ministry of Water and Electric	wazarate aab-o-bærq	وزارت آب و برق
to learn	yad geriftan	یاد گرفتن
warm, hot	gærm	گرم
cold	særd	سرد
soft	nærm	نرم
humid	mertub	مرطوب
humidity	rutubet	رطوبت
moderate	mo'tædel	معتدل
to precipitate	baridæn	باریدن
present stem	bar	بار (میانه)
snow	bærf	برف
rain	bāran	باران
man (one should)	adæm	آدم

SPOKEN DARI

Spring	bəhar	بهار
Summer	tabestan	تابستان
Fall, Autumn	khəzan	خزان
Winter	zemistan	زمستان
much, a lot	zeyad	زیاد
temperature	ərarət	حرارت
degree	dərajə	درجه
climate	ab-o-əwa	آب و هوا
to differ, make a difference	fərq kdn	فرق کدن
season	fəsl	فصل
dry	khushk	خشک
Extra vocabulary		
prediction, forecast	/pisquye/	پیشگویی
cold front	/jach hæ-e-sərd/	جبهه سرد
pressure	/fəshar/	فشار
wet	/tər/	تر
high, loud		بلند

SPOKEN DARI

Note: The months of the year (Solar Calender)

ماه های سال					
æmæl	حمل	31 days	Beginning	مارچ	March 21
sæwr	ثور	" "	"	اپریل	April 21
jæwza	جوزا	" "	"	می	May 22
sarətan	سرطان	" "	"	جون	June 22
asəd	اسد	" "	"	جولای	July 23
sombolæ	سنبله	" "	"	اگست	Aug. 23
mizan	میزان	30 days	"	سپتمبر	Sept. 23
æqræb	عقرب	" "	"	اوکتوبر	Oct. 23
qæws	قوس	" "	"	نومبر	Nov. 23
jæddi	جدی	" "	"	دسمبر	Dec. 22
dælw	دلو	" "	"	جنوری	Jan. 21
hoot	حوت	29 days (Leap year 30 days)	"	فبروری	Feb. 20

The Solar Calender is reckoned from the time of Mohammad's flight

(hejraz هجره) from Mecca to Medina (622 A.D.).

SPOKEN DARI

درس هفدهم

جملات و تمرینات

۱- ده (به) کجا یارگرفت؟

چطور یارگرفت؟

یارگرفتن دري آسان اس؟

خاندن (خواندن) دري آسان اس؟

گپ زدن دري آسان اس؟

۲- ده امریکا یارگرفتم.

ده موسسه خدمات خارجه دري یارگرفتم.

ده کابل یارگرفتم.

ده اینجه یارگرفتم.

ده اونجه یارگرفتم.

بلی یارگرفتن دري بسیار آسان اس.

باید دري یاربگیرم.

۳- او يك آدم بسیار خوب اس.

او يك آدم بسیار دلچسپ اس.

او يك آدم بسيار تمبل (تبل) اس.

او يك آدم بسيار رفيق اس.

او يك آدم بسيار پولدار اس.

او يك آدم بسيار غريب اس.

او يك آدم بسيار اقتصادي اس.

او يك آدم سياسي اس.

امروز هوا بسيار مرطوب اس.

هواي امروز بسيار سرد اس.

۴- امروز هوا چطور اس؟

هواي امروز چطور اس؟

امروز هوا خوب اس.

هواي امروز بسيار خوب اس.

امروز هوا بسيار گرم اس.

امروز هوا بسيار سرد اس.

امروز هوا بسيار معتدل اس.

۵- آب و هواي افغانستان چطور اس؟

هواي كابل بدنيست.

هواي كابل چطور اس؟

هوای کندز چطور اس؟ هوای کندز معتدل اس.
 هوای هرات چطور اس؟ ده زمستان سرد اس و ده تابستان گرم اس.
 هوای واشنگتن چطور اس؟ بسیار مرطوب اس.
 هوای جلال آباد ده زمستان چطور اس؟

۶- ده هر فصل فرق میکنه.
 ده زمستان سرد اس.
 ده تابستان گرم اس.
 ده بهار معتدل اس.
 ده خزان هم معتدل اس.
 ده تابستان يك كمی خشك اس.

۷- ده کدام ماه بسیار برف میاره؟ ده ماه دلو بسیار برف میاره.
 ده کدام ماه بسیار باران میاره؟ ده ماه ثور بسیار باران میاره.
 ده کدام ماه زمستان بسیار برف میاره؟ ده ماه حوت.
 ده کدام فصل مرطوب اس؟ ده تابستان يك كمی مرطوب اس.

ده کدام فصل تشنگ اس؟ ده بهار و خزان بسیار تشنگ اس.

۸- حرارت چند درجهس؟ حرارت ۳۵ درجه سانتی گراد اس.

حرارت امروز چند درجهس؟ حرارت امروز ۲۵ درجهس.

حرارت دیروز چند درجه بود؟ حرارت دیروز ۲۸ درجه بود.

درجه حرارت چند اس؟ درجه حرارت ۳۲ اس.

حرارت چند اس؟ ۶۵ درجهس.

۹- حرارت امروز تقریبا ۷۵ درجهس.

حرارت دیروز تقریبا ۶۵ درجه بود.

درجه حرارت ده هر شار(شهر) فرق می‌کده.

ده خزان معتدل اس.

ده افغانستان رطوبت نیس.

آب و هوای افغانستان مرطوب نیس.

۱۰- ای بسیار نرم اس. نیس

- ای نان بسیار نرم اس .
- ای گشت بسیار نرم اس .
- ای چوکی بسیار نرم اس .
- ای قلم بسیار نرم کار میکنه .

مکالمه

- آب و هوای افغانستان چطور اس ؟
- ده هر فصل فرق میکنه، ده تابستان بسیار خشک اس و رطوبت نداره .
- کابل ده تابستان بسیار گرم نمیشه .
- ده زمستان چطور؟
- ده زمستان برف/میاره . هوا سرد میشه بسیار سرد میشه .
- خوب اس برف و باران برای زراعت بسیار کمک میکنه .
- بلی، البته راست میگی ، میدانم که تو از منی سوتا ستی آب و هوای ایالت منی سوتا چطور اس؟
- ده منی سوتا بسیار برف میاره، زمستان منی سوتا تقریباً از ماه سپتمبر شروع میشه، زمستان منی سوتا بسیار سرد اس تقریباً هفت ماه زمستان داریم تا ماه اپریل . تابستانش بسیار مرطوب اس .

— راستی؟

— بلی (آن)

لطفاً به انگلیسی ترجمه کنید.

۱- هر دویشتان يك چیز اس فرق نمیکند.

۲- شار واشنگتن هوای بسیار گرم و مرطوب دارد.

۳- تو بسیار زیار گپ میزنی.

۴- تابستان اینجا بسیار خشک اس.

۵- آب و هوای مرطوب خوشم نمی‌آید.

۶- چی فرق میکنه؟

۱- لطفاً راجع به آب و هوای ایالت خود چند دقیقه گپ بزنید

۲- از روی معلوماتتان راجع به آب و هوای افغانستان گپ

بزنید.

فصل ها

پك سال چهار فصل داره. بهار، تابستان، خزان و زمستان.

حمل، ثور، جوزا، فصل بهار اس.
سرطان، اسد، سنبله، فصل تابستان اس
میزان، عقرب، قوس، فصل خزان اس.
جدی، دلو، حوت، فصل زمستان اس.

سوالات

- ۱- چهار فصله به ماه های دری نام بگیرین.
- ۲- کدام فصل، فصل محبوب شماست؟
- ۳- چرا؟
- ۴- کدام ماه ها به فصل بهار میایه؟
- ۵- شش ماه اول جنتری افغانستانه نام بگیرین.
- ۶- کولد فرانت یعنی چه؟

(ضرب المثل دری - سالی کننیکوس از بهارش بهداس.)

عبارات مفید

استثنا وجود ندارد

باستثنای

دروازه دخول

دروازه خروج

تبله کو!

کش کو!

معاف بودن

حق ورود

بدون عوارض گمرکی

در صورت عاجل

سحرخیز

در وقت پیر آمدن

در جریان

بخلاف قانون

(نوت - بعضی از عبارات بالا به شاگردان به جملات استعمال کنند)

SPOKEN DARI

Lesson 18

sometime(s)	bæzi wæqt [æwqat]	بعضى وقت
old, aged, also the leader of a religious sect.	pæɾ	پير
old (things)	ko:næ	كهنه
person	kæs	كس
some one, any one	kæse	كسى
person	shækhs	شخص
personal, private	shækhsi	شخصى
to arrive	ræseedæn	رسيدن
present stem	ræs	رس
young	jæwan	جوان
....years old	sala	ساله
one year old	yæk sala	يك ساله
up, above	bala	بالا
down	payeen	پائين
to listen	gosh kdn	گوش کردن
to teach	dærs dadæn	درس دادن

SPOKEN DARI

back, behind

pusht

پشت

section of town, quarter

kartæ

کارته

house

æweli

حويلي

all

kul

کل

to sell

forukhtæn

فروختن

present stem, sale

forush

فروش

for sale

forushi

فروشي

little, less

kæm

کم

ago

pe:sh

پیش

Note:

Attached questions with 'kh' خو :

1. You are'nt busy now, are you?

شما خو حالی مصروف نیستین؟

2. You aren't going now, are you?

شما خو حالی نمیرین؟

3. They went, didn't they?

اونها خو رفتن؟

جملات و تمرینات

۱- بعضی وقت او ره می بینم.

بعضی وقت سینما میروم.

بعضی وقت راجع به او فکر می کنم.

بعضی وقت شما راست می گین.

بعضی وقت بسیار تمبل می شم.

بعضی وقت بسیار وقت سرکار میروم.

بعضی وقت هیچ گپ نمیزنه نمیدانم چرا؟

بعضی وقت بسیار خوش اس.

۲- ای کتاب بسیار کهنه س.

ای خانه بسیار کهنه س.

ای حویلی بسیار کهنه س.

ای شار (شهر) بسیار کهنه س.

۳- پدر او بسیار پیر اس. مادر

پدر او بسیار جوان اس. خواهر

زن او بسیار جوان اس. شوهر (ش)
 او دو دختر جوان داره. پسر (هجه)
 او دو دختر جوان يك پدر بسیار پير دارن.
 او مرد پير رو دختر بسیار جوان داره.
 دختر هایش همه جوان استن. هجه
 كل دختر هایش جوان اس (استن).
 ای مملکت (کشور) بسیار جوان اس.

۴- كل ما باید بریم.

اونما كل شما باید برین.

كل شان باید برن.

باید كله ما بریم.

باید كل شان برن.

چرا كل تان نمیبرین؟

كل ما میبریم.

كل شان میبرن.

ټولې ګل ما مېرېم.

ګل مردم

همه مردم

بعضې مردم

بعضې امریکایي ها

بعضې افغان ها

۵- کی درې میدان؟

ګل ما درې میدانیم

ټولې هرکس درې میدان

همه ما درې میدانیم.

هرکس - هیچ کس.

کسی درې میدان؟

ټولې هرکس درې میدان

کسی درې درس مېته؟

ټولې علي درې درس مېته

کسی درې ګپ زده مېتانه؟

ټولې چارلی درې ګپ زده مېتانه.

ټولې هرکس مېتانه

نی هیچ کس نمېتانه

٦- هرکس دری میدانه.

هر شخص دری میدانه.

هرکس دری گپ زده میتانه.

خوشبختانه هرکس دری گپ زده میتانه.

خوشبختانه هوا امروز بسیار خوب اس.

٧- ای خانه فروشی س.

ای خانه بری فروش اس.

ای خانه شخصی س.

ای موضوع شخصی س.

ای موتر بری فروشی اس.

٨- بالا برو.

طرف راست برو.

پائین برو.

طرف چپ برو.

پائین میروم.

بالا میروم.

ده ای ماه قیمت گوشت بالا رفت. قیمت هر چیز بالا میره.

قیمت شیر هم بالا رفت. شکر

ده ای روزها قیمت هر چیز بالا ميره.

ده هر جای قیمتی (inflation) س.

۱- کریمه خو دیدی؟

آن (بلی) کریمه دیدم.

رفیقته خو گفتی؟

آن گفتمش.

باسیکل ته خو فروختی؟

بلی فروختمش.

اونجه خو رفتی؟

آن رفتم. (نی نرفتم)

احمد خو اونجه س؟

آن اونجه س. (نی اونجه نیس)

شوربازاره خو دیدی؟

آن دیدم. (نی ندیدیم)

درسره نوه خو خاندین؟

آن خاندیم. (نی نخاندیم)

۱- چی وقت افغانستان میرسین؟

یک ماه بعد میروم.

چی وقت اونجه میرسین؟

کی به کابل میرسین؟

کی میوسی؟

اگه حالی ببری کی اونجه میوسی؟

نمیدانم فکر میکنم که ده ماه جون اونجه میروم.

شاید دیگه ماه بروم.

نمیدانم که کی میروم.

۱۱- کی رسیدی؟

چی وقت رسیدی؟

پیش از پنج بجه رسیدم.

امروز رسیدم.

دیروز اینجه رسیدم.

بعد از دو هفته میروم.

بعد از سه هفته شاید بروم.

بعد از یک ماه باید بروم.

پیش از دو هفته باید بروم.

۱۲- تو چند ساله ستی؟

رفیقت چند ساله س؟

شما چند ساله ستين؟

او چند ساله س؟

كريمه چند ساله س؟

مه بيشت و پنج ساله ستم.

نميدانم كه رفيقم چند ساله س.

برادرم بسيار جوان اس.

او سبي ساله س.

كريمه بسيار جوان اس تقريباً هزده ساله س.

۱۲- مه به او گوش كدم.

تو ديشو به راديو گوش كدي؟

نې مه هيچ وقت نداشتم كه به راديو گوش كنم.

تو چطور؟ تو گوش كدي؟

نې مام وقت نداشتم كه گوش كنم.

۱۴- او يك روز پيش رفت .

يك روز پيش اوږه ديدم.

او چی وقت آمد؟

او فقط چند رقه (دقیقه) پیش آمد.

او تقریبا نیم سات پیش آمد.

او وقت آمد.

او وقت آمده.

او هنوز نمانده.

مکالمه

سلامالیکم مانده نباشی؟

زنده باشی. چی حال داری؟

بدنمیس میگذره. چی وقت از جلال آباد رسیدی؟

تقریبا دو سات پیش رسیدم.

فامیلت خوب بود؟

شکر فضل خدا کل شان خوب استن. تشکر.

به جلال آباد چی گپ بود؟

هیچ.

امان گفت که تو موتر نو خریدی راست میگو؟

آن يك موټر خريدم.

تبريك.

تشكر.

موټر ديكه ته چي ميكني؟

شايد بفروشم. ميخري برت ارزان ميم.

نې تشكر، حالي خريده نميټانم پول ندارم.

خير س پول شه پسان ېتي.

نې تشكر.

+++

دكان كتابفروشي

كريم يك خانه داره

ميخاېه كه خانه شمېفروشه.

خانه كريمفروشي س. خانه كريم ېري فروش اس.

اول كريم ميخواست كه خانه شه كرا (به) ېته.

مگر حالي ميفروشه.

هارات مفید

به منظور

پشیمان شدم

بهر صورت

فراموش نکو !

مخلص شما

تا وقتیکه

زند مبار ! - پاینده باد !

عاقبت - سرانجام

خبردار !

عزیزم ! - عشق من !

ارادتمند شما

تحت رهبری

تحت اداره (نوت - شاگردان از بعضی این هارات جملات بسازند)

به گویشتان باشه (به مکالمه تلفونی)

از قصه های ملا نصرالدین

۱- فکرکرد

يك روز ملا نصرالدین در مسجد موعظه می‌گفت در وقت
وعظ گفت: ای مردم خدایه شکر کنین که به شتر پر و
بال نداده وگرنه پریده به بالای بام خانه شما می‌شست
و سقف خانه به سر شما چپه می‌شد.

۱- قصه بالا ره نوشته کنین.

۲- شما به او وقت اگه در مسجد می‌بودین چه فکر می‌کردین؟

۳- شما گاهی قصای راجع به ملا نصرالدین شنیدین؟

(ضرب العتله درى - تاريخه به آب اس اميد شمر اس)

SPOKEN DARI

Lesson 19

high, loud, tall	belænd	بلند
population	nufus	نفوس
full	pur	پر
populated	puṛnufus	پر نفوس
as (work)	bæ hæise	به حیث
to open	was[baz]kdn	واز (باز) کدن
to let someone or (from a car etc.)	ta.kdn	تا کدن
to be located, happen	wæqə'bdn/shdn/	واقع بودن / شدن
white	sæfed	سفید
black	seyah	سیاه
The White House	qæstre sæfed	قصر سفید
capital	paitækht	پایتخت
east	shærq	شرق
west	ghærb	غرب
hand	dæ[e]st	دست

SPOKEN DARI

most (of)	besyare	بسیاری
a number of...	yæk tedade	یکتعداد
farmer	dehqan	دهقان
when	wakhteke	وقتی که
way, route	ra	راه
to build, make, manufacture	sakhtæn	ساختن
present stem	saz	ساز
building, n.	tamer	تعمیر
to like (to come to someone's liking)	khushe kæse amædan	خوش کسی آمدن
I like it. (it comes to my liking)	khushem me:ayæ	خوشم می آید
in front of	pe:shruy	پیشروی
to get off	ta shudæn	تاشدن
you are joking?	mæzaq me:kuni	مزاق میکنی؟
Soviet Union	etehade shoræwi	اتحاد شوروی
President (of a Republic)	ra'ise jamhur	رئیس جمهور
to name	nam geriftæn	نام گرفتن

درس نهم

جملات و تمرینات

۱- مړه اینجه ټاکو.

مړه اونجه ټاکو.

مړه دم اونجه ټاکو.

مړه ده اینجه ټاکو.

مړه اینجه ټاکده میتانی؟ بلی میتانم.

مړه اونجه ټاکده میتانی؟ نی شماره اونجه ټاکده نمیتانم.

قاسمه ده پوستهخانه ټاکده میتانی؟

مړه ده پیشروی او تعمیر ټاکده میتانی؟

کریمه ده پیشروی خیبر رستوران ټاکده میتانی؟

۲- نی شماره (توره) اینجه ټاکده نمیتانم.

آن (بلی) ټاکده میتانم.

بلی قاسمه ده پوستهخانه ټاکده میتانم.

نی اوږه ده اونجه ټاکده نمیتانم.

خی (پس) اوږه ده کجا تانیکتی؟ به شهرنو

پس مړه ده کجا تامبکی؟ به خیر رستوران

ده کجا تامبکی؟ به جاده میوند

ده شار نو تامبکی؟ بلې (آن)

ده سینما پارک تامبکی؟ نی ده سینما پارک تامبکم

ده خیر رستوران تامبکی؟ آن (بلې)

۳- آن ده خیر رستوران تامبکم.

آن ده پېشروی سینما پارک تامبکم.

ده شارنو تامبکم.

ده اینجه تامبکم.

ده اونجه تامبکم.

ده نزدیک پوهنتون تامبکم.

به نزدیک تعمیر ملل متحد تامبکم.

۴- او راه بسیار دور اس.

او راه بسیار نزدیک اس.

از ای راه برو که آسان اس.

اځه از ای راه بریم نزدیک می‌شه.

اځه از او راه بریم نزدیک می‌شه.

او راه ره میدان.

ده راه خاځه اوږه دیدم.

به راه مزارکشمش (همراهش) گب زدم.

ده راه جلال آباد سه چهاردفعه از موټر تاشدیم.

او هیچ تا نشد.

راه کابل تا مزارشریف بسیار خوب اس.

راه هرات و کندهار هم بسیار خوب اس.

هـ - واشنگتن پایتخت امریکاس.

کابل پایتخت افغانستان اس.

تهران پایتخت ایران اس.

پایتخت افغانستان کابل اس.

راځه پایتخت بنگلورېش اس.

اسلامآباد پایتخت پاکستان اس.

۶- نیویارک يك شهر بسیار بزرگوس اس.

شهر نیویارک تقریبا ۱ ملین نفوس داره.

شهر کابل تقریبا يك ملین نفوس داره.

توکیو هم یکی از شهرهای بزرگوس اس.

نفوس افغانستان چقوس؟

نفوس امریکا چقوس؟

نفوس اتحاد شوروی چقوس؟

نفوس افغانستان چند ملین اس؟

افغانستان چند ملین نفوس داره؟

۷- افغانستان تقریبا ۱۲ ملین نفوس داره.

امریکا تقریبا ۲۱۵ ملین نفوس داره.

ایران تقریبا ۳۲ ملین نفوس داره.

بنگلادش تقریبا ۷۵ ملین نفوس داره.

اتحاد شوروی تقریبا ملین نفوس داره.

پاکستان تقریبا ملین نفوس داره.

فرانسه تقریبا ملین نفوس داره.

۷- او چی کارمیکه؟ او به حیت چی کارمیکه؟

او به حیت مدیر کارمیکه کریم

او به حیت معین کارمیکه. برادرش

او به حیت رئیس کارمیکه. رفیق شما

او به حیت انجنیر کارمیکه. پدر رحیم

او به حیت کاتب کارمیکه. شما

۸- سفارت امریکا ده کجاس؟

سفارت امریکا ده کجا واقع س؟

سفارت افغانستان ده کجاس؟

سفارت امریکا ده کجا واقع شده؟

خانه شما ده کدام سړک واقع شده؟

سفارت امریکا ده سړک یو یو مېرو واقع سړ (شده).

قندهار (کندهار) بطرف جنوب افغانستان واقع شده.

بدشاهان به شمال افغانستان واقع شده. یکی از ولایات جنوب س.

هرات به غرب افغانستان واقع شده. یکی از ولایات شمال شرقی س.

۱- لطفا ايره واز (باز) كنين .

ايره برم (برای مه) وازكو .

ايره برم وازكو .

چرا كلكنه واز نميكني ؟

لطفا كتابخانه وازكنين .

لطفا كتابخانه بسته كنين .

لطفا دروازه ره بسته كنين .

دروازه ره بسته كو كه بسيار سرد اس . دروازه بسته س .

۱- رئيس جمهور امريكا ده كجا زندگي ميكنه ؟

رئيس جمهور امريكا ده قصر سفيد زندگي ميكنه .

قصر سفيد ده شهر واشنگتن واقع شده (س) .

رئيس جمهور و فاميلش ده اي قصر زندگي ميكن .

بيگدراد بسيار (زياد) مردم افغانستان دهقان استن .

بسياري مردم ده افغانستان دهقاني ميكن .

بسياري مردم افغانستان به زراعت مصروف استن .

ده (به) زمستان بسیاری مردم ده شار زندگی میکنن.

ده تابستان بسیاری مردم ده خارج (بیرون) شار زندگی میکنن.

کریمه ده پیشروی رستوران خیبر دیدم. کی ره دیدی؟

اوره ده پیشروی قصر سفید دیدم. کریمه دیدم.

اوره ده پیشرویت ماندم. چوره ماندی؟

۱۱- بسیاری مردم افغانستان دهقانن میکنن.

روز اول سال روز دهقان اس.

ده افغانستان روز اول ساله روز دهقان میګن.

روز نوروز ده افغانستان روز رخصتی س.

اول حمل روز نوروز اس.

۲۱ مارچ ده افغانستان روز اول سال اس.

۲۱ مارچ (اول حمل) ده افغانستان روز نوروز اس.

۱۲- وقتیکه سرکار موآیم، همیشه اوره مو بینم.

وقتیکه خانه مېرم، همیشه کار میکنم.

وقتیکه نان میخوره، هیچ ګپ نمیزنه.

وقتیکه مه آدم، او اینجه نبود .

وقتیکه اینجه می آئی، باید سگرت نکشی .

وقتیکه اینجه آمدی، باید سگرت نکشی .

وقتیکه افغانستان میری، بری کل رفیق ها سلام مریه بگو .

وقتیکه افغانستان رفتی، بری (به) کل رفیق ها سلام مریه بگو .

وقتیکه به افغانستان رفتین، لطفاً بری (به) نوشته کنین .

وقتیکه او ره دیدین، بری ش (مهاو) سلام بگوئین .

۱۳- ای بسیار خوشم می آید .

چی بسیار خوشت می آید؟

او بسیار خوشم می آید .

چرا بسیار خوشت می آید؟

افغانستان بسیار خوشم می آید .

آب و هوای ...

امریکا بسیار خوشم می آید .

فیلم های ...

مردم افغانستان بسیار خوشم می آید .

بزرگش ...

مردم امریکا بسیار خوشم می آید .

فوتبال ...

کل مردم خوشم می آید .

موسیقی

همه چیز خوشم می آید .

هر چیز خوشم می آید .

مکالمه

۱۱

سلطانہ۔ اسلم! کریم چی وقت از مزار آمد؟

اسلم۔ دو روز پیش آمد.

سلطانہ۔ (او) بری چی رفته بود؟

اسلم۔ بری دیدن برادرش.

سلطانہ۔ راجع به راه (ها) چیزی (هیچ چیز) نگفت؟

اسلم۔ نی بسیار نگفت او گفت که راه بسیار بد نیس.

سلطانہ۔ برادرش به مزار چی میکنه؟

اسلم۔ برادر او (ش) دهقان اس، دهقانی بسیار خوشش می آید، وقتی که

او خرد بود، همیشه کتی (همرای) پدرش دهقانی میکرد.

سلطانہ۔ او هیچ مکتب نرفته (نخوانده)!

اسلم۔ نی، او ده شار مزار شریف و کابل بسیار زمین داره، او زمین دار اس،

او سه زن و تقریباً پانزده دختر و بچه داره.

سلطانہ۔ مذاق میکنی؟

اسلم۔ نی، مذاق نمیکنم راست میگویم، او یک آدم بسیار پولدار اس، او

تتا (تنها) ۳۵ ساله و میخایه (که) یک زن دیگام (دیگه هم)

بگیره. او همیشه ده خانه و زمین های خود کارمیکه.

سلطانہ - فکرمیکم که او یک آدم بسیار دلچسپ اس.

اسلم - آن (بلی) سلطانہ جان! امشو چی وقت خانه میری؟

سلطانہ - شاید هفت بجہ برم.

اسلم - موتر ته امروز آوری؟

سلطانہ - بلی آوردیم.

اسلم - سلطانہ جان! اگهره پیش مکتب تخنیک تاکس ازت (ازتو) بسیار

خوش میشم.

سلطانہ - خو، جرانی. چی فرق میکهمه هم از او راه میوم.

اسلم - تشکر، خن پسان میبینیم.

سوالات -

۱- کریم بری چی مزار رفته بود؟

۲- کریم راجع به راه چی گفت؟

۳- برادر کریم به مزار چی کار میکنه؟

۴- برادر کریم چی قسم آدم اس؟

۵- سلطانہ اسلمه به کجا تامیکنه؟

سوالات پائینه لطفا جواب بتین

- ۱ - اتحاد شوروی بکدام طرف افغانستان واقع شده؟
- ۲ - تو دهقانی ره خوش داری؟
- ۳ - برادر کریم چطور پک آدم اس؟
- ۴ - نفوس ایالت شما جقه سر؟
- ۵ - اسلم میخایه ده کجا از موتر تا شوه؟
- ۶ - پیش از رئیس جمهور داود افغانستان چه قسم مملکت بود؟
- ۷ - لطفا چهار ولایت جنوبی افغانستانه نام بگیری.
- ۸ - برادر کریم به (ده) مزار چی کار میکنه؟
- ۱ - کوه های ابالاشیان به (ده) کدام قسمت ایالات متحده واقع سر؟
- ۱۰ - پامیر به (ده) کدام طرف افغانستان واقع شده (اس)؟
- ۱۱ - شما گاهی به (ده) اروپا بودین؟
- ۱۲ - صدراعظم اتحاد شوروی چی نام داره؟
- ۱۳ - ایالات شمال شرقی امریکا ره نامیگرین؟
- ۱۴ - شرق و مشرق چی فرق داره؟
- ۱۵ - غرب و غربی چی فرق داره؟

clothes	kala	کالا
to wear, put on	poshidæn	پوشیدن
I feel like [my heart desires]	delem me:shæ	دلم میشه (که)
without	bedune	بدون
to hear	shunidæn	شنیدن
present stem	shenæw	شنو
mine	æz mæ	ازمه
his, hers	æz u	از او
whose	æz ki	ازکی
sweet	shirin	شیرین
candy, cookie	shirini	شیرینی
usually	mæ'mulan	معمولا
generally	umulan	عموما

270

261

SPOKEN DARI

to repair, fix	tayar kdn	تیار کردن
to wash	shushtan	شستن (شستن)
present stem	sho:y	شوی
to cook	pukhta kdn	پخته کردن
matches	gogerd	گوردر
to boil	jo:sh ddn	جوش دادن
place, location, space	jay	جای
پول	payse	پسه
pocket	je:yb	جیب
jacket, coat	kurti	کری
Here it is!	iyne	اینه !
[slang]		
Take it!	begi [me]	بگی ! (مه)
ash tray	segret dani or khakestær dani	سگرت دانی خاکستردانی
لباس	libasa	لباس ها

SPOKEN DARI

اُ is the sign of an adverbial suffix, e.g.

اولاً	اول
معمولاً	معمول
عموماً	عموم
مستقیماً	مستقیم
اخيراً	اخیر
سہولاً	سہو
تقریباً	تقریبی
اکثرأ	اکثر
اقلأ	اقل
فورا	فوری
جداً	جدی
حقیقتاً	حقیقت
ندرتاً	ندرت

The words that take this adverbial suffix (am) are usually borrowed Arabic terms.

درس بیستم

جملات و تصریفات

ای کتاب کیس؟

۱- ای کتاب از کیس؟

ای موتر کیس؟

ای موتر از کیس؟

ای موتر مس.

ای موتر از مس.

از مس.

از اوس.

از کریم اس.

از کریمس.

از سلطان اس.

۲- از کجا شنیدی؟

از کی شنیدی؟

کی شنیدی؟

بی وقت شنیدی؟

از رادیو شنیدم.

از رفیقم شنیدم.

دیروز شنیدم.

از رادیو افغانستان شنیدم.

از رادیو بی بی سی شنیدم.

شنیده نمیتانم. بلندتر گپ بزن.

شنیده نمیتانم. بلند گپ بزن

لطفا بلند گپ بزنین گپ تانه شنیده نمیتانم.

شنیدنش مشکل اس.

مشکل اس شنیده نشود.

۲- چی میکنی؟

دست های ته میخویم.

دست های ته میخوبه.

چرا دست های ته نمیخوین؟

افغانها همیشه پیش از نان دست های خورده (تانه) میخوبن.

کالایم (لباسهایم) چثل اس، باید بشوینش.

کالای او هیچ وقت جتل نہیں.

او همیشه لباس های رنگ میپوشه. شوهریون رنگه

کالای رنگه ره بسیار خوش داره. لیل رنگه

لباس های رنگه بسیار خوش می آید.

کالای رنگه هیچ خوش نمی آید.

بوت های نوت تهریک!

کالای نوت تهریک!

درهتی نوت تهریک!

تشکر زنده بانی.

عزیز کجاس؟

عزیز امروز خانه نه رنگه میبکته - خانه خوده رنگالی میبکته

مام (مهم) دلم میبکته که خانه خوده رنگه کند.

دلم میبکته که اشو سینا برم.

دلم میبکته که اشو سینا برم.

دلم میبکته که اشو یک یلو بسیار خوب بخته کنم.

دلم میبکته که چند دانه خوشوم.

دلم میبکته که بری ججهها یک کمی شیرین بخورم.

دلپېنه که هېچ اړه پېسه نشم.

دلپېشه که او خانه ده بېرم.

۵- کی معولا نان پخته سېکه؟

کی معولا ده خانه نان نان پخته سېکه؟

مادرم معولا نان پخته سېکه.

او معولا پخته سېکه.

او معولا راست سېکه.

او معولا گپ نيزه وخته که نان سېوره.

او معولا چپ اس.

او معولا بده دت اسروېس شار سېوه.

نو معولا چند سده خو مېش؟

دپارده بجه.

۶- کوگره داره؟ نی کوگره ندارم.

کی کوگره داره؟ اسلم کوگره داره.

کس کوگره داره؟ نو سېکس کوگره نداره.

وځنېکه بازار رفتی پک کسې گوگرد سهر.

7 تو باید کسې خود همیشه گوگرد را استعمالی، از خاشرېکه بسیار گوت
میکنی.

۴ ۲ ۳ ۴ ۵ ۶ ۷ ۸ ۹ ۱۰ ۱۱ ۱۲ ۱۳ ۱۴ ۱۵ ۱۶ ۱۷ ۱۸ ۱۹ ۲۰ ۲۱ ۲۲ ۲۳ ۲۴ ۲۵ ۲۶ ۲۷ ۲۸ ۲۹ ۳۰ ۳۱ ۳۲ ۳۳ ۳۴ ۳۵ ۳۶ ۳۷ ۳۸ ۳۹ ۴۰ ۴۱ ۴۲ ۴۳ ۴۴ ۴۵ ۴۶ ۴۷ ۴۸ ۴۹ ۵۰ ۵۱ ۵۲ ۵۳ ۵۴ ۵۵ ۵۶ ۵۷ ۵۸ ۵۹ ۶۰ ۶۱ ۶۲ ۶۳ ۶۴ ۶۵ ۶۶ ۶۷ ۶۸ ۶۹ ۷۰ ۷۱ ۷۲ ۷۳ ۷۴ ۷۵ ۷۶ ۷۷ ۷۸ ۷۹ ۸۰ ۸۱ ۸۲ ۸۳ ۸۴ ۸۵ ۸۶ ۸۷ ۸۸ ۸۹ ۹۰ ۹۱ ۹۲ ۹۳ ۹۴ ۹۵ ۹۶ ۹۷ ۹۸ ۹۹ ۱۰۰ ۱۰۱ ۱۰۲ ۱۰۳ ۱۰۴ ۱۰۵ ۱۰۶ ۱۰۷ ۱۰۸ ۱۰۹ ۱۱۰ ۱۱۱ ۱۱۲ ۱۱۳ ۱۱۴ ۱۱۵ ۱۱۶ ۱۱۷ ۱۱۸ ۱۱۹ ۱۲۰ ۱۲۱ ۱۲۲ ۱۲۳ ۱۲۴ ۱۲۵ ۱۲۶ ۱۲۷ ۱۲۸ ۱۲۹ ۱۳۰ ۱۳۱ ۱۳۲ ۱۳۳ ۱۳۴ ۱۳۵ ۱۳۶ ۱۳۷ ۱۳۸ ۱۳۹ ۱۴۰ ۱۴۱ ۱۴۲ ۱۴۳ ۱۴۴ ۱۴۵ ۱۴۶ ۱۴۷ ۱۴۸ ۱۴۹ ۱۵۰ ۱۵۱ ۱۵۲ ۱۵۳ ۱۵۴ ۱۵۵ ۱۵۶ ۱۵۷ ۱۵۸ ۱۵۹ ۱۶۰ ۱۶۱ ۱۶۲ ۱۶۳ ۱۶۴ ۱۶۵ ۱۶۶ ۱۶۷ ۱۶۸ ۱۶۹ ۱۷۰ ۱۷۱ ۱۷۲ ۱۷۳ ۱۷۴ ۱۷۵ ۱۷۶ ۱۷۷ ۱۷۸ ۱۷۹ ۱۸۰ ۱۸۱ ۱۸۲ ۱۸۳ ۱۸۴ ۱۸۵ ۱۸۶ ۱۸۷ ۱۸۸ ۱۸۹ ۱۹۰ ۱۹۱ ۱۹۲ ۱۹۳ ۱۹۴ ۱۹۵ ۱۹۶ ۱۹۷ ۱۹۸ ۱۹۹ ۲۰۰ ۲۰۱ ۲۰۲ ۲۰۳ ۲۰۴ ۲۰۵ ۲۰۶ ۲۰۷ ۲۰۸ ۲۰۹ ۲۱۰ ۲۱۱ ۲۱۲ ۲۱۳ ۲۱۴ ۲۱۵ ۲۱۶ ۲۱۷ ۲۱۸ ۲۱۹ ۲۲۰ ۲۲۱ ۲۲۲ ۲۲۳ ۲۲۴ ۲۲۵ ۲۲۶ ۲۲۷ ۲۲۸ ۲۲۹ ۲۳۰ ۲۳۱ ۲۳۲ ۲۳۳ ۲۳۴ ۲۳۵ ۲۳۶ ۲۳۷ ۲۳۸ ۲۳۹ ۲۴۰ ۲۴۱ ۲۴۲ ۲۴۳ ۲۴۴ ۲۴۵ ۲۴۶ ۲۴۷ ۲۴۸ ۲۴۹ ۲۵۰ ۲۵۱ ۲۵۲ ۲۵۳ ۲۵۴ ۲۵۵ ۲۵۶ ۲۵۷ ۲۵۸ ۲۵۹ ۲۶۰ ۲۶۱ ۲۶۲ ۲۶۳ ۲۶۴ ۲۶۵ ۲۶۶ ۲۶۷ ۲۶۸ ۲۶۹ ۲۷۰ ۲۷۱ ۲۷۲ ۲۷۳ ۲۷۴ ۲۷۵ ۲۷۶ ۲۷۷ ۲۷۸ ۲۷۹ ۲۸۰ ۲۸۱ ۲۸۲ ۲۸۳ ۲۸۴ ۲۸۵ ۲۸۶ ۲۸۷ ۲۸۸ ۲۸۹ ۲۹۰ ۲۹۱ ۲۹۲ ۲۹۳ ۲۹۴ ۲۹۵ ۲۹۶ ۲۹۷ ۲۹۸ ۲۹۹ ۳۰۰ ۳۰۱ ۳۰۲ ۳۰۳ ۳۰۴ ۳۰۵ ۳۰۶ ۳۰۷ ۳۰۸ ۳۰۹ ۳۱۰ ۳۱۱ ۳۱۲ ۳۱۳ ۳۱۴ ۳۱۵ ۳۱۶ ۳۱۷ ۳۱۸ ۳۱۹ ۳۲۰ ۳۲۱ ۳۲۲ ۳۲۳ ۳۲۴ ۳۲۵ ۳۲۶ ۳۲۷ ۳۲۸ ۳۲۹ ۳۳۰ ۳۳۱ ۳۳۲ ۳۳۳ ۳۳۴ ۳۳۵ ۳۳۶ ۳۳۷ ۳۳۸ ۳۳۹ ۳۴۰ ۳۴۱ ۳۴۲ ۳۴۳ ۳۴۴ ۳۴۵ ۳۴۶ ۳۴۷ ۳۴۸ ۳۴۹ ۳۵۰ ۳۵۱ ۳۵۲ ۳۵۳ ۳۵۴ ۳۵۵ ۳۵۶ ۳۵۷ ۳۵۸ ۳۵۹ ۳۶۰ ۳۶۱ ۳۶۲ ۳۶۳ ۳۶۴ ۳۶۵ ۳۶۶ ۳۶۷ ۳۶۸ ۳۶۹ ۳۷۰ ۳۷۱ ۳۷۲ ۳۷۳ ۳۷۴ ۳۷۵ ۳۷۶ ۳۷۷ ۳۷۸ ۳۷۹ ۳۸۰ ۳۸۱ ۳۸۲ ۳۸۳ ۳۸۴ ۳۸۵ ۳۸۶ ۳۸۷ ۳۸۸ ۳۸۹ ۳۹۰ ۳۹۱ ۳۹۲ ۳۹۳ ۳۹۴ ۳۹۵ ۳۹۶ ۳۹۷ ۳۹۸ ۳۹۹ ۴۰۰ ۴۰۱ ۴۰۲ ۴۰۳ ۴۰۴ ۴۰۵ ۴۰۶ ۴۰۷ ۴۰۸ ۴۰۹ ۴۱۰ ۴۱۱ ۴۱۲ ۴۱۳ ۴۱۴ ۴۱۵ ۴۱۶ ۴۱۷ ۴۱۸ ۴۱۹ ۴۲۰ ۴۲۱ ۴۲۲ ۴۲۳ ۴۲۴ ۴۲۵ ۴۲۶ ۴۲۷ ۴۲۸ ۴۲۹ ۴۳۰ ۴۳۱ ۴۳۲ ۴۳۳ ۴۳۴ ۴۳۵ ۴۳۶ ۴۳۷ ۴۳۸ ۴۳۹ ۴۴۰ ۴۴۱ ۴۴۲ ۴۴۳ ۴۴۴ ۴۴۵ ۴۴۶ ۴۴۷ ۴۴۸ ۴۴۹ ۴۵۰ ۴۵۱ ۴۵۲ ۴۵۳ ۴۵۴ ۴۵۵ ۴۵۶ ۴۵۷ ۴۵۸ ۴۵۹ ۴۶۰ ۴۶۱ ۴۶۲ ۴۶۳ ۴۶۴ ۴۶۵ ۴۶۶ ۴۶۷ ۴۶۸ ۴۶۹ ۴۷۰ ۴۷۱ ۴۷۲ ۴۷۳ ۴۷۴ ۴۷۵ ۴۷۶ ۴۷۷ ۴۷۸ ۴۷۹ ۴۸۰ ۴۸۱ ۴۸۲ ۴۸۳ ۴۸۴ ۴۸۵ ۴۸۶ ۴۸۷ ۴۸۸ ۴۸۹ ۴۹۰ ۴۹۱ ۴۹۲ ۴۹۳ ۴۹۴ ۴۹۵ ۴۹۶ ۴۹۷ ۴۹۸ ۴۹۹ ۵۰۰ ۵۰۱ ۵۰۲ ۵۰۳ ۵۰۴ ۵۰۵ ۵۰۶ ۵۰۷ ۵۰۸ ۵۰۹ ۵۱۰ ۵۱۱ ۵۱۲ ۵۱۳ ۵۱۴ ۵۱۵ ۵۱۶ ۵۱۷ ۵۱۸ ۵۱۹ ۵۲۰ ۵۲۱ ۵۲۲ ۵۲۳ ۵۲۴ ۵۲۵ ۵۲۶ ۵۲۷ ۵۲۸ ۵۲۹ ۵۳۰ ۵۳۱ ۵۳۲ ۵۳۳ ۵۳۴ ۵۳۵ ۵۳۶ ۵۳۷ ۵۳۸ ۵۳۹ ۵۴۰ ۵۴۱ ۵۴۲ ۵۴۳ ۵۴۴ ۵۴۵ ۵۴۶ ۵۴۷ ۵۴۸ ۵۴۹ ۵۵۰ ۵۵۱ ۵۵۲ ۵۵۳ ۵۵۴ ۵۵۵ ۵۵۶ ۵۵۷ ۵۵۸ ۵۵۹ ۵۶۰ ۵۶۱ ۵۶۲ ۵۶۳ ۵۶۴ ۵۶۵ ۵۶۶ ۵۶۷ ۵۶۸ ۵۶۹ ۵۷۰ ۵۷۱ ۵۷۲ ۵۷۳ ۵۷۴ ۵۷۵ ۵۷۶ ۵۷۷ ۵۷۸ ۵۷۹ ۵۸۰ ۵۸۱ ۵۸۲ ۵۸۳ ۵۸۴ ۵۸۵ ۵۸۶ ۵۸۷ ۵۸۸ ۵۸۹ ۵۹۰ ۵۹۱ ۵۹۲ ۵۹۳ ۵۹۴ ۵۹۵ ۵۹۶ ۵۹۷ ۵۹۸ ۵۹۹ ۶۰۰ ۶۰۱ ۶۰۲ ۶۰۳ ۶۰۴ ۶۰۵ ۶۰۶ ۶۰۷ ۶۰۸ ۶۰۹ ۶۱۰ ۶۱۱ ۶۱۲ ۶۱۳ ۶۱۴ ۶۱۵ ۶۱۶ ۶۱۷ ۶۱۸ ۶۱۹ ۶۲۰ ۶۲۱ ۶۲۲ ۶۲۳ ۶۲۴ ۶۲۵ ۶۲۶ ۶۲۷ ۶۲۸ ۶۲۹ ۶۳۰ ۶۳۱ ۶۳۲ ۶۳۳ ۶۳۴ ۶۳۵ ۶۳۶ ۶۳۷ ۶۳۸ ۶۳۹ ۶۴۰ ۶۴۱ ۶۴۲ ۶۴۳ ۶۴۴ ۶۴۵ ۶۴۶ ۶۴۷ ۶۴۸ ۶۴۹ ۶۵۰ ۶۵۱ ۶۵۲ ۶۵۳ ۶۵۴ ۶۵۵ ۶۵۶ ۶۵۷ ۶۵۸ ۶۵۹ ۶۶۰ ۶۶۱ ۶۶۲ ۶۶۳ ۶۶۴ ۶۶۵ ۶۶۶ ۶۶۷ ۶۶۸ ۶۶۹ ۶۷۰ ۶۷۱ ۶۷۲ ۶۷۳ ۶۷۴ ۶۷۵ ۶۷۶ ۶۷۷ ۶۷۸ ۶۷۹ ۶۸۰ ۶۸۱ ۶۸۲ ۶۸۳ ۶۸۴ ۶۸۵ ۶۸۶ ۶۸۷ ۶۸۸ ۶۸۹ ۶۹۰ ۶۹۱ ۶۹۲ ۶۹۳ ۶۹۴ ۶۹۵ ۶۹۶ ۶۹۷ ۶۹۸ ۶۹۹ ۷۰۰ ۷۰۱ ۷۰۲ ۷۰۳ ۷۰۴ ۷۰۵ ۷۰۶ ۷۰۷ ۷۰۸ ۷۰۹ ۷۱۰ ۷۱۱ ۷۱۲ ۷۱۳ ۷۱۴ ۷۱۵ ۷۱۶ ۷۱۷ ۷۱۸ ۷۱۹ ۷۲۰ ۷۲۱ ۷۲۲ ۷۲۳ ۷۲۴ ۷۲۵ ۷۲۶ ۷۲۷ ۷۲۸ ۷۲۹ ۷۳۰ ۷۳۱ ۷۳۲ ۷۳۳ ۷۳۴ ۷۳۵ ۷۳۶ ۷۳۷ ۷۳۸ ۷۳۹ ۷۴۰ ۷۴۱ ۷۴۲ ۷۴۳ ۷۴۴ ۷۴۵ ۷۴۶ ۷۴۷ ۷۴۸ ۷۴۹ ۷۵۰ ۷۵۱ ۷۵۲ ۷۵۳ ۷۵۴ ۷۵۵ ۷۵۶ ۷۵۷ ۷۵۸ ۷۵۹ ۷۶۰ ۷۶۱ ۷۶۲ ۷۶۳ ۷۶۴ ۷۶۵ ۷۶۶ ۷۶۷ ۷۶۸ ۷۶۹ ۷۷۰ ۷۷۱ ۷۷۲ ۷۷۳ ۷۷۴ ۷۷۵ ۷۷۶ ۷۷۷ ۷۷۸ ۷۷۹ ۷۸۰ ۷۸۱ ۷۸۲ ۷۸۳ ۷۸۴ ۷۸۵ ۷۸۶ ۷۸۷ ۷۸۸ ۷۸۹ ۷۹۰ ۷۹۱ ۷۹۲ ۷۹۳ ۷۹۴ ۷۹۵ ۷۹۶ ۷۹۷ ۷۹۸ ۷۹۹ ۸۰۰ ۸۰۱ ۸۰۲ ۸۰۳ ۸۰۴ ۸۰۵ ۸۰۶ ۸۰۷ ۸۰۸ ۸۰۹ ۸۱۰ ۸۱۱ ۸۱۲ ۸۱۳ ۸۱۴ ۸۱۵ ۸۱۶ ۸۱۷ ۸۱۸ ۸۱۹ ۸۲۰ ۸۲۱ ۸۲۲ ۸۲۳ ۸۲۴ ۸۲۵ ۸۲۶ ۸۲۷ ۸۲۸ ۸۲۹ ۸۳۰ ۸۳۱ ۸۳۲ ۸۳۳ ۸۳۴ ۸۳۵ ۸۳۶ ۸۳۷ ۸۳۸ ۸۳۹ ۸۴۰ ۸۴۱ ۸۴۲ ۸۴۳ ۸۴۴ ۸۴۵ ۸۴۶ ۸۴۷ ۸۴۸ ۸۴۹ ۸۵۰ ۸۵۱ ۸۵۲ ۸۵۳ ۸۵۴ ۸۵۵ ۸۵۶ ۸۵۷ ۸۵۸ ۸۵۹ ۸۶۰ ۸۶۱ ۸۶۲ ۸۶۳ ۸۶۴ ۸۶۵ ۸۶۶ ۸۶۷ ۸۶۸ ۸۶۹ ۸۷۰ ۸۷۱ ۸۷۲ ۸۷۳ ۸۷۴ ۸۷۵ ۸۷۶ ۸۷۷ ۸۷۸ ۸۷۹ ۸۸۰ ۸۸۱ ۸۸۲ ۸۸۳ ۸۸۴ ۸۸۵ ۸۸۶ ۸۸۷ ۸۸۸ ۸۸۹ ۸۹۰ ۸۹۱ ۸۹۲ ۸۹۳ ۸۹۴ ۸۹۵ ۸۹۶ ۸۹۷ ۸۹۸ ۸۹۹ ۹۰۰ ۹۰۱ ۹۰۲ ۹۰۳ ۹۰۴ ۹۰۵ ۹۰۶ ۹۰۷ ۹۰۸ ۹۰۹ ۹۱۰ ۹۱۱ ۹۱۲ ۹۱۳ ۹۱۴ ۹۱۵ ۹۱۶ ۹۱۷ ۹۱۸ ۹۱۹ ۹۲۰ ۹۲۱ ۹۲۲ ۹۲۳ ۹۲۴ ۹۲۵ ۹۲۶ ۹۲۷ ۹۲۸ ۹۲۹ ۹۳۰ ۹۳۱ ۹۳۲ ۹۳۳ ۹۳۴ ۹۳۵ ۹۳۶ ۹۳۷ ۹۳۸ ۹۳۹ ۹۴۰ ۹۴۱ ۹۴۲ ۹۴۳ ۹۴۴ ۹۴۵ ۹۴۶ ۹۴۷ ۹۴۸ ۹۴۹ ۹۵۰ ۹۵۱ ۹۵۲ ۹۵۳ ۹۵۴ ۹۵۵ ۹۵۶ ۹۵۷ ۹۵۸ ۹۵۹ ۹۶۰ ۹۶۱ ۹۶۲ ۹۶۳ ۹۶۴ ۹۶۵ ۹۶۶ ۹۶۷ ۹۶۸ ۹۶۹ ۹۷۰ ۹۷۱ ۹۷۲ ۹۷۳ ۹۷۴ ۹۷۵ ۹۷۶ ۹۷۷ ۹۷۸ ۹۷۹ ۹۸۰ ۹۸۱ ۹۸۲ ۹۸۳ ۹۸۴ ۹۸۵ ۹۸۶ ۹۸۷ ۹۸۸ ۹۸۹ ۹۹۰ ۹۹۱ ۹۹۲ ۹۹۳ ۹۹۴ ۹۹۵ ۹۹۶ ۹۹۷ ۹۹۸ ۹۹۹ ۱۰۰۰

۲ - مونتره بی وقت (کی) تیار میکی؟

۳ شاید دیگه صبا تیار کنم.

تیار کن مونتره به بسیار پول کارداره.

بسیار وقت میگیره که تیار کنی.

تیار کنش بسیار مشکل اس.

تیار کنش ترا بسیار آسان اس.

معمولا سه هفته وقت میگیره که تیار شه.

او همیشه خودش تیار میگیره.

کریم تیار کنه نمیشه.

برا تیار کنه نمیشه؟

او راجع به مونتره هیچ نیفاده.

۸- ای میوه بسیار شیرین اس.

ای بسیار شیرین اس مه خوردنمیتانم.

حلیه پک دختر بسیار شیرین اس.

او شیرینوړه بسیار خوش داره.

شیرینی زیاد (بسیار) ری دندانها خوب نیس.

شیرینی بسیار دندانهاره حراب میکه.

شیرینی ده (به) افغانستان بسیار قیمت اس.

مردم امریکا بسیار شیرینی میخورن (میخورن).

۱- گوشت گوسفند عموماً قیمت اس.

مردم افغانستان عموماً گوشت گوسفند میخورن.

مردم غریبه عموماً خریده نمیتانن.

او (آب) خوش ذاری؟ او (آب) خوش اس؟

گی او (آب) خوش کاردارم.

پیش از خوردن (نوشیدن) ای او باید چوش بشی.

لطفاً پک گی او (آب) چوش بیار.

جای شما از شمار دور اس.

پنجاه شمار خوب جای اس.

ده (به) ای موتر بوی پنج نفر جای نهم.

دیروز به جای کریم (خان) رفتیم.

اینجه جای شما نهم.

بد جای اس.

خوب جای اس.

خراب جای اس.

کی شمار پول داره؟

کی شمار پولدار اس؟

قاسم

محمد عمر

هاشم

۱- او شمار پول داره.

او شمار پولدار اس.

او شمار همیشه داره.

او شمار همیشه دار اس.

او هیچ بیه نداره.

او مقل اس.

۱۱- آښه آب نلشه زندگي نهی.

بدون آب زندگي نهی.

بدون تو به رفته نمانم.

بدون پول خریده نمانم.

بدون تمرین یاد گرفتن ای دربر بسیار مشکل اس.

یاد گرفتن ای دربر بدون تمرین بسیار مشکل اس.

بدون تو زندگي مشکل اس.

بدون تمرین یاد گرفتن مشکل اس.

۱۲- او معمولاً چپ میبازنه (اس). کی معمولاً چپ اس؟

به چپ به عین پول نهی.

کوترو به به چپ داره.

سگرت به چپ کترنم اس.

گوگرد به راست کترنم اس.

گوگرد به چپ پتلونم اس.

کالمه
۲۰

گرم - مېم جان سگرت داری؟

مېم - آن (بلن) دارم.

گرم - ښه دانه سگرت خو مېم من؟

مېم - ډېرې، ډوډر داری؟

گرم - آن دغاريگم که ډېر ښه گوتوم اېس.

مېم - اېه بلي:

گرم - تشکر.

مېم - ښه تشکر مېم، سگر داسې اوسېد اېس.

گرم - تشکر دېد من، (دېد مېمېگرم)

مېم - اڅه وقت اېس که سگرت مېگم؟

گرم - تقريباً يك سال مېده.

مېم - دانه تې (دېرت) ډېرې نېگه؟

گرم - اېس، ډېرې نېگه.

سوالات :-

۱- گوگرد داری ؟

۲- جای شما از موسسه خدمات خارجی چقدر دور است ؟

۳- ده (به) موتر چقدر وقت میگیرد ؟

۴- معمولاً چقدر به سرکار می آیی ؟

۵- معمولاً ده خانه شما کی نان پخته می کند ؟

۶- شما گاهی به قصر سفید می روید ؟

۷- قصر سفید از چه چوبی چیده شده است ؟

۸- شما ده افغانستان به صحبت چو کار می کنید ؟

امالت تیمبارك پرتغوز اس یا کلمبورنا ؟

۱- سیدان کامل چقدر نفوس دارد ؟ نفوس کامل چقدر ؟

۲- امالتی که شما ده او دگی می کنید چند طبعون نفوس دارد ؟

۳- ده آمریکا روز دهمتان داری ؟

۴- شما سگرت می کشید ؟

۵- ده کامل شما کسی سگرت می کشد ؟

۶- راکتر شما راجع به سگرت گفتن چو می گویند ؟

(خوب الشل روی - انصاف نصف ایمان را می رسد)

SPOKEN DARI

SOME MILITARY TERMS:

بعضی اصطلاحات نظامی

war, fighting	javon, harb	جنگ - حرب
gendarm (a)	qoww-e-amniyya	قوه امنیه
a cannon, gun, ball	top	توپ
artillery	topkhane	توپخانه
heavy artillery	topkhane-e-qanpen	توپخانه سنگین
artillery man	topchi	توپچی
insurrection	shureh, fitna	شورش - فتنه
intervention	andakhele	مداخله
occupation	enbhal	اشغال
occupied lands	arazi enbhal	اراضی اشغالی
surrender	tasleem	تسلیم
truce	mutareke	مبارکه
Attache	atase	اتشه
Headquarter	markaz	مرکز
fort	balahisar - qala	بالا حصار
supply	zakhayon	ذخایر

SPOKEN DARI

Lesson 21

education, training	tarbiya (tarbiya)	تربیه - تعلیم
to educate, to raise, to train	tarbiya kdn	تربیه کردن
between	beyne	بین
long	deraz	دراز
short	qata	کوتاه
carriage, cart	qatin	قالین
shopkeeper	dukandar	دکاندار
to finish, release	khatam kdn	خاتمه دادن
to cause to reach, take, deliver	reashan	رساندن
proportion	nisban	نسب
ratio, ratio, proportion	nisbat	نسبت
in relation to, in comparison with, than	reshan ba	نسبت به
as compared to (a particle used in comp. cases), than {alang}	kesta	کاسته
	na waqt {kdn;shdn}	ناوقت

SPOKEN DARI

rice	bering	برنج
to find, locate	pyda kdn	پیدا کردن
to enter, come in, get in	dakhel shdn	داخل شدن
alive, living	zende	زنده
life	zandgi	زندگی
paternal uncle	ka ka	کا
maternal uncle	ma ma	ماما
to go back	pas raftan	پس رفتن
to come back	pas azaystan	پس آمدن
optimistic	khushbin	خوشبین
to weave	baftan	بافتن
present after	har	هر
to export	radir kdn	صادر کردن
exports	rad-rat	صادرات
to die	murden	مردن

(پس میروم)

SPOKEN DARI

Note: By adding 'tar' تر and 'terin' ترين to an adjective in Dari, we get a comparative and superlative degree respectively. As the following indicates.

<u>superlative</u>	<u>comparative</u>	<u>adjective</u>
گرمترين	گرمتر	گرم
سودترين	سودتر	سود
فستنگترين	فستنگتر	فستنگ
پولدارترين	پولدارتر	پولدار
بدترين	بدتر	بد
سپهرترين	سپهرتر	سپهر
کلاسترين	کلاستر	کلا
مشاکترين	مشاکتر	مشاک
ميردترين	ميردتر	ميرد
خوشيارترين	خوشيارتر	خوشيار
خوشبينترين	خوشبينتر	خوشبين
پاکترين	پاکتر	پاک
سختترين	سختتر	سخت

دوس بهت وېکم

جملات و تشریحات

ای راه بسیار دراز است. سړک

ای راه بسیار کوتاه است. مډاکش

ای راه بسیار تنگه است. ناصله

* ای میز بسیار دراز است. ډوکی - راد - ناصله - ماسک

و انشگن زیستان بسیار کوتاه دارد.

۱- دندیده خلاصه شوی؟

دوچه خلاصه شوم.

دندیده (لی) خلاصه شکی؟

دوچه خلاصه شکم.

دندیده از نان خوردن خلاصه شوی؟

خدا نم.

دندیده نان خوردن خلاصه شکی؟

ناید نه ساعت ده خلاصه شوم.

دندیده کارت خلاصه شوی؟

میس.

دندیده/از کار خلاصه شوی؟

می وقت شنه خلاصه شکی؟

کیا اورو خلاصه شکی؟

۳۔ ٻڪ بچو خلاص ٿيندو.

ٻڪ بچو خلاص ٿيڻ.

دقت بچو از نان خوردن خلاص ٿيندو.

فڪر ٿيڻ ڪو سبب ڪارڻ خلاص ٿيڻ.

گرم ڪو بچو خلاص ٿيندو.

شتر بچو از ڪار خلاص ٿيندو.

ٻڪ سال بچو ٿيڻ خلاص ٿيڻ.

ڊيگريز اوڙو خلاص ٿيڻ.

۴۔ ٿيڻ جي وقت ڪارڻ خلاص ٿيڻ؟

ٿيڻ ٿيڻ ڪو بچو خلاص ٿيڻ.

ٿيڻ ٿيڻ ڪو بچو خلاص ٿيڻ.

ٿي خلاص ٿيڻ (ٿيڻ).

ٿي خلاص ٿيڻ.

ٿي وقت خلاص ٿيڻ.

ٿي وقت خلاص ٿيڻ.

او وقت خلاص شد .

ای خلاص شد .

او خلاص شد .

کی همیشه ناوقت می آیه؟

هـ- او همیشه ناوقت می آیه .

کریم همیشه ناوقت می آیه .

چرا همیشه ناوقت می آیه؟

چراکه راهش بسیار دور اس .

او امروز ناوقت سرکار آمد .

بری مه (برم) ناوقت شد . سرم ناوقت شد .

او دیشو ناوقت خانه آمد .

سلطان همیشه ناوقت خومیشه . (میکنه)

او همیشه ناوقت کارمیکنه .

ناوقت نان میخوره .

ناوقت تلفون میکنه .

ناوقت از خومیخیزه .

۶- ای نسبت بهاو ارزان تر اس.

امروز نسبت به دیروز گرمتر اس.

دیروز نسبت به امروز گرمتر بود.

دري نسبت به فرانسوي آسان تر اس.

ای قالین از او قالین (کده) قیمت تر اس.

ای درس نسبت به او درس (کده) مشکل تر اس.

نفوس غزنی از نفوس کابل کده کمتر اس.

علی از برادرش کده جوانتر اس.

عموما پغمان از کابل کده سردتر می شه.

خانه شما از خانه ما کده نزدیکتر اس.

۷- موسی کلان تر اس یا کریم؟ موسی کلانتر اس.

قاسم جوانتر اس یا نجیب؟

کدامش جوان تر اس؟ قاسم جوانتر اس.

کدامش کلان (پیر) اس؟

موسی کلانتر اس.

قاسم جوان تر اس.

ای ارزان تر اس.

ای قیمت تر اس.

ای پاکتر اس.

ای خویتر (بهتر) اس.

ای مشکل تر اس.

۸- پرنفوس ترین شهرهای افغانستان کدام شهر اس ؟

کابل پرنفوس ترین شهرهای افغانستان اس.

نیویارک پرنفوس ترین شهر (های) امریکا اس. پاکترین

توکیو پرنفوس ترین شهر (های) جاپان اس. مقبول ترین

یکی از پرنفوس ترین شهرهای جاپان توکیو اس.

پرنفوس ترین شهر ایران تهران اس. کلانترین

پرنفوس ترین شهر انگلستان لندن اس. کلانترین

قشنگترین شهرهای دنیا کدام شهرها اس؟

۱- چی وقت پس میوی؟ کی پس میوی؟

چی وقت پس افغانستان میوی؟

شاید بعداز يك ماه برم.

شاید بعداز يك هفته پس بره.

پس برو.

پس نرو!

او نمیخایه (که) پس بره.

۱- چی وقت پس آمدی؟ کی پس آمدی؟

چرا کریم پس نن آییه؟

چی وقت پس آمد؟

يك هفته پیش پس آمد.

پس بیا!

پس نیا!

شما باید پس بیائین.

۱۱- کاکای کریم هنوز زنده‌س.

او نود (۱۰) ساله‌س.

کریم ماما نداره.

اسلم يك آدم بسیار خوشبین اس.

آدم ده زندگی باید همیشه خوشبین باشه.

او ده هرچیز خوشبین اس.

خوشبینی خوب اس.

۱۲- کتاب ته پیداکی؟ کتاب ته یافتی؟

آدرسه پیداکی؟

نی هنوز پیدا نکدیم. (نکردمام)

پیداکن او(ش) بسیار مشکل اس.

کاکای کریم دکان دار اس.

او دکان قالین فروشی داره.

کاکای او(ش) قالین فروش اس.

قالین های افغانی ده اروپا خوب بازار داره.

قالین های افغانی ده بازارهای لندن و اروپا خوب فروش داره.
افغانستان به خارج قالین صادر میکنه.

عموما ده شمال افغانستان قالین می بافن.
قالین بافی یکی از کارهای مهم مردم افغانستان اس.
قالین یکی از صادرات مهم افغانستان اس.

۱۳- لطفا قاسمه به خانه شان برسان. دکان

نی، مه اوږه رساځده نمیتانم.
پوسته رسان امروز ناوقت آمد. داکي
نگران نباشین مه شماره میروانم.
ده شمال افغانستان گوسفند تربیه میکنن.

شتر خار میخوره.

شتر بار مییره.

شتر بری حمل و نقل استعمال میشه

میگن که شتر کشتی صحرا اس.

شتر همسایه ما از گرسنگی مرد. گشنکی

سوالات -

- ۱- شما برادر کلان دارین؟
 - ۲- چی وقت از افغانستان پیر می آئین؟
 - ۳- شما معمولا چند بجه از کار خلاص میشین؟
 - ۴- چرا کریمه ناوقت سرکار می آیه؟
 - ۵- دری آسان تر اس یا فرانسوی؟
 - ۶- انگلیسی آسانتر اس یا جرونی؟
 - ۷- کدامش آسانتر اس؟
 - ۸- پوسته رسان معمولا چند بجه خط های شماره می آره؟
 - ۹- مهمترین صادرات امریکا چیست؟
 - ۱۰- شما ده خانه تان قالین افغانی دارین؟
 - ۱۱- قاسمه به خانه شان رسانده میتانی؟
 - ۱۲- صادرات مهم افغانستانه نامیگیرین؟
 - ۱۳- صادرات افغانستان بیشتر به کدام مالک میوه؟
 - ۱۴- ده افغانستان شتر بری چی مقصد استعمال میشه؟
 - ۱۵- شما گاهی شتر سوارشدین؟
- (ضرب العثلدی - باد نجان بده بلا (آفت) نمیزنه)

SPOKEN DARI

Lesson 22

boss	amer	آمر
by, by means of, through	təwəsute	توسط
picnic	me:lə	میلہ
government	hukumæt	حکومت
to forget	fəramush kdn	فرا موش کد ن
driver	motær wan, drewær	موتروان - د رپور
an auxiliary verb indicating future possibility. It is used either with a verb in the simple past or the optative [the <u>be</u> form].	khat	خات
e.g. I may go.	khat burum	خات برم
I may go.	khat ræftum	خات رفتم
Here it is, take it' [colloq.]	ilynæ mæ	اینه مه .
Governor	wali	والی
mayor	sharwal	شاروال
to divide	təqsım kdn	تقسیم کد ن
to elect, choose	entekhab kdn	انتخاب کد ن
election	entekhabat	انتخابات

SPOKEN DARI

during, at the time of	dæ wæqte	دە وەقت - دە زمان
to ask	pursan kdn	پرسیان کدن
to appear, look	m'loom[malum]shdn	معلوم شدن
by foot	pyadæ	پیاډه
iced [cold] water	æwe yækh	آب یخ
bicycle repair shop	dukane baysikel sazi	دکان بایسکل سازی
to take [away], carry, win	burdæn	بردن
present stem	bær	بر
مصروف	mæshghul	مشغول
special	mækhsus	مخصوص
especially	mækhsusæn	مخصوصا
to take place	suræt gereftæn	صورت گرفتن
center[al]	mærkæz[i]	مرکز (ی)
to change	tæbdil kdn	تبدیل کدن
royal	shayi	شاهی
to announce, declare	e'lam[n] kdn	اعلام کدن

SPOKEN DARI

	<u>Additional Words</u>	
masses, people	khadq	خلق
party (political)	hezb	حزب
to take out of existence	aezbæinburdæn	از بین بردن
council	shora	شورا
revolution	engelab	انقلاب
under	tæht	تحت
secretary	monshi	منشی

درس بیست و دوم

جملات و تمرینات

۱- افغانستان يك مملکت جمهوري س. کشور

افغانستان يك مملکت زراعتي س.

افغانستان يك مملکت اسلامي س.

افغانستان بيست و شش ولايت داره.

افغانستان به بيست و شش ولايت تقسيم شده.

هر ولايت يك والي داره.

والي ها ولايت ته اداره ميکن.

ولايت توسط والي ها اداره ميشه.

والي ها توسط حکومت تعيين ميشن.

والي ها ره حکومت تعيين ميکنه.

والي ها توسط حکومت مرکزي تعيين ميشن.

۲- انقلاب هفت ثور رژيم راود خانه ازبين برد.

حزب ديموکراتيک خلق، نور محمد تره کی ره به حيث رئيس شورای انقلابی و

منشی عمومی حزب ديموکراتيک خلق انتخاب گد .

شورای انقلابی نام جمهوری افغانستانه بنام جمهوری ديموکراتيک افغانستان

تبدیل گد .

ای انقلاب به ۲۷ اپریل سال ۱۳۷۸ صورت گرفت .

ای يك انقلاب ملی بود .

افغانها ای روزه فراموش نمیکنن .

ای انقلاب به روز هفتم ثور سال ۱۳۵۷ صورت گرفت .

ای انقلاب ده افغانستان حکومت خلقی آورد .

تحت حکومت خلقی افغانستان سیاست بیطرفی داره .

۳- اجازمس يك سوال پرسان كنم .

بفرمائين .

از او پرسان کو . از مه پرسان نکو .

از اشرف پرسان کو که چند بجس .

مه اوړه پرسان میکم .

پسان .

کي پيسان ميکني ؟

چي وقت پيسان ميکني ؟ (ميکني ش) حالي پيسان ميکنم (ميکنمش)

چرا اوږه پيسان نميکني ؟ چرا از او پيسان نميکني ؟

تو بايد پيسان يکني . بله مه بايد پيسان يکنم .

کريمه پيسان کو که (اگه) خانه ما مي آيه ياني .

پيسان کدي (کديش) ؟ ني پيسان پيسان ميکنم (ميکنمش) .

۴- سوال دارين ؟ ني مه سوال ندارم .

کريمه هميشه از معلم خود سوال ميکند (پيسان ميکنه)

معلمش هم جواب ميده .

اي پول مخصوصا بري شماس .

اي مخصوص شماس .

او معاون مخصوصش اس .

ديروز کجا رفته بودي ؟

ديروز ميله رفته بودم .

ره (به) کجا بري ميله رفته بودي ؟ به استالف

استالف بړی میله خوب جای اس؟

بلی، بړی میله بهترین جای اس.

میله به بسیار خوش داری؟

البته کی خوش نداره.

هـ - او مثل شما همیشه کار میکنه. مثل کی؟

مردم افغانستان مثل مردم امریکا به میله (رفتن) بسیار دلچسپی دارن.

او همیشه مشغول اس. مصروف

او همیشه مشغول کار اس.

او مثل شما همیشه مشغول اس.

او همیشه می بره. او کیس؟

قاسم هیچ وقت نمی بره.

لطفا ای کتابه به کتابخانه ببر.

او مثل شما دری گپ میزنه.

او مثل تو هرگز میانه.

او همه کار اس.

امروز نخات رښتم.

امروز نخات ږم.

امروز نخات رښتم.

امروز نخات ږم.

امروز نخات رښتم.

امروز نخات ږم.

امروز نخات رښتم.

امروز نخات ږم.

۶- امروز خات رښتم.

امروز خات ږم.

امروز خات رښتم.

امروز خات ږم.

امروز خات رښتم.

امروز خات ږم.

امروز خات رښتم.

امروز خات ږم.

۷- صبا کجا مېری؟

صبا مېله خات رښتم.

خانه برادر م خات رښتم.

شفاخانه مېری دیدن رفیق م (دوست م) خات رښتم.

رفیق م (دوست م) چی وقت به کابل خات رسید؟

نمیدانم که چی وقت خات رسید.

ناوقت خات رسید .

وقت خات رسید .

اوره چی وقت ملاقات خات کدی؟

اوره چی وقت خات دیدی؟

چی وقت خات دیدیش؟

اوره روز جمعه خات دیدم .

روز جمعه خات دیدمش .

او ده دقیقه بعد خات آمد . او بعد از ده دقیقه خات آمد .

او هیچ نخات آمد .

۸- او به دعوت خات آمد .

کارته چی وقت خلاص میکنی؟ انشالا ده یکی دو روز خلاص خاتشید .

صبا جای تان خات آمدیم .

اوره ده واشنگتن خات دیدی .

کتش گپ خات زدنی .

صبا کندهار خات رفتم .

مه اوره فراموش خات کدم.

توسط طیاره خات رفتن.

۱- کریم امروز کتابشه فراموش کد.

او هروقت فراموش میکنه.

چرا فراموش میکنه؟

نمیدانم که چرا فراموش میکنه.

فراموش کدم که اوره بگویم.

او فراموش کد که خانه ما بیایه.

فراموش کد.

نامشه فراموش کدم.

فراموش کدم که اوره تلفون کنم.

فراموش کدم که راجع به او کتیش گپ بزنم.

او همیشه چیزهای مهمه فراموش میکنه.

فراموش کوا!

فراموش نکوا!

اوره فراموش نکو.

نی انشالا فراموش نمیکنم.

۱- او همیشه پیاده میره. کی همیشه پیاده میره؟ کریم....

آب یخ داری؟ بلی.

پیاده برو دور نیس.

نی بسیار دور اس پیاده رفته نمیتانم.

پیاده آمدی؟ نی به موتر آمدم

به موتر آمدی؟ نی پیاده آمدم.

پیاده برو!

پیاده نرو!

(مثال دری - آفتابه بعدو انگشت پت (پنهان) که نمیتانی)

SPOKEN DARI

Haider came to Yosuf's house after he punctured his bicycle's tire.

جميله - کجا بودی بسیار مانده معلوم میشی؟

حیدر - آن، پرسان نکو جميله جان که بسیار مانده‌ستم.

جميله - چرا چی کدی؟

حیدر - از شهرنو تا اینجا پیاده‌مادم.

جميله - چرا؟ بایسکل ته چی شده بود؟

حیدر - بایسکل ده راه پنجر شد.

جميله - به راه دکان بایسکل سازی نبود؟

حیدر - نه، نبود.

جميله - جای نوش جان میکنی؟

حیدر - نه بسیار تشنه‌ستم اگه کی آب یخ داری!

جميله - آن، چانه. اینه نه.

حیدر - بسیار تشکر.

سوالات -

۱- کی بسیار مانده بود؟

۲- بایسکل حیدر چی شده بود؟

۳- کی به حیدر آب یخ داد؟

SPOKEN DARI

Lesson 23

Islam, the Islamic religion	eslam	اسلام
A Moslem	musulman	مسلمان
until now	ta ali	تا حالی
ring	aengushtær	انگشتر
greens, vegetables	tær kari	ترکاری
superior, excellent, high	alii	عالی
lobby, hall	dale:z	د هلیز
dark	tarik	تاریک
I wish	kashki	کاشکی
neighbor	aamsaya	همسایه
to look for	palidan	پالیدن
present stem	pal	پال
A Mosque	masjed	مسجد
worship	ebadat	عبادت
a place of worship	ebadat, ga [h]	عبادتگاه
key	keli	کلی
world	dunya	دنیا

SPOKEN DARI

what kind	chi qesm	چه قسم
to lose	gum kdn	گم کردن
[in gambling and play] to lose	bakh tən	باختن
present stem	baz	باز
distance	faselə	فاصله
need, necessity	ajæt	حاجت - ضرورت
there is no need for thanks	ajæte tashəkur ne:s	حاجت تشکر نیست
to live [colloq.], sit	sheshtən	شستن
present stem	sheen	شین
please sit down	lutfən beshine:n	لطفاً بشین
recently, lately	də i əwə:hir	ره ای اواخر
to find	yaftən	یافتن
present stem	yaf, yān	یاف - یاب
to drive [colloq.]	ay kdn [colloq.]	ای کدن - راندن
Egypt	meser	مصر (ران)
to know [colloq.]	yad dashtən	یادداشتن

درس بیست و سوم

جملات و تمرینات

۱- تشکر.

قابل تشکر نیس. لطف میکنین.

حاجت تشکر نیس. حاجت به تشکر نیس.

شما گاهی به مرکز اسلامی واشنگتن بودین؟

بی مه هیچ وقت به مرکز اسلامی واشنگتن نبودیم.

بلی مه یک دفعه ده مرکز اسلامی واشنگتن رفتیم.

میگن که یک مسجد بسیار عالی س.

مسجد جای عبادت اس.

مسجد عبادتگاه مسلمانان اس.

افغانستان یک مملکت اسلامی س.

۲- بسیار وقت میشه که خط نوشته نگدیم. بسیار وقت اس که . . .

بسیار وقت میشه که خط روان نکدیم.

تاحالی او ره ندیدیم.

هفته گذشته کجارتبه‌بودی؟ بامیان رفته بودم.

هنوز کارخوده خلاص نکرده.

مه ده اونجه بودیم.

کریم هم اونجه ره دیده.

مه اونجه رفتیم. کریم هم اونجهره دیده.

کریم هنوز پس نامده.

او بری دیدن برادر خود به شفاخانه‌رفته.

۳- ده ای‌واخر او بسیار کارمیکنه. ده ای روزها

ده‌ای او‌اخر کل قیمت‌ها بلندرفته.

ده‌ای او‌اخر روابط امریکا و مصر خوب شده.

ده ای وقت‌ها او از فامیل خود هیچ خط نگرفته.

ده ای وقت‌ها او ره هیچ ندیدیم.

ده ای وقت‌ها روابط او با همسایه‌ش خوب نیس. (هم‌ای-کتی)

ده ای او‌اخر شماره کم می‌بینم.

۴- کاشکی ده دنیا جنگ نمی بود .

کاشکی کل مردم دنیا به يك زبان گپ میزدن .

کاشکی دری میدانستم . کاشکی دری گپ زده میتوانستم .

کاشکی يك ملیون دالر میداشتم .

کاشکی پولدار میبودم .

کاشکی فامیلم اینجه میبود .

کاشکی پیش از رفتنش او ره میدیدم .

۵- آمده بود که شماره بینه .

آمده بود که کتی شما گپ بزنه .

آمده بود که کتی شما خدا حافظی کنه .

آمده بود که شماره ملاقات کنه .

آمده بود که خانه شماره بینه .

آمده بود که راجع به کارش گپ بزنه .

آمده بود که راجع به سفرش گپ بزنه .

۶- شما گاهی به مزار شریف رفتین؟

شما گاهی به نمویارک بودین؟

شما گاهی به بامیان رفتین؟

شما گاهی به ولایات شمال افغانستان بودین؟

شما گاهی نان افغانی خوردین؟

نې، مه هیچ وقت به مزار شریف نهوږدیم.

بلی، مه یځنډفعه ده بامیان رفتیم.

بلی، مه ده بعضی ولایات افغانستان بودیم.

بلی، مه چند دفعه نان افغانی خوړدیم.

لایسنس داری؟ لایسنس د زیوری داری؟

۷- موټر ای کده میتانی؟

موټر ای کده میتانی؟

موټر ای کده یار داری؟

بلی، مه موټر ای کده میتانم.

او بسیار خوب د زیوری اس.

او خوب موټروان اس.

مه هیچ وقت بامیانه ندیدیم.

برادرش تاحالی خانه نامده.

شما پېش از ای امریکا آمده بودین ؟

شما پېش از ای افغانستان آمده بودین ؟

بلی ، مه یکدفعه چندسال پېش امریکا آمده بودم .

نی ، ای دفعه اولاس که امریکا می آیم .

۱- مه ترکاری خریدن مېدم .

مه هنوز ترکاری ره نخریدیم .

باید پک کی ترکاری بخرم .

کریم همسایه مېس .

مه پک همسایه بسیار خوب دارم .

مه سال اس که دواينجه می شینه (می شینن) .

۱- چه قسم موتر داری ؟

موتر فورډ دارم .

چه قسم کتاب داری ؟

کتاب ناول دارم .

چه قسم نان پخته خات کدی ؟

چلو پخته خات کدم .

چه قسم نان خوشت می آیه؟ نان افغانی خوشم می آیه.

چه قسم سپورته خوش داری؟ هر قسم سپورته خوش دارم.

هر قسم سپورت خوشم می آیه.

۱- چو (ره) می پالی؟

کلی مه میپالم.

کلی موترمه میپالم.

انگشتر مه میپالم.

کلی ته یافتی؟

ن. هنوز نیافتیم (نیافتیمش).

چه وقت کلی ته گم کدی؟

(پک) چند دقیقه پیش.

۱- چند سال اس که ره ای خانه می شینین؟ پنج سال اس که

ره کجا می شینین؟ ره گارته چار می شینیم.

ده کجا می شینی؟

ده کجا زندگی میکنی؟

تقریباً پنج سال اس که ده ای خانه می شینیم.

ده شازنو می شینیم.

برادرم ده کارت چارمی شینه.

لطفا بشینین.

چرا نمی شینین؟

بفرمائین بشینین.

لطفا ده چوکی بشینین.

سر زمین نشینین.

سر زمین خوشم می آیه.

تشکر اینجه میخایم بشینیم.

نمیدانم که چه وقت گم کدم (کدامتر).

او همیشه کلی خوده ده موتر میطانه. (فراموش میکنه)

او همیشه می بازه.

او هیچ وقت نمی برزه.

او بسیار پول باخت.

لطفاً ځمکنی.

- ۱- موټر ای کده میتانی؟
 - ۲- مرکز اسلامی از موسسه خدمات خارجه چقه فاصله داره؟
 - ۳- همسایه او از مصر اس.
 - ۴- ای اتاق بسیار تاریک اس هیچ چیزه دیده نمیتانم.
 - ۵- شما گاهی به مسجد رفتین؟
 - ۶- چه قسم آدمستی؟
 - ۷- او مثل یک ملیونر زندگی میکنه.
 - ۸- فرق بین مسجد و کلیسا چیست؟
 - ۱- اگه یک ملیونر باشی چه خات کدی؟
 - ۲- ده ای روزها روابط مصر و اسرائیل چطور اس؟
 - ۱- شما معمولاً از کجا سودا میخرین؟
 - ۲- شما گاهی قمارزدین؟
 - ۳- اگه کل مردم دنیا به یک زبان گپ میزدن چی واقعیشد؟
 - ۴- ده ای نزدیکی ها کدام رستوران خوب پیدا میشه؟
- (ضرب المثل- از خانه هندو قرآن برآمد)

استعمال (وری) و (مثل) -

۱- (وری) بعد از اسم و قبل از صفت می آید:

ای دختر گل وری شیرین اس.

ای جای زهروری تلخ اس.

ای خانه گور وری تاریک اس.

ای بچه زاغ وری هوشیار اس.

روی ای میز شیشه وری پاک اس.

۲- (مثل) پیش از اسم می آید:

دختر خاله خیر محمد مثل گل نازک اس.

خرپوزه مزار مثل قند شیرین اس.

خدیجه مثل برق تیز اس.

دل خلیل مثل سنگ سخت اس.

(نوت - برای یاد گرفتن بیشتر باید به شاگردان وظایف خانگی داده شود)

(ضرب المثل دری - صگ زرد برادر شغال)

کلماتی که می‌پند ی‌شد مانند عین معنی رو دارند .

۱- خود

خویش (بیشتر به‌داری رسمی استعمال می‌شود)

۲- اشتراک‌گدن

حصه‌گرفتن

سهم‌گرفتن

شرکت‌گدن

۳- ارتباط

پیوند

رابطه

۴- مثل

مانند

چون

SPOKEN DARI

Lesson 24

mountain	koh	کوه
mountainous	kohestani	کوهستانی
landlocked	məhət bəkhushkə	محاط به خشکه
mountain ranges	selselə koh	سلسله کوه
part, section	[h]esə	حصه
to be connected	mutəsəl bdn[shdn]	متصل بودن
so, such, in that manner also	əmchunan	همچنان
to have a common border	əm sərhəd bdn	همسرحد بودن
wheat	gəndum	گندم
barley	jəw	جو
corn	juwari	جواری
cotton	pəkhtə	پخته
to be considered, counted	bəshumar rəftən	بشمار رفتن
variety, kind	nəwə	نوع
pl.	ənwai	انواع

SPOKEN DARI

Lesson 24

fruits	me:wəjat	میوه‌جات
fresh	tazə	تازه
greens, vegetables	səbzijət	سبزیجات
natural resources	mənabe: təbehe	منابع طبیعی
gold	tela	طلاه
copper	mis	مس
coal	zughal	زغال
lapis lazuli	lajuwərd	لا جورد
to produce	təwleed kdn	تولید کردن
iron	ahən	آهن
in addition to, besides	əlawə bəran	علاوه بران
sugar cane	nəishəkər	نیشکر
items	əqlam	اقلام
to exist, be found	ojud dashtən	وجود داشتن
هم	neez	نیز

SPOKEN DARI

skin, hide	post	پوست
wool	pəshm	پشم
caraqul: a kind of sheep which is raised in North Afghanistan	qəraɣul	قروډل
grapes	angur	انگور
raisin	keshmish	کشمش
pistachio	pesta	پسته
almond	badam	بادام
machinery	mashin alat	ماشین آلات
fabrics, clothings	tekə bab	تکه باب
fashionable items	ašhyayi luks	اشیای لکس
petroleum	petro:l	ترول
textile	nəsaɟi	نساجی
tools, goods, furniture, equipment, appliance	saman	سامان
goat	buz	بز
horse	æsp	اسب
to make use of something, use	æz chizi estefadə kən	از چیزی استفاده کن

درس بهشت و چهارم

جملات و تمرینات

۱- افغانستان يك مملكت كوهستاني س. کشور

افغانستان يك مملكت اسلامي س.

مردم افغانستان همه مسلمان استن.

افغانستان يك مملكت محاط به خشكه س.

افغانستان به آسيای مركزي واقع شده (س).

سلسله كوه هندوكش افغانستانه بدو حصه شمالي و جنوبي تقسيم كده.

۲- افغانستان از طرف شمال به اتحاد شورى متصل اس و از طرف جنوب شرق

به (با) پاكستان و همچنان از طرف شمال شرق (پامير) تقريباً با فاصله ۱۰۰

كيلومتر با ايالت سنكيانگ جمهوريت مردم چين و در غرب با ايران

همسايه اس.

۳- افغانستان يك مملكت زراعتي س.

تقریباً ۸۰٪ (فیصد) مردم افغانستان به زراعت مشغول میباشن.

گندم، جو، جوار، برنج، پخته، نمشکر، انواع میوه جات و سبزیجات تازه و خشک از تولیدات مهم افغانستان بشمار می آید (میره).

۴- افغانستان منابع طبیعی نیز دارد.

طلا، لاجورد، مس، زغال، آهن، نمک و غیره از منابع مهم آن (ش) بشمار میره.

علاوه بر آن ده افغانستان گاز طبیعی نیز وجود دارد (پیدامیشه).

گاز طبیعی به اتحاد شوروی صادر میشه و یکی از اقلام مهم صادرات بشمار میره.

قالین، پوست، پشم، پوست قره قل، انگور، کشمش، پسته، بادام و غیره نیز صادر میشه.

۵- افغانستان از ممالك خارج ماشین آلات، تکه باب، اشیای لکس، پترول و غیره وارد میکنه.

مردم افغانستان گوسفند، گوسفند قره قل، گاو و بزه تربیه کنده از گوشت و

پوست اونا استفاده میکنن.

افغانها اسبه بری حمل و نقل و سپورت (بازی) بزکشی استفاده میکنن. بزکشی

یک نوع سپورتی که به ولایات شمال افغانستان مخصوصا ولایات بلخ، کندز

فاریاب و غیره صورت میگیره. ای سپورت عموماً ده ماه میزان شروع میشه و

وتقریبا سه یا چارماه ادامه داره. بزکشی یکی از سپورت های بسیار دلچسپ، پرهیجان و خطرناکی س که / تنهاده افغانستان بازی میشه. ای سپورت دیگه ده هیچ جای دنیا دیده نشده.

۶- تولیدات افغانستان بیشتر (زیادتر) به ممالك (کشورها) همسایه مثل ایران پاکستان، اتحادشوری و همچنان به هند، اروپای غربی، اروپای شرقی و غیره ممالك صادر میشه.

لطفا به کار خود ادامه بیتی!

باید به کار خود ادامه میدادی!

ادامه بیتی!

لطفا ادامه بترین!

فروش قالین ها هنوز ادامه داره.

۷- او یک آدم بسیار خطرناک اس.

راست میگی.

باید پولیسه تلفون کنی!

راستی او خطرناک اس؟

نی، مذاق کدم.

تو همیشه ای قسم مذاق میکنی.

تو باید امروز کتابخانه میرفتی چرانرفتی؟

تو باید امروز رفیق خوره میدیدی چرانیدی؟

۸- باید سفیر صاحبه میدیدم.

باید اوره میخریدم.

باید کشی ره میدیدی، چرانیدی؟

باید اوره شفاخانه میبردی، چرانبردی؟

باید فامیل ته تلفون میکردی، چراتلفون نکردی؟

باید کتی شان به استالف میرفتی، چرانرفتی؟

باید از او پرسان میکردین.

باید اوره ره خانه تان دعوت میکردین.

باید اوره کمک میکردین، او کمک کارداشت.

چه قسم رفیق راستی، باید دیدنش میرفتی.

باید از او پرسان نمیکدین. (باید اوره پرسان نمیکدین)

او باید اینجه میورد.

باید سرش قار نمیشدی.

باید کتیاو خدا حافظی میکدی.

باید هیچ وعده نمیکد.

+++++

لطفا ای سوالاته جواب بتمن.

۱- افغانستان چی قسم مملکت (کشور) اس؟

۲- تولیدات مهم افغانستان چیس؟

۳- افغانستان از طرف شمال بکدام مملکت متصل اس؟

۴- کوه مشهور افغانستان چی نام داره؟

۵- صادرات مهم امریکا چیس؟

مراد خام

۶- امریکا از مالک خارج چی وارد میکنه؟

۷- سرحد افغانستان با جمهوریت مردم چین چقه دراز اس؟

۸- به کدام ولایات افغانستان (بیشتر) مسپورت بزرگشی صورت میگیره؟

۹- واردات افغانستان چیس؟

افغانستان چهنوع (قسم) معادن داره؟

۱- افغانستان به سالت خارج چي صادرسيكه؟

۲- شما گاهي بزكشوره ديدين اكه ديدين به كجا ديدين و چي وقت

ديدين؟

۳- توليدات ايالت شما چيس؟

جملات اضافي :

اكه او زندگي ميكړ رئيس جمهورميشد .

اكه تو پك موټر نو ميخرېږي ،خوشرمېږي .

تام بايد به صنف خونميشد .

اكه خانم پولدار مېږوم زندگي آسانتر ميشد .

شما بايد بهتر ميدانستين .

مه دېشو بايد اپارتمان مه پاك ميكړم مگر وقت نداشتم .

اكه اوږه مېديدن او خوش تان نمي آمد .

اكه پېش از رفتن تلفون ميكړين بهتر مېږود .

قدېر كړېمه ره بايد به ميدان هوايي مېږود .

شما بايد از وقت استفاده ميكړين .

شما بايد وقت اوږه ميگفتين .

SPOKEN DARI

Lesson 25

strong	qawi	قوی
weak	zaheef	ضعیف
instead	ewaz	عوض
if I were...	agae...bashum	اگه...باشم
habit, custom	adaet	عادت
to promise, give a promise	wae[a]da ddn[kdn]	وعده دادن/کدن
although, despite the fact that	ager che	اگرچه
or: gar ce	gar che	گرچه
hospitable	mehman nawaz	مهمان نواز
hospitality	mehman nawazi	مهمان نوازی
businessman	tagar	تاجر
intelligent, clever, smart, wise	oshyar	هوشیار
food	gheza	غذا
pleasure	muserraf	سرور
great	buzurg	بزرگ
reason, cause	sabab	سبب

SPOKEN DARI

to come [polite]	tashrif awordæn	تشریف آوردن
to go [polite]	tashrif burdæn	تشریف بردن
to disturb, bother	muzahim shdn	مزااحم شدن
with	ba	با
Middle East	sharqe meyanæ	شرق میانه
one of..	yaki æz	یکی از..
Near East	sharqe nezdik	شرق نزدیک
Far East	sharqe dur	شرق دور
war, fighting	jæng	جنگ - حرب
peace	sul[æ]	صلح
writer	næwisendæ	نویسنده
pl.	næwisendægan	نویسندگان
to lie	durugh guftæn	دروغ گفتن
a liar	durugh go:y	دروغگو (ی)
to watch	*sæyl kdn	سیل کردن

درس بهست و پنجم.

جملات و تمرینات

۱- او يك آدم بسيار مشهور اس.

او يك آدم بسيار هوشيار اس.

او يك آدم بسيار مهمان نواز اس.

او يك آدم بسيار مهم اس.

او يك آدم بسيار قوی اس.

او يك آدم بسيار پولدار اس.

او يك آدم بسيار ضعیف اس.

او يك آدم بسيار خوشبين اس.

او يك آدم بسيار بزرگ اس.

۲- (بسيار) کلان آدم اس.

(بسيار) هوشيار آدم اس.

(بسيار) مشهور آدم اس.

(بسيار) مهم آدم اس.

(بسیار) خوب آدم اس.

(بسیار) شریف آدم اس.

۳- از مهمان نوازی شما تشکر.

از مهمان نوازی شما بسیار تشکر میکنم.

از لطف شما بسیار تشکر.

ای یک مسرت بزرگی س که اینجستم.

ای یک مسرت بزرگی س که با شما میاشم.

از آمدن تان تشکر. (از تشریف آوری تان تشکر)

از کمک تان تشکر.

از جای تشکر.

۴- چه وقت به خانه ما تشریف میارین؟

چه وقت به جای ما تشریف میارین؟

کی به مملکت ما تشریف میارین؟

کشور

اگه تشریف بیارین بسیار خوش میشیم.

چی وقت تشریف میارین؟

د یکه جمعه.

صباحو بری نان شو بجای ما تشریف میارین؟ میایم، مگر لطفا بسیار زحمت نکشین.

۵- ارنست همینگوی یکی از نویسندگان مشهور امریکاس.

خلیلو یکی از نویسندگان مشهور افغانستان اس.

کاروان نام کتابی س که توسط نویسنده امریکائی جیمز مچنر نوشته شده.

ای کتابه مچنر راجع به افغانستان نوشته (کده).

جنگ و صلح نام یک کتاب اس. ای کتاب توسط نویسنده بزرگ روسی

(تولستوی) نوشته شده و یکی از کتابهای مشهور دنیاس.

۶- کاکای کریم یک تاجر بسیار مشهور اس.

او تاجر پوست قره قل و قالین اس.

او ده دنیای خارج تجارت میکنه.

او هم یک نویسنده س.

مگر نویسنده مشهور نیس.

۷- لطفا اوږه مزاحمنشین.

لطفا مږه مزاحمنشو.

لطفا اوږه مزاحمنشو.

او همیشه مزاحم میشه.

۸- شما وعده کدین.

شما مږه وعده کدین.

شما دودفعه وعده کدین.

کاشکی وعده نمیکدین.

وعده کدین که بیائین، لاکن نامدین.

دیروز وعده کد مگر نامد.

او وعده کد که تاریخ افغانستانه ږی مه بیاره، لاکن ناوړد.

او همیشه دروغنیکه.

او دروغگو (ی) اس.

دروغگوی حافظه نداره.

۱- دروغ گفتن عادتش اس.

به دروغ گفتن عادت داره.

او يك عادت بسيار بد داره.

او به سگرت کشیدن عادت نداره.

سگرت کشیدن عادت بد اس.

۰ ۱- سببش چيس؟

سببش چي بود؟

سببش نميدانم.

نميدانم كه سببش چيس.

از اي سبب.

از چي سبب؟

هيچ سبب نداره.

۱- اگه (اگر) بخانه ما تشریف بيارين بسيار خوش ميشيم.

اگه اوره ریدی سلام مری برش بگو.

اگه گوشت گوسفند نیافتی عوض گوشت گاو بیار.

اگه عوض تو باشم دیکه هیچ او ره مزاحم نمیشم.

اگه دری میدانستین همه چیز آسان میبود.

اگه موتر خوده ببرین بد نخات بود.

اگه موتر تیار میبود حالی کل ما به میله میرفتیم.

اگه یک ملیون دالر میداشتم مراه اینجه نمیدیدی.

اگه تو ره میگفتم سرم قار میشدی.

اگه ده دنیا صلح نشیود چی واقع میشد؟

اگه تو میرفتی مام (مه هم) میرفتم.

اگه دو ماه قبل میرفتین بزکشی ره سیل کده میتانستین.

اگه موتر خوده میبردین بد نمیشد.

اگه پشتو میدانستین بد نمیشد.

اگه بری مام میرم.

اگه نری مام نمیرم.

اگه او ره میدیدی بسیار خوش میشد.

به انگلیسی ترجمه کنین

- ۱ - امریکه /یک مملکت بسیار قوی س.
- ۲ - جمهوریت مردم چین به سال ۱۹۷۲ عضو ملل متحد شد.
- ۳ - اگه یک ملیون دالر داشته باشم مره اینجه نمی بینی.
- ۴ - برادر او یک تاجر بسیار مشهور اس.
- ۵ - او دروغگوی اس.
- ۶ - مطبوعات غرب راجع به شرق میانه نوشته.
- ۷ - او یک آدم بسیار مزاحم اس.
- ۸ - حالی وعده کده نمیتانم.
- ۹ - افغانستان تقریبا ۴ فیصد پطرول خوره از ایران میگیره.
- ۱۰ - ای موضوع بسیار مهم اس باید او ره می گفتی.

(ضرب الضل دري - تنبله که کار فرمودی نصیحت پدران می کنه)

عبارات مفید

بالا تر از همه

توجه !!

یکی دو روز

حسن نظر شما

معلوم همیشه که

مثلیکه مه... قسمیکه مه...

متیقین نیستم - یقین ندارم

منتهای کوشش خودم

(شنیدن کی بود مانند دیدن)

گوش شیطان کر!

باندازه کافی خوب اس.

تاجائیکه بخاطر ما (دارم)

فقط يك دقیقه

(نوت - بعضی از این عبارات شاگردان باید به جملات استعمال کنند)

SPOKEN DARI

Lesson 26

قورمه	salæn	سالن
kids, children	awlada	اولادها
life time	omr	عمر
like this, this way, such a...	ito [intowr]	ایطو (اینتور)
[God has been good to you]	name khuda	نام خدا
news, conditions	ahwal	احوال
any news from home?	az khanæ ahwal darin?	ازخانه احوال دارین؟
from all sides [directions]	az æmæ taræf	ازهمه طرف
I hope you like it.	omid æs bæ pisænd shema waqe shæwa.	امیداس به پسند شما واقع شوه.
to take trouble	zæhmæt kæshidæn	زحمت کشیدن
to be full	sir shdn [kdn]	سیرشدن
to love	dost dashtæn	دوست داشتن
still, again	baz hæm	بازهم
lucky	taleh mænd [dar]	خاله مند (دار)
relative[s]	khesha	خویشا

SPOKEN DARI

indeed, actually	æqiqætæn	حقیقتا
sugar	šuræ, shækaer	هوره، شکر
...had a good time	khush guzæsht	خوش گذشت
but, however	mægær	مگر
daddy	agha[jan]	آغا جان
spoon	qashuq	قاشق
fork	pænjæ	پنجه
all of...	h[æ]mægi	همگی
no, no sirre	ne:baba	نی بابا
melon	khærbuzæ	خربوزه

SPOKEN DARI

درس بیست و ششم

Paul and his family have been invited to Shukur's house for dinner.

مکالمه

پال - سلاماًلېکم شکور جان چطوراستی؟ جانت جوراس؟

شکور - شکر، شما کل تان خوب استین؟ ... تام چطور استی؟

تام - خوب استم تشکر.

ننسی - خانمتان (زن تان) کجاس؟

شکور - کریمه جان ده آشپزخانهس یک دقیقه بعد می آیه.

کریمه - سلاماًلېکم چر حال دارین؟ خوب استین؟

پال - تشکر شما چطور؟

کریمه - ما خوب استم تشکر، بسیار خوش آمدین!

ننسی - خوش باشین. اولادها کجاستن؟

کریمه - اولادها بری یکی دو روز پروان رفتن.

پال - شما ده اونجه خویشا دارین؟ (قومها)

کریمه - بلی، ما به پروان بسیار خویشا داریم.

ننسی - نام خدا چی خانه قشنگ (ی) دارین!

کریمه - تشکر (چشم های تان قشنگ اس) شما از فامیل تان احوال دارین؟

ننسی - بلی تشکره همگی (همه) خوب استن. یک پخته پش از مادرم یک

خط گرفتم، شکر از همه طرف خوبیت اس.

کریمه - خو. بسیار خوب. . بیخشین که ما شراب نداریم. میخائین که پیش

از نان یک کمی جای نوش جان کنین؟

پال - بدنظریه نیس. مه یک کمی جای میخایم.

ننسی - مام (مه هم) جای میخورم که بسیار تشنه‌ستم.

شکور - کریمه جان بری شما یک نان بسیار خوب افغانی پخته‌ده، امید

اس (که) به پسند شما واقع شوه (خوشتان بیایه).

پال - چرانی. ما همیشه نان های افغانی‌ره بسیار خوش داریم.

ننسی - مخصوصا تام بسیار خوش داره.

تام - آن (بلی) بولانی بسیار خوشم میایه.

شکور - کریمه جان بسیار خوب بولانی پخته میکه. تو بسیار طالع دار (مند)

استی تام!

تام - میدانم (می‌فام) مه همیشه طالع مند استم.

(حالی نان تیارشد و همگی به‌دور دسترخوان شستن)

پال - کریمه جان! شما بسیار نان پخته‌کدین. بسیار زحمت کشیدین.

کریمه - نی‌بابا، هیچ زحمت نیس. ما بری شما قاشق و پنجه داریم، مگر ما

کتی دست نان میخوریم، چرا که به قاشق و پنجه عادت نداریم.

پال - به به فرق نمیکند مام کتی دست نان میخورم.

ننسی - آگه هرکس کتی دست نان میخوره به چرا کتی قاشق و پنجه نان بخورم.
(پال و ننسی هم دست های خود را میپوین)

تام - آغا جان! (اجازه می که مام کتی دست نان بخورم.)

پال - آن (بلی) .

ننسی - ای نان بسیار بامزه شکور خان تو بسیار طالع دار استی!

شکور - تشکر، بسیار زیاد تشکر.

کریمه - ننسی جان سالن بگیرین! (چرا سالن نمیگیرین؟)

ننسی - نی کریمه جان بی اس. دیگه هیچ جای نیس (نمانده) به بسیار سیر شدیم.

... به بسیار نان خوردیم... تامی تو هنوز بولانی میخوری؟

تامی - بلی مادر جان، شما میدانین که به بولانی به بسیار دوست دارم. به ده

عمرم ایطو (ر) بولانی مزه دار نخورده بودم.

کریمه - تشکر... چرا میوه نوش جان نمیکنین؟

پال - میخوریم (میگیریم) تشکر... ای خربوزه بسیار بامزه.

شکور - ناگفته نماند که ای خربوزه تازه از مزار رسیده.

ننسی - راستی؟ ... به راجع به خربوزه مزار بسیار شنیدم، مگر هیچ (وقت)

نخورده بودم. حقیقتا بسیار شیرین و بامزه.

پال - شکور خان کټی چایت بوره نوش جان نمیکنی؟ (نمیخوری)
 شکور - نی بوره خوشم نمی آیه. کریمه بوره ره خوش داره... چرا انگور
 نمیگیرین؟

ننسی - تشکر، مه دیگه خورده نمیتانم، بری مه بسیار شد.
 پال - شکور خان نمیتانم که از ای مهران نوازی تان چطور تشکر کنم.
 شکور - حاجت تشکر نیس، حاجت به تشکر نیس (خانه خودتان اس).
 ننسی - راستی بسیار خوش گذشت. از نان و از همه چیز تشکر.
 کریمه - لطف میکنین. هروقت که می آئین خوش می آئین.
 تامی - باز هم از بولانی بامزه تشکر.

پال - شما وقتی که خانه ما می آئین لطفاً اولاد هاره کټی خود بیارین.
 شکور - خو... میاریمشان.
 (پال-ننسی-تامی) بامان خدا کریمه جان.
 (شکور و کریمه) بامان خدا.

+++++

سوالات -

۱- اولادهای شکور کجا رفته بودند؟

۲- بری چقه وقت؟

- ۳- به دیدن کی رفته بودن؟
 - ۴- ننسی از کی خط گرفت؟
 - ۵- کی خط گرفت؟
 - ۶- مهمان ها پیش از نان چی خوردن؟
 - ۷- شکور به مهمان هایش شراب صرف کد؟
 - ۸- تام جیره بسیار خوش داره؟
 - ۹- کی بسیار خوب بولانی پخته میکنه؟
 - ۱۰- مهمان ها چند نفر بودن؟
 - ۱۱- مهمان ها همراهی دست نان خوردن؟
 - ۱۲- کی ده عمرش ایطو (ن) بولانی مزه دار نخورد مبود؟
 - ۱۳- تام همراهی قاشق و پنجه نان خورد؟
 - ۱۴- کی همراهی جای بوره ره خوش نداره؟
 - ۱۵- مهمان توازی چطور بود؟
 - ۱۶- کی راجع به خربوزه مزار شنید مبود؟
- (ضرب المثل دری - آب که از سر گذشت چه پک نیزه چه صد نیزه)

تمرینات :

۱- مه فامیل مه بسیار دوست دارم. شما چطور؟

مه پدر و مادر مه بسیار دوست دارم. رحیم چطور؟

مه افغانستانه بسیار دوست دارم. تو چطور؟

مه خربوزه مزاره بسیار دوست دارم. شما چطور؟

۲- امیداس که ای نان خوش تان بیایه. فکر میکنین که...

امیداس که ای نانه خوش کنین.

امیداس که به پسند شما واقع شوه.

امیداس که خوش بگذره.

۳- کریمه جان بری مهمان های خود دو قسم برنج پخته کد. وسیمه جان...

تابلی ایکه کریمه جان پخته کد، یک کمی چرب بود.

اولاها پلوه بسیار خوش دارن.

ملاها هم پلوه بسیار خوش دارن. شاگردا

ملانصرالدین از خاطر پلو تنی همسایهش جنگ کد. کتی رفیقش

۴- خدا بشما عمر دراز بته!

خدا عمره دراز داشته باشه!

عمرت دراز باشه!

مه ده عمرم ایطو چیزه ندیده بود. مه ده زندگی م ایقسم چیزه ندیده بودم.

...مردو عمره بشما بخشید.

...به عمر ۷۵ سالگی مرد.

...به عمر... سالگی رسیده بود که مرد.

بیش از... سال عمرنگ. از... سال زیادتر عمرنگ.

عمر او کوتاه بود. عمرش دراز نبود.

زیاد عمرنگ.

او بندی عمری س.

او عمری بندی شد.

۵- عزیزه جان! نام خدا امروز قشنگ شدی. رحیمه

نام خدا بسیار هوشیاراستی. شما

نام خدا بسیار پدر و مادر مهربان داری. اونا

نام خدا طفلکتان بسیار قشنگ اس. بچهکتان

نام خدا دخترک بسیار مقبول دارین.

نام خدا مثل بلبل گپ میزنه.

تشکر زندهباشین.

۶- ازخانه احوالدارین؟

بلی دیروز یک خط گرفتیم.

چشمتان روشن.

زندهباشین.

انشالا که خیریت اس!

بلی، فضل خدا همگی شان خوب استن

به دوستان سلام گفتن.

++++

از کابل احوالدارین؟

بلی، از همه طرف خیریت اس، میگو که به کابل بسیار برف میارده.

اوه باراستی؟

بلی، نشنیدین که میگو (کابل بوزد

باشه بی برف نو)

+++

از فامیل احوالدارین؟

نی، بسیار وقت میشه که خط نگرفتیم

خداکنه که خیریت باشه.

نگران نباشین خداامهران اس.

خداکنه.

انشالا که همه شان خوب استن.

۷- کریمه جان! شما بسیار زحمت کشیدین. تکلیف کشیدین

کریمه جان! شما بسیار نان پخته کدین.

باید ایقه زحمت نمیکشیدین! تکلیف نمیکشیدین

نی، هیچ زحمت نیس. نی هیچ تکلیف نیس

۸- ننسی بسیار سیراس. بود

ننسی بسیار سیر اس (شد) دیگه خورده نمیتانه. نتانست

پال سیر شد، دیگه خورده نتانست. اس نمیتانه

مهسیر استم، دیگه خورده نمیتانم. بودم نتانستم

شکم کریم سیر اس، نان نمیخوره. بود نان نخورد

۱- باز (هم) نان میخوری؟ پرسان نکو که بسیار گشنهستم.

هنوز سیرنشدی؟ نی ولا

باز هم به تلفون استی؟

باز هم گپ میزنی؟ چی کنم، هنوز گپم خلاص نشده.

موتریکه خریدی، باز هم قیمت اس.

۱۰- شکور بسیار طالع مند اس. کریمه چطور؟

ننسی هم بسیار طالع مند اس. لیندا چطور؟

غفور هیچ طالع نداره. غفار چطور؟

غفور بی طالع س.

غفور کمبخت اس.

کریم بسیار پول باخت او طالع مند نیس.

رحیم بسیار پول یافت او بسیار طالع مند اس.

۱۱- کی بسیار طالع مند اس؟ شکور بسیار

چرا کریم طالع مند نیس؟ از خاطریکه کریم

چرا رحیم بسیار طالع مند اس؟ چراکه او

قاسم بسیار طالع دار اس چراکه دختر خاله شه مفت گرفت.

قاسم بسیار طالع مند اس از خاطریکه خاله ش دختر شه به او داد.

او از خویشای خود زن گرفت.

او از قوم های خود زن گرفت.

۱۲- حقیقتا قاسم یک آدم بسیار طالع مند اس.

حقیقتا خاله‌ش قاسمه بسیار دوست داره. قاسم چطور؟

(در حقیقت مالک هرشی خداس.)

حقیقتا شما راست می‌گین. او

در حقیقت شما راست می‌گین. اونا

حقیقته نگفت. گفته

۱۳- جای بی‌بوره خوشم نمی‌آیه خوش داشتن

جای بدون بوره خوشم نمی‌آیه. جای شیرین

مگر قهوه (کافی) همراهی بوره خوشم می‌آیه.

همگی همراهی قاشق‌وینجه نان می‌خورن.

مگر مه کتی دست نان می‌خورم.

۱۴- میله چطور بود؟

بسیار خوب بود.

خوش گذشت؟

بلی، بسیار خوش گذشت.

عبارات مفید

برق روشن اس - سوچ برق چالان اس

بطور قطعی

فعلاً

احتمال داره

به تمام معنی

وقت طلای

بزودی ممکنه

ابداً - هیچ وقت

نه ای نه او

به نه مربوط نیس

اقرین !

ولو - ولوا به

باز فکر کو!

خراب اس - شکستس - کار نمیکه

(نوت - شاگردان از ای عبارات باید جملات بسازن)

SPOKEN DARI

Lesson 27

car, automobile, limousine	tezræftar	تیزرفتار
Governor's office	nayibulhokumagi	نایب الحکومگی
Private Secretariat	qælæme mæxhsus	قلم مخصوص
to be received	pæzirayi shdn	پذیرائی شدن
Excellency	jælalætmahabi	جلالتمهابی
please come in	bufærmayeen	بفرمائیں
to wait for some one	entezare kæsi ræ dashtæn or [bæ]entezare kæse budæn	انتظار کسی ره داشتن بمانتظار کسی بودن
your Excellency (Governor)	wale saheb	والی صاحب
to permit, allow	ejazæ ddn	اجازه دادن
to introduce	mærefi kdn	معرفی کردن
embassy official	mamure sæfaræt	مامور سفارت
very much, too much, extremely	nehayæt	نهایت
in all respects	æz ær [h]æys	از هر حیث (جهت)
on the whole, in general	royehæmræftæ	روی همرفته

SPOKEN DARI

opinion, view, suggestion	nəzərəyæ	نظریه
satisfactory	gena'tbækshsh	قناعت بخش
information, knowledge	malumat	معلومات
to mention, to submit a petition	[h]ærz kdn	عرض کردن
dam	bænd	بند
garden	bagh	باغ
valley	wady	وادی
flourishing, green	sær sæbz	سرسبز
likewise	æmchunar	همچنان - عین چیز
useful, profitable	mufeed	مفید
to be useful [to show itself profitable]	mufeed sabet shudæn	مفید ثابت شدن
effort, hard work	zæmæt kæshi	زحمت کشی
surface, level	sætæ[h]e	سطح
to cooperate	æmkari[kdn]	همکاری کردن
to assure	etminan ddn	اطمینان دادن

SPOKEN DARI.

unforgettable	fəramush nashudāni	فراوش ناشدنی
good will	husne neyāt	حسن نیت
heart	qalb	قلب - دل
acknowledgment, thanks	emtenan	امتنان
to present, submit	tāqdim kdn	تقدیم کردن
whether [conj. some times]	aya, ya	آیا - یا
needs	ehteyajat	احتیاجات
immediate	fawri	فوری
rank, degree, time	mərtəbə	مرتبہ
pl.	mərateb	مراتب
to withhold, refuse	dere:gh	دریغ
to be grateful	mānnunshdn /bdn	ممنون شدن - بودن
such as	ebarat and əz	عبارت انداز
drinking water	aabe ashamidāni	آب آشامیدنی
safe, guarded	māhfuz	محفوظ
prepare, arrangement	təheyə	تہیہ

SPOKEN DARI

inhabitants, people	əhali	اهالی
asphalting, paving	qir rizi	قیرریزی
سړک	jadæ	جاده
to confirm	təyliid kdn	تائید کدن
any kind of	aich gunæ	هیچ گونه - هیچ قسم
to depart, leave	hærakæt kdn	حرکت کدن
if it be the will of God	agæ xaste xuda bashæ	اگه خاست خدا باشه
to be honored	mushærræf shdn	مشرف شدن
friends	dostag	دوستان
for the time being	fe'læn	فعلاً
sincere	samini	صمیمی
to accompany	hamrayi kdn	همراهی کدن
effort	mæsayi	مساعی
first of all	awaltar az æmæ	اولتر از همه
	or	یا
	az æmæ awaltar	از همه اولتر
embassy	səfaratæ kobra	سفارت کبرا

356

درس بهت و هفتم

یک بازید رسمی

(آقای کولدرن مامور سفارت کبرای امریکا به کابل توسط تیروفتر به
نایب الحکومگی ولایت کندهار میروند و به اونجه از طرف مدیر قلم مخصوص
پذیرائی میهن)

مدیر قلم مخصوص

— سلامالیکم. مه مدیر قلم مخصوص ولایت استم. چی حال دارین صاحب. بسیار
مانده نیاشین آقای کولدرن؟

آقای کولدرن

— زنده باشین تشکر. شما چطور استین؟

مدیر قلم مخصوص

— خوب استم تشکر لطف میکنین. بفرمائین جلالتمای (والی صاحب) انتظار
شماره دارن.

(والی مدیر قلم مخصوص آقای کولدرن به والی معرفی میکنه)

مدیر قلم مخصوص

— والی صاحب اجازه بدین که آقای کولدرن بنما معرفی کم.

والی

— سلامالیکم آقای کولدرن. از دیدن شما بسیار خوش استم. بسیار مانده‌نباشین!

کولدرن

— لطف میکنین والی صاحب. زنده‌باشین. صحت جناب شما خوب اس؟

والی

— فضل خداس. امیداس کندهار خوش تان/بیایه. شما خوش جانس استین
هوای امروز بسیار خوب اس.

کولدرن

— بلی صاحب. کندهار از کهرحیت قابل دیدن اس.

والی

— جقهوقت ده کندهار تشریف خات داشتین؟

کولدرن

— تنها یک روز خات ماندم.

والی

— هر کچی که باشه به حاضر استم آقای کولدرن.

کولدرن

— تشکر والی صاحب. می‌نامم (که) نظریه جلالتمایی تازه راجع به کار

امریکائی‌ها ده کندهار بدانم.

والی

— بلو . روپه معرفته کارشان بسیار (خیلی) قناعت بخش اس. بری معلومات تان
میخایم عرض کنم که اگه بندارغنداب چند سال قبل تعمیر نمیشد. شاید کل
باغ های میوه وادی ارغنداب که امروز سرسبز اس همه خشک میشد. همچنان
بعضی دیگر پروژه‌ها (بعضی پروژه های دیگر) نیز خیلی مفید ثابت شده.

کولدرن

— ازایکه شما خوشبین استین مه بسیار خوش استم. و امیدوار استم که ای
زحمت کشی افغانها با همکاری امریکائی‌ها ده بلند بردن سطح زندگی شان
روان بسیار مهمی ره بازی خات کند (میگه)

والی

— البته، مه شما اطمینان میتم که نتایج مفیدای زحمت کشی های مردم و
حکومت امریکا یك یادگار فراموش ناشدنی (حسن نیت) ده قلب هر افغان
باقی خات ماند.

کولدرن

— مراتب امتنان خوده بری ای عقیده نیک جلالتمهایي تقدیم نموده، اجازه
میخایم بعرض برسانم که آیا می‌توانم بدانم کدیگا احتیاجات فوری ولایت کندهار
مخصوصاً شهر کندهار ازجی قبیل اس و ما بطور می‌توانیم به رفع کردن اونا

به حکومت افغانستان کمک کنیم.

والی

- از ای حسن نیت تان (حسن نظر تان) خیلی ممنونم (شدم). گرچه احتیاجات فوری ما خیلی زیاد است، مگر مهمترین اونها (آنها) عبارت اند از تهیه آب آشامیدنی محفوظ برای اهالی و قیرریزی جاده های شهر کندهار.

کولدرن

- بلی ما امریکایی ها نیز نظریه جلالتمایان را تأیید میکنیم و به جلالتمایان شما اطمینان میدهیم که ده رفع نمودن ای احتیاجات مهم و فوری ولایت کندهار از هیچگونه مساعی و همکاری (ممکنه) دریغ نجات ندیم.

والی

- بسیار تشکر آقای کولدرن. شما چند روز ده (شهر) کندهار خات ماندین؟

کولدرن

- باید صبا به طرف کابل حرکت کنم.

والی

- بجای ما (بمنزل ما) برای نان شو تشریف نوا آرین؟

کولدرن

- لطف میکنی والی صاحب. بسیار زیاد تشکر. الله خدایت بخدا باشد (انشالا)

ده آيند به خدمت جالتمهابی مشرف ميشم.

والی

— افتخار ميبخشين.

کولدرن

— بهيش (زيادتر) از ای ريگه نميخايم وقت شماره بگيريم و اجازه ميخايم (که) از خدمت جالتمهابی شما رخصت شوم.

والی

— ما هميشه بوی ملاقات دوستان صميمي خود وقت داريم. فعلا بامان خدا.

کولدرن

— خدا حافظ شما والی صاحب. انشالا ده آينده نزديك خاتريديم.

والی

— اميداس. بامان خدا.

(مدیر قلم مخصوص آقای کولدرنه تا موتر رهنمائی ميکته)

(نوت — اقتباس با اندک تصرف از نشرات تعليمات بهير کور)

سوالات

- ۱- آقای کولدرن کی بود ؟
- ۲- کولدرن بکدام ولایت رفت ؟
- ۳- به او ولایت ازطرف کی پذیرائی شد ؟
- ۴- کولدرن راجع به چه همراهی والی قندهارگپ زد ؟
- ۵- ملاقات شان قناعت بخش بود یا نه ؟
- ۶- بعضی از موضوعاتی که آنها مناقشه و مذاکره کردن چه بود لطفاً تشریح کنید ؟
- ۷- فرضاً شما یکروزنامه‌نگار امریکائی بودین و با آقای کولدرن به قندهار سفرکردین، راجع به ای‌بازدید چه مینوشتید ؟

ضرب المثل‌های دری

چاه‌کن زیرچاه س

آب رفته بهجوی بازنگردد

میهان چراغ خانه س

تمرینات -

۱ - کریم پک تیزرفتار داره گادی

کریم پک موتر تیزرفتار داره. طیاره

کریم پک موتر جیب داره. تراکتور

کریم پک لاری داره. سرویس (بس)

۲ - غنی مدیر قلم مخصوص اس.

غنی مدیر قلم مخصوص وزارت خارجه س.

رحیم به مدیریت قلم مخصوص کارمیکه.

آشرف مامور حکومت اس. راجمن مامور حکومت نیس

شریف به سفارت کارمیکه. اکبر به وزارت کارمیکه.

شریف مامور سفارت اس. قدیر مامور وزارت اس.

۳ - غنی چی کارمیکه؟

رحیم به کجا کارمیکه؟

آشرف چی میکه؟

شریف به کجا کارمیکه؟

کی ینگ موتر جیب داره؟

کی موتر لاری داره؟

۴- کارتر از سادات پذیرائی کد؟ یا کارتر ساداته پذیرائی کد.

بریژنف از تره کی پذیرائی کد.

بریژنف خودش ده میدان هوائی مسکو از تره کی پذیرائی کد.

کارتر خودش به میدان هوائی اندروز از سادات پذیرائی کد.

۵- کی از سادات پذیرائی کد؟ کارتر...

کی از تره کی پذیرائی کد؟ بریژنف...

ده کجا از تره کی پذیرائی کد؟ ده...

به کجا از سادات پذیرائی کد؟ به...

۶- سادات توسط کارتر پذیرائی شد.

تره کی توسط بریژنف پذیرائی شد.

کی توسط کارتر پذیرائی شد؟

کی توسط بریژنف پذیرائی شد؟

۷- مه انتظار کریمه دارم. شما

مه انتظار مدیر صاحب دارم. رحیم

مه به کریم انتظار میکشم. او

مه به مدیر صاحب انتظار میکشم. رئیس

+++

مه منتظر کریم استم. بلقیس

مه منتظر مدیر صاحب استم. پروفیسر

مه مائل (معطل) کریم استم. سرویس (پس)

مه مائل مدیر صاحب استم. برادر

مه به انتظار کریم استم. خط

مه به انتظار مدیر صاحب استم. داکتر

۸- اجازه‌س؟ بفرومائین.

اجازه‌س رکه داخل شوم؟ بفرومائین.

اجازه‌س رکه کتاب تانه ببینم؟ صد اجازه، جرائی.

اجازه‌س که یک سوال پرسان کنم؟ بفرومائین.

اجازه‌س که یک سگرت بکشم؟ نی، خواهش میکنم. (لطفا)

۱- اجازه نیس.

کریم اوره اجازه دار که داخل شوه. ماند

رحیم اوره اجازه دار که کتاب شه ببینه.

پروفسر محصله اجازه دار که سوال پرسا بکنه.

داکتر زرمینه ره اجازه نداد که سگرت بکشه. نماند

سگرت کشیدن اجازه نیس.

بدون اجازه داخل شدن ممنوع س.

۱- اجازه سر که برادرمه به شما معرفی کنم ؟ بفرومائین.

میخایم که برادرمه به شما معرفی کنم. مدیر صاحب

میخایم که شماره به والی صاحب معرفی کنم. رئیس

میخایم که... ره به جلالتمهاب شما معرفی کنم.

۱۱- ای یک وادی نهایت سرسبز اس. بسیار سبز

ای یک نظریه نهایت عالی س. بسیار خوب - بسیار عالی

از هر حیث نظریه شما قناعت بخش اس. مفید

شما رویهمرفته نظریه عالی دارین. عموماً

۱۲- کاریکه شما کدین، ازهرحیث قابلتوصیف اس.

کاریکه شما کدین، ازهرحیث قابلتقدیر اس.

جائی که شما رفتین، ازهرحیث قابلدیدن اس.

قابل دیدن دیدن

قابل خوردن خوردن

قابل تقدیر تقدیر

قابل آشامیدن آشامیدن (نوشیدن)

قابل گفتن گفتن

قابل قبول قبول

قابل فهم فهم

قابل تنفس تنفس

قابل احتراق احتراق

ای هوا قابل تنفس نیس.

ای آب قابل آشامیدن نیس. نوشیدن - خوردن

ای موضوع قابل فهم نیس.

کار شما قابل تقدیر اس.

مشر

۱۳- ای نان بسیار مفید اس.

ای قسم آب و هوا به صحت شما بسیار مفید اس.

ای دوا بشما بسیار مفید خات بود.

سپورت و ورزش به صحتش مفید واقع شد.

ورزش کو که به صحت مفید اس.

ورزش به صحتش مفید ثابت شد.

کریم روزی دو دفعه ورزش میکنه. دومرتبه

ضرورت

۱۴- کریم به کمک شما احتیاج داره.

شما هم از هیچ نوع کمک دریغ نمیکنین.

نمیکنه

او از هر نوع کمک دریغ نکند.

رحیم یک قلب بسیار مهربان داره و از هیچ نوع کمک بری رفیق خود

دریغ نمیکنه.

ضروریات

احتیاجات شهرما بسیار اس.

سفر فراموش ناشدنی

کریم گفت که سفرش فراموش ناشدنی س.

منون شدم.

۵- اگه خاست خدا باشه امسال اروپا ميرم. انشالا

اگه خاست خدا باشه ديگه سال افغانستان ميرم.

اگه خدا بخايه امسال اروپا ميرم.

اگه خدا بخايه ديگه سال افغانستان ميرم.

اگه خدا بخايه ديگه سال به امريکا جنوبي سفر ميکنم.

اگه خاست خدا باشه کجا سفر ميکنم؟

اگه خدا بخايه کدام سال افغانستان ميرم؟

۶- مه فعلا به ارلنگتن زندگي ميکنم. کابل

مه به ارلنگتن دوستان زياد دارم. بصير

بياره هاي ارلنگتن قبر ريزي شده. مزار شريف

اهالي ارلنگتن بسيار خوش استن. مردم - ساکنان

اونا با هم بسيار صميمي استن. ليلي و مجنون... بودن

مه هم دوستان صميمي بسيار دارم. شما

۷- اولتر از همه سيخايم از شما تشکر کنم.

اولتر از همه ای کاره باید خلاص کیم.

فعلا وقت ندارم.

فعلا نی.

حالی نی.

فعلا چیزی گفته نمیتانم.

۱۸- کریم مهمانهای خوده تا دروازه همراهی گد.

به رحیمه تا خانهش همراهی گدم.

به اووه راهی گدم. به همراهش رفتم.

از همکاری شما بسیار تشکر.

ما همکاری استیم.

... یکی از همکاران من.

۱- ما به شما اطمینان میدیم.

ما به شما اطمینان کامل داریم.

شما اطمینان میدیم که روایت ما دوستانه و صمیمی باقی میماند.

SPOKEN DARI

Lesson 28

to be familiar, to know	larkad bdn	بلد بډن
culture	farhang	فرهنگ - کلتور
literature	adabiyat	ادبیات
paternal aunt	'am, am	عمه
maternal aunt	khala	خاله
railroad	khate ahaz	خط آهن
picture	'ak, aka	عکس (گرفتار)
photography	kasi, akasi	عکاسی (کردن)
to carry	gashtandan	گشتاندن
present stem	garden	گودان
empty	khali	خالی
amateur	sharqi	شوقی
tea pot	chaynak	چایټک
water carrier	soqaw	سقاو (سقاو)
servant	roker	نورک

SPOKEN DARI

situation, condition, manner	wariyat	وضعیت
old man, father	baba	بابا
honest	sadeq	صادق
honest	sadaqat	صداقت
to hurt	kushtan	کشتن
present stem	kush	کشی
patience	awseln	حوصله
dog	mag	سگ
cat	pishak	پشت
to break	shekentan	شکستن
present stem	shekan	شکن
to ride, mount	suar shdn	سوار شدن
to fall down	oftadan	افتادن
a sheep or goat skin tanned or not, especially for carrying water	zashk	شک
to wait	matel, motel bdn	معتدل بودن
to understand	faham	فهمیدن
present stem	fam	فهم

SPOKEN DARI

train	rīl	ریل
northern	āhamālī	شمالی
trust	e'tamad	اعتماد
trustworthy	e'temadī	اعتمادی
to keep [colloq.], look	negān kdn	نگاه کردن
little brother [diminutive noun]	bradrak	برادرک
tiny, small, little	rīz	ریزه
to forget	yade kazi raftan	یاد کسی رفتن
pieces and pieces	teke tēke	تکه تکه
tree	daraxt	درخت
glasses	āyīnak	عینک
waist	kenār	کمر
to break [causitive]	shekistandan	شکستادن
present stem	shekistan	شکستن
companion	amra	همراه
airport	meydānī āwayī	میدان هوایی
again	bāz	باز

درس بیست و هشتم

جملات و تمرینات

۱- داری بلد استی؟ داری ره بلد استی؟

ایره بلد استی؟

او ره بلد استی؟

به کجا بلد استی؟

اینجه ره بلد استی؟

خوب

۲- آن (پلی) بلد استم.

بسیار کم

کم کم بلد استم.

بلد کم

بسیار خوب بلد استم.

غفور

آن بسیار خوب بلد استم.

کابل

من و آشنایانم بسیار خوب بلد نیستم.

شاید

کریه، طوری که به اینجه بلد استی؟

نمی دانم

نمی دانم، شاید بلد باشد.

از رحیم...

از خودش پرسید که به نمی دانم.

او به تاريخ و فرهنگ كثير بسيار خوب بلداس.

۳- عمه داری؟ بلی یک عمه دارم.

خاله چطور؟ آن خاله هم دارم.

تو چطور؟ مه یک خاله دارم. مگر عمه ندارم.

۴۲ داری؟ آن...

ماما داری؟ بلی...

سوی - مادرکلان - پدرکلان - خستو - خسر - خسریره - خباشنه

۴- او عکاس اس. رحیم...

کریم هم عکاس اس.

اشرف دکان عکاس داره. خسونه هم

او بسیار خوب عکاس اس.

کامره داری؟ کامره عکاسی داری؟

آن مه یک کامره جاپانی دارم.

چاقوسی می؟

منولتا .

عکاس بهسار خوشمې آيه . عکاس بهسار خوش دارم .

هـ - کمره او ساخت جايان اس . کمره س .

کمره کريم خاليس ، فيلم نداره .

بزم خوب عکس ميگيره .

گرچه او شوقي س مگر عکس هاي خوب ميگيره .

او نو شروع کده .

اي عکس کهير؟

اي عکس از کهير؟

اي عکس بهسار قشنگ اس .

اي عکسه كي گرفته؟

اي ره مه گرفتهيم .

بهمار خوب عکس اسن .

٦ - چا دور آيدى؟ به ريل آمدم .

افغانستان خپل آهڼ راره؟

نې، فعلا نداره شايد ده آينده داشته‌باشه.

ای جای سهار مزره دار اس.

ای چاینک هیچ جای نداره.

ای چاینک خالی س.

چاینک از جای براس.

جای سوز میخوری یا جای سیاه؟

جای سیاه.

ده اکمل (مردم) عموما جای سیاه میخورن.

افغانستان چایه از چای (جمهوریت مردم چین) و هند وارد مونه

۷- او سغو (سقاو) اس.

سغو پوی مردم او (آب) مواره.

مهربالا بچه سغو ده افغانستان نه ماه یاد شاوړک.

او از شمالی بود. (ولایت پروان مقام شمالی یاد مېشه)

او بچه یک سغو بود.

سغو ده مشك او (آب) مېاره.

مشك از پوستېز ساخته مېشه.

۸- او ده -انه خوراك نوكر داره.

تل كارهاره نوكر مېگه.

نوكر او «مېشه از بازار سودا مېاره.

او همېشه به نوكر خورا اعتماد مېگه.

نوكر او ياك آدم اعتمادى

او بېمار صادق اس.

(ماد: د پېښور سياست اس)

كاكاي كرم ياك آدم بېمار يا د پېښور

او بېمار د پېښور داره.

۱- كرم! من پشك قشكي داري!

از مه نهېز از مهم اس.

نامېز دېس؟ نامېز ماش دېس.

من نام قشكي! ماش ماش ماش!

مړه بېگه بېسپار خوشه مې آبه. لاکې نگاهد شته بېسپار مشکل اس.

تو سگ داری؟ آن دارم.

په قسمي مې؟ سگ تازي مې.

کریم جان. ته گاهې شتر سوار شدي؟

نه مې بېسپار مېترسم.

تو چا پورې؟

پلې. مې چنده پورې دغه سوار شدم لاکې په دغه از شتر افتادم

پورې مې بود. مې پامې نشکته.

راخي؟

آن (پلې) مې پامې نيمه. هيچ از پامې نيمه

شتر ازکې مې؟

از همدا مې (بود).

په گاهې خوشه مې آبه يا نه دارم؟ نه دارم

مزار (مزار تره) خوشه مې آبه يا نه؟ مزار

نيموارک خوشه مې آبه يا نه؟ نيموارک

کدامش (بسیار) خونت می آید ؟
 کدامش بسیار / خونت می آید ؟
 کدامش بسیار خوشم می آید .
 هر دوش بسیار خوشم می آید .
 هیچ کدامش خوشم نمی آید .
 هیچ کدامش .
 کس خوشم می آید .
 کس .

لغات

۱- مهربانی کرده خانه ما تشریف سارین .
 بسیار تشکر ، اشالا می آیم .
 مهربانی کرده او را بگویند که خانه ما بسیار
 به شما می آید .
 مهربانی کرده سلام بره بگویند .
 بسیار خوب می آید .
 مهربانی کرده (او) کتابه می آید : اینست :

۱۱- کریم از درخت افتاد و پاینده شکست . نکستن

اسم از دیوال افتاد و دستش شکست .

هېښک موسی از دستش افتاد و شکست .

جان محمد از پاهنگل افتاد و کمرش شکست .

وقتیکه نام به اسب سوارمیند افتاد و پاهن شکست .

۱۲- کریم بای خوده شکستاند . نکستاندن

قاسم دست خوده شکستاند .

موسی هېښک خوده شکستاند .

جان محمد کمر خوده شکستاند .

تا جنگاک و پهن خوده شکستاند .

کریم ده بازی قتال کلک رده شکستاند .

۱۳- عزیزه اوقت داری که پندکس پندگهانکه کنم ؟

پس (گویم جان) زات دارم .

صا وقت دارو که یتکی یتیرکنیم!

بلر

تو بسیار خوب یتیرکنی.

تشکر یتیرن خودت هم بدنی.

بس این مانده شدیم.

۱۵- وضعیت او بسیار خراب است.

وضعیت او بسیار خراب است.

وضعیت او بسیار خراب است.

وضعیت اقتصادی او بسیار خراب است.

او برای رفاه خود خوب وضعیت نسبی.

۱۶- او همیشه برای پول میگرداند.

او کی خود تشکر میگرداند.

او برای خود بسیار پول میگرداند.

او بسیار خطرناک است.

باید احتیاط کنی.

پول زهرا د گشتاندن خوب خبر.

خوار داره.

مکالمه

عزیزه - بشیر جان! وقت دارن که صبا یکه کس تهنه تسم؟

بشیر - نه ولا. کاشکی وقت میداشتم.

عزیزه - چه میگی؟

بشیر - صبا باید میدان حیوانی برم که کاکام از کار صبا.

عزیزه - راستی؟ نه نیامدم. چه وقت از میدان بین مانی؟

بشیر - نیامدم. اگه پیش از پنج بجه آدم باز خانستان صبا.

عزیزه - بسیار خوب که مالدت (معدن) صبا شدم. بسیار وقت شده که تهنه تسم.

بشیر - فکر میکنم که تهنه یاد ما (مادم) رفته.

عزیزه - خود رده نموده ای منم. راستی بنسک چشوزان؟

بشیر - و صبحه من بسیار خراب اس. اگه تو نمی آمده من که دمساه بنسک

بازه می گشت و شکسته می کرد. خوب شد که تو به وقت رسیدی.

عزیزه - (بنسک) مانی حیوی میخوره؟

بشیر - آن (پس) کم مینوره مگر فکر میکنم که ماہر نکستہ

عزیزہ - اوہ بہت ہیچارہ بہت جیگت ؟

بشیر - ہجہ جیگتہ گلستان دی استن خصوصاً بیادرت دیریم

سوالات -

۱- کی غامت تیر کہہ ؟

۲- کاکای کی از خان ماہہ ؟

۳- وضعیت پشت جھٹی بود ؟

۴- سگہ خوش داری یا پشکہ ؟

۵- شما به آدیبات علاقہ (دلچسپی) دارین ؟

۶- نزدیکترین میدان هوایی بخاتہ شما کدام اس ؟

۷- کی فکر میکنے کہ پاں پشت نکستہ ؟

۸- کی بیادرت ریوہ دارد ؟

۹- سگہ از کی بود ؟

غریب العیال های داری

قیمت میں ہمت نہیں اوزان میں حمت نہیں

گوش شیطان کر

تمرینات اضافی .

۱- کریم سگ نداره .
داره

رحیم پټک نداره .

قسیم حوصله نداره .

نجیب جاینک نداره .

او نوکر نداره .

جاینک جای نداره .

عزیز خاله نداره .

باغ درخت نداره .

پغمان میدان هوائی نداره .

واسع عینک نداره .

۲- کی سگ نداره ؟
کریم . . .

کی حوصله نداره ؟
قسیم . . .

کجا میدان هوائی نداره ؟
پغمان . . .

کی عینک نداره ؟
واسع . . .

۳- رحیم چشم درد اس.

کریم پای درد اس.

غنی شکم درد اس.

ستار سردرد اس.

بصیر گون درد اس.

علی کمر درد اس.

نسیمه دندان درد اس.

رحیم ...

کی چشم درد اس؟

نسیمه ...

کی دندان درد اس؟

علی ...

کی کمر درد اس؟

بصیر ...

کی گون درد اس؟

دوباره

۴- لطفا باز بگوئین.

لطفا باز بخوانین. (بخانین)

لطفا باز بیائین.

لطفا باز نوشته کنین.

۵- معطل باش.

پټ د قیقه عبر کو.

معطل تان باشم یانی ؟

د یروز تقریبا بیست د قیقه معطل سرویس بودم.

لطفا بری چند د قیقه معطل باشین !

معطل چیستی ؟ معطل سرویس یرستم.

معطل کیستی ؟ معطل شماستم.

معطلم باش !

معطلش باش ! بسیار خوب مه معطلش میباشم.

۶- رحیم باید قلم موه می آورد مگر، یادش رفت. از یادش رفت

قسیم باید موه تلفون می کرد مگر، یادش رفت. فراموش کرد

رحیمه یادش رفت که ساعت خوده کوئیکه.

خدیه باید هفتجه از خو می خیست مگر یادش رفت که ساعت خوده کوئیکه.

یادش رفت که شماره بگویه.

۷- کریم یک آدم بسیار صادق اس.

رحیم یک آدم بسیار مهربان اس.

قسیم یک آدم بسیار فهمیده اس.

وسیه یک دختر بسیار شریف اس.

انیسه یک دختر بسیار اعتمادی اس.

کی یک آدم بسیار صادق اس؟

کی یک آدم بسیار مهربان اس؟

کی یک آدم بسیار فهمیده اس؟

کی یک دختر بسیار شریف اس؟

۸- عمر ده مرکز کلتوری کارمیکنه. مرکز فرهنگي

لوویس مدیر مرکز کلتوری اس.

امریکا ده افغانستان مرکز کلتوری داره.

مرکز کلتوری امریکا ده شارنو اس.

مرکز کلتوری امریکا نزدیک سفارت ایران اس.

زرمینه به فرهنگ و ادبیات غرب بسیار علاقه داره. دلچسپی

کریمه به فرهنگ و ادبیات شرق (شرقی) بسیار علاقه داره.

کی ده مرکز کلتوری کارمیکنه؟ عمر

مرکز کلتوری امریکا ده کجا واقع؟ شهرنو

کی به فرهنگ و ادبیات غرب (غریب) بسیار علاقه داره؟ زرمینه

کی به فرهنگ و ادبیات شرق بسیار علاقه داره؟ کریمه

شما به ادبیات انگلیس علاقه دارین؟

از کتابهای نکسپیر چند کتابه نام گیرین؟

۱- سارا محصل اس.

سارا جان محصل ادبیات اس.

سارا به فاکولته ادبیات تحصیل میکنه.

سارا به فاکولته ادبیات پوهنتون کابل تحصیل میکنه.

او میگه که به ادبیات دری بسیار علاقه داره.

کی به فاکولته ادبیات تحصیل میکنه؟

سارا جان به کدام ادبیات بسیار دلچسپی داره؟

شما ده فاکولته چی تحصیل کدین؟

رشته تحصیل شما چی بود؟

۱- قسم عینک میبوشه .

عینک هایش نمره نیس .

عینک هایش عادی س .

عینک هایش بری افتو (آفتاب) اس .

کی عینک میبوشه ؟

چی قسم عینک میبوشه ؟

عینک هایش عادی س یا نمره ؟

۱۱- سځ کریم پشک همسایه ره کشت .

بچه همسایه سځ کریمه کشت .

همسایه رحیم گفت اگه سځت به خانه ما بیایه میکشمش .

کی رئیس جمهور کنیدی ره کشت ؟

کی سځ کریمه کشت ؟

همسایه رحیم چی گفت ؟

۱۲- گیلار از دست طاهر افتاد تکه تکه شد .

عینک کریم از جیبش افتاد تکه تکه شد .

احمد خانه تکه تکه کند .

امیر ده جنگ کالای خورده تکه تکه کند .

مادر به تصادم موثر خورده تکه تکه کند .

حرموزه از دستم افتاد تکه تکه کند .

چرا از دست ظاهر افتاد و تکه تکه کند ؟

مینک کی تکه تکه کند ؟

کی خطه تکه تکه کند ؟

کی ده جنگ کالای خورده تکه تکه کند ؟

+++++

ضرب المثل‌ها

سالی که نیکوست از بهارش پیداست

یک بام و دو هوا

یک کشمش و چهل قلندر

آبه ندیده موزه ره کشیدن

آب اگر صد قطره گردد باز باهم آشناست

زیبائی در سادگی‌س

SPOKEN DARI

Lesson 29

happy, content	khushal	خوشحال
sleepy	khaw alood	خوابلود
nervous, mad	asabani	عصابی
orphan	yateem	یتیم
widow	be:wa	بیوه
gambler	qemarbaz	قمارباز
educated	ta'leem yafta	تعلیم یافته
teaser, funny, naughty mischievous	shokh	شوخی
wealthy	darwlatman'd	ثروتمند — دولت مند
clever, fast	chalak	چالاک
fast, sharp	tez	تیز
big spender	khəraj	خراج
to collect, save, add	jam' kdn	جمع کردن
to care [colloq.]	ray zdn	ری زدن
مریض	najor	ناجور
to hurt [colloq.]	æwgar kdn	اوگار کردن

SPOKEN DARI

to annoy	azar ddn	آزار ددن
to be enough	kafi bdn	کافی بودن
spoiled, rotten	gande	گنده
chance, opportunity, alternative	chara	چاره
yogurt	mas[t]	ماست
sour	tursh	ترش
to throw	andakhtan	انداختن
prestem	andaz	انداز
to be late	deir shdn	دیر شدن
I think [into my imagination]	be kheyale	خیال
pillow	balesht	بالشت
absolutely	mutlaqan	مطلقا
to overturn, spill	chapa kdn	چپه کردن
bowl, pot	kasæ	کاسه
to lean	takeya kdn	تکیه کردن
heavy [colloq.]	gerang	گرنگ

SPOKEN DARI

power, powerful	qadr	قدر
oil, grease, fat	roghan	روغن
to suppose	farz kdn	فرض کردن
to preach	talighkdn	تبلیغ کردن
food [old term for food]	qategh	قذع
to slaughter, kill	alal kdn	حلال کردن (مذبحه)
hard	qare	رَمه
crimes	jenayat	جنايات (جرائم)
to progress, develop	teraqi kdn	ترقی کردن
to avoid	jahw giri kdn	جلوگیری کردن
satisfy, agree	rani bdn, kdn	راضی بودن
ساعتی وقت	yaganwari	یگان رفت
story	qese	قصه
village	qarya	قریه
to insist	esrar kdn	اصرار کردن (۲)

SPOKEN DARI

Rule of the thumb measurements are still common in use in Afghanistan. They are as follows:

يك انگشت /yag i-angst/ The span from the tip of the outstretched thumb to the tip of the little finger.

يك قدیم /yag qadim/ A fist

يك فولاخ /yag folakh/ The distance between the outstretched arms.

يك گام /yag gam/ A leap

يك سزای /yag sazai/ About twelve miles

For more exact measurements, the Western systems are being adopted and are pronounced as follows:

سانچو يا سانتومتر /sanchi or santometer/

انچ /inch/

فوت /foot/

متر /meter/

کيلو متر /kilometer/

ميل /mile/

دروس مجید و نهم

مستملات و تسمیات

۱- دنگ مالوم (معلوم) مین

کره

مور معلوم مین

او

مسته معلوم مین

نما

ماده معلوم مین

نمایار

مور معلوم مین

مدرسه

مورمال معلوم مین

ام

مورالود معلوم مین

مراود

مورالود معلوم مین

دق معلوم مین

حقه معلوم مین

مستاق معلوم مین

۲- او چیم

او موره (موره)

او قاربار

او تعلیم یافته‌س.

او شوخ اس.

او شرمند اس.

او دیوانه‌س.

او بسیار جلاک اس.

او بسیار تیز اس.

او بسیار هوشیار اس.

او بسیار خراج اس.

۳

۱- او هیچ وقت پیسه جمع‌کده نسته.

او هیچ وقت پیسه بیس انداز کده نسته.

او سیاریک آدم خراج اس.

(یک آدم بسیار خراج اس)

او هر چیزی به شکم خود میزنه.

او همیشه بفکر شکم اس.

او هیچ غم نداره.

توریا

او هیچ ری نمیزنه . اونا

۴- بیرون نرو که باران میاره .

بیرون نرو که ترمشی .

بیرون نرو که بسیار سرد اس .

بیرون نرو که مریض میشی . ناجور

۵- احتیاط کو که مریض میشی . احتیاط کو که مریض نشی

احتیاط کو که ناجور میشی . احتیاط کو که کلا پت چتل همیشه

احتیاط کو که راه ره گمنگی .

احتیاط کو که خوره او گار (افگار) نکشی .

باید بسیار احتیاط کنی .

۶- کریم! لطفاً حلیمه ره آزار نشی !

مه

آن تو .

او دروغ میگه مه هیچوقت اوره آزارندادیم.

حلیمه میگه که تو همیشه اوره آزارمیتی.

لیفا دیگه مره آزارنتی.

آزارنتی.

مزاحم نشو.

۷- گمش کو.

فراموش کو.

گمش کو او دیوانه.

گمش کو کتی ش گپ نزن، او دیوانه.

او مطلقاً دیوانه.

شنیدی که میگن "ده شهر کور ها يك چشمه پادشاه".

او کارهای دیوانگی میکنه.

۸- روز يك ساعت کار میکنه.

روز هشت ساعت کار میکنه.

هفته چهل ساعت کارمیکنه . شما

هفته پنج روز کارمیکنه . اونا

روز سه دفعه نان میخوره . کریم

روز سه وقت نان میخوره . تو

ساعت بیست افغانی کارمیکنه . اشرف

ساعت پنج دالر کارمیکنه .

روز سه ساعت درس میخانه .

ماه يك دفعه رخصتی ميره .

سال يك دفعه رخصتی ميره (میگیره) .

۹- هیچ وقت ندارم . ما

وقت کافی ندارم . تو

پول کافی ندارم . شما

هیچ چاره ندارم . (هیچ چاره نیس)

هیچ راه ندارم . (هیچ راهی نیس)

يك دقیقه وقت ندارم سرم بسیار بیروبار اس . رحیم

۱- بیاکه بریم.

بیاکه میله بریم.

بیاکه بازار بریم.

بیاکه سینما بریم.

بیاکه سرما ناوقت میشه.

بیاکه بری دیدن بلقیس جان شفاخانه بریم.

بیاکه سودا خریدن بریم.

۱۱- ای تخم ها خراب شده.

ای تخم ها گنده شده.

ای ماسر (ماست) ترش کده (اس)

ای غذا بسیار تند اس.

ای نان بسیار شور اس.

بسیار نمک داره.

بسیار نمک انداختی.

نمکش زیاد شده.

ای نان بسیار مزه میته .

بسیار دیر شده که ایطو (ر) نان مزه دار نخوردیم .

۱۲- چرا دیر آمدی؟ ناوقت

دیر اس؟ ناوقت اس؟

راستی دیر شده؟

آن بری سینما رفتن بسیار دیر شده .

تو همیشه ناوقت میائی .

او همیشه ناوقت میایه .

راهش (راه اش) بسیار دور اس .

بخیالم که به سینما (رفتن) ناوقت شده .

بخیالم که او ره دیدیم .

بخیالم که او راست میگه .

بخیالم که ای نان گنده شده .

۱۳- به بالشت تکیه کو!

چرا به بالشت تکیه نمیکنی؟

بهمه تکیه نکو!

به دیوال (ر) تکیه کو!

بهمه تکیه نکو که بسیار گرنگ استی.

ای بسیار گرنگ اس.

بالاکده نمیتانم. (ورداشته نمیتانم)

بالانکو که اوگرمیشی! (نه ورنه که اوگرمیشی)

بالانکو که گرنگ اس! (نه ورنه که گرنگ اس)

زورش نمیرسه.

زورت نمیرسه.

او بسیار زور آدم اس. بابیه کریم بسیار زور آدم اس.

از زورش بالاس.

از زورم بالاس.

۱۴- حفیظ کاسه شورواره چه کد. عتیبه

کریم کوزه اوه چه کد. اکرم

او آشپز بسیار چتل اس همیشه سر کالای خود روغنه چه میکنه.

کالای او همیشه روغنی س. آشپز

ای کاسه از او (آب) پر اس. جایجوش

ای مشک از او پر اس. گیلان

۱۵- فرض کو که تو یک ملاستی راجع به دین به مردم چه تبلیغ میکنی؟

فرض کو که تو داکتر استی، چطور میتانی که از مریض هایت خوبتر خبرگیری کنی؟

فرض کو که تو یک ملیونر استی، با ایقه پول چه میکنی؟

فرض کو که تو رئیس جمهور افغانستان استی، چه باید بکنی که افغانستان ترقی بکنه؟

فرض کو که مامور پولیس استی، چه باید بکنی که از جنایات جلوگیری شوه؟

فرض کو که تو شاروال یک سار استی، چه بکنی که مردم از تو راضی باشن؟

فرض کو که تو رئیس المپیک افغانستان استی، چطور میتانی که نام افغانستان به جهان سپورت بلند ببری؟

۱۶- کریمه ده ای روزها مرینی؟ آن یگان وقت می بینمش.

جرا یگان وقت خانه ما نمی آئی؟ ببخشین که ده ان وقت ها بسیار کار

دارم انشالا میایم خانه خود ماس. +++

— بری ما خو یک قصه بگو؟

— مه هیچ قصه یادندارم، شما از معلمتان پرسان کنین.

— معلم ما بعضی وقت (یگان وقت) میگو، مگر ما میخائیم که از شما بشنویم.

— خو، از خاضریکه شما خوب بجه، استین، بریتان یک قصه گک کوچک میگو، خی

خوب گوش کنین.

حاتم طائی

بود نبود یک پادشاه بود، پادشاه ما و شما خدا بود. ای پادشاه

به مهمان نوازی بسیار مشهور بود. یک روز به وزیر خود گفت که: ده دنیا از

مه کده کسی مهمان نوازتر اس؟ وزیرش گفت: بلی، تاجائیکه بری مه معلوم اس ده

بلی یک آدم بنام حاتم اس که نسبت به شما مهمان نوازتر اس. پادشاه

بسیار قهرشده و گفت: تا مه ای شخصه نکشم، نمیانم.

دیگه روز پادشاه یک دزده پیش خود خاست و بری س گفت: آگه سر

حاتمه بیاری بری ت بسیار پول میتم! دزد گفت: بسیار خوب و لطف قریه طئی

حرکتکد.

وقتیکه دزد به قریه طئی رسید، بسیار ناوقت شده بود و هر کس

نان شوه خورده بود. دزده یک شخص به خانه خود برد. صاحب خانه

نوکر خوده برساند که نان مانده یا نه، نوکر گفت: نه صاحب، تا جائیکه
بری مه معلوم اس نان خشک اس، اما قصه خلاص شده. صاحب خانه گفت: برو
یک گوسفنده حلال کو! نوکر گفت: ربه ده کوهس. صاحب خانه به نوکر خود
امرکد که اسپه بکر و زود یک کمی گوشت بری مهمان پخته کو! نوکر گفت: صاحب!
اسپ تان بسیار قیمت اس و بخاطر یک پاو گوشت نباید اوره بکشین.
صاحب خانه گفت: برو دیزی که میگویم موغو (شماره دور) بگو! نوکر امر باردار
خوده بجا (ی) کرد.

صبح او دزد به صاحب خانه گفت: مه ریگه میرم. از صاحب خانه
تشکر کرد. صاحب خانه گفت: نه تا چند شو ریگه اگه نباشی نمیشه.
دزد سه شوه ده اونجه تیرکد. باز پیش خود فکرکد که چون صاحب خانه
یک آدم (شخص) بسیار خوب اس ممکن حاتمه بری پیداکنه. پس به
صاحب خانه گفت: مه ریگه میرم اگه حاتمه بری مه پیداکنی بسیار خوب
میشه. صاحب خانه گفت: حاتمه چر میکنی؟
دزد گفت: مه سر حاتمه بری یادناه میبرم که بری مه پیسه بته.
صاحب خانه گفت: بسیار خوب حاتمه بری پیدا میکنم، بیا که بریم.
وقتیکه از قریه دور شدن، دزد ای شخصه گفت:
حاتم ده کجاس؟ و ما و شما از قریه بسیار دور شدیم. ای شخص گفت: حاتم

مستم مه میتام که همینجه سر حوده بری، بتم. زیرا که تو مهمانمستی. لاکن
 مبارا بادشاه باورنگنه که ای سرمهر و باز بری پول نته. پیر مه همراهیت
 پیس بادشاه میرم که او بغامه (بفهمد) مه حاتم استم. باز ده اونجه سرمه
 بری، میتم.

ای دزد حیوانندو به مهمان نوازی حاتم تعجب کد. کوشن کد که
 حاتم همراه پیس بادشاه نره اما حاتم ده رفتن اصرار کد.

وقتیکه پیس بادشاه آمدن و بادشاه دید که حاتم خودش همراهی دزد
 آمده بسیار تعجب کد و باز به دزد پول داد و بری حاتم گفت. راستی تو
 از مه کده مهمان نوازتر استی. راکه مه هر چیز به مهمان خود میتم. اما سر
 خوده نفیتم.

بادشاه به مهمان نوازی حاتم انگشت زیر دندان گرفت و او ره بسیار
 نوازش کد.

+++++++ +

سولات :

- ۱- حاتم از کجا بود ؟
- ۲- بادشاه یک روز به وزیر خود چن گفت ؟
- ۳- بادشاه کی ره پیس خود خاست ؟

- ۴- پادشاه به دزد چی گفت ؟
- ۵- صاحب خانه به نوکرش چی گفت ؟
- ۶- دزد چند شوه ده او قریه تیرکد ؟
- ۷- دزد کی ره می پالده ؟
- ۸- دزد چی ره میخواست پیش پادشاه بپوره ؟
- ۹- کی همراهی دزد پیش پادشاه رفت ؟
- ۱۰- پادشاه به حاتم چی گفت ؟
- ۱۱- راجع به حاتم شط چی فکرمیکنی ؟
- ۱۲- لطفاً ای قصه ره به رفیق خود بگوین ؟
- ۱۳- از ای قصه چی نتیجه میگیرین ؟

++++

ضرب المثل‌های دری

در بهایان کفش کهنه نعمت اس
ماهی ره که هروقت از او (آب) بگیری تازم
هندو نیستم که جز بهتم (به هم)

تعريفات اضافي:

بسیار وقت شده

یا

بسیار وقت است

۱- در برنده که ندیدیم.

در برنده که تلفیق نگذیم.

در برنده که همراهی کب سردیم.

در برنده که از خانه خط نگرفتیم.

در برنده که قطار نبردیم.

رحیم به امریکا مانده

۲- کریم تعلیم یافته امریکاست.

رحیم تعلیم یافته آلمان است.

شفیق تعلیم یافته انگلستان است.

عنان تعلیم یافته ترکیه است.

حمید تعلیم یافته شوروی است.

کریم تعلیم یافته کجاست؟

حمید تعلیم یافته کجاست؟

عنان تعلیم یافته کجاست؟

شفیق تعلیم یافته کجاست؟

۳- کرم په امریکا تحصیل کړه.

کرم په رښه زراعت تحصیل کړه.

نسيم په رښه انجنيرون تحصیل کړه.

روڼه په انگلستان تحصیل کړه.

روڼه تحصیل پاته انگلستان ای.

عنايت په آلمان تحصیل کړه.

عنايت تحصیل پاته آلمان ای.

کرم په کانا تحصیل کړه.

روڼه کانا تحصیل کړه.

عنايت په کانا تحصیل کړه.

کرم تحصیل پاته کانا ای.

روڼه تحصیل پاته کانا ای.

عنايت تحصیل پاته کانا ای.

۱- زه زاده کوکو جان نام پلار زون ای. ان زون چنه سال پېس نیون کووه
پخانو چنه پوړی او زه زاده و پيو نه. نیون زاده کوکو جان په

SPOKEN DARI

آدم بسیار ثروتمند، جالاک، خراج و درهین زمان بسیار عصبانی بود. نامبرده
گاهگاهی هم قطار میرد. عجب خان وقتیکه مرد، کل پول هایش بدست سه
پسرش و زنش افتاد. عجب خان هیچ دختر نداشت. گرچه خودش يك آدم
بسیار خودخواه و بی سواد بود، مگر به اهمیت تعلیم و تربیه خوب میدانست
از ای خاطر سه بچه خود به مکتب مانده بود.

بچه کلان عجب خان که نامش سراج الدین اسراشل پدرش جالاک و
بسیار هوشیار اس. سراج که فعلاً به صنف یازدهم يك شاگرد بسیار کوشش
و زحمت کش اس. سیخا به که يك روز يك آدم بسیار ضعیف به جامعه خود
باشه. به مادر خود شاه کوکو جان بسیار کمک میکنه و هرکس اوره دوست داره.
هرکس، بچه دوست که تهمور شاه نام داره، يك بچه بسیار شوخ و مکتب گریز
بوده، ده کوچه و بازار هیچ کس از او خوش نیست و به مادر خود هم کمک
نمیکنه. شاه کوکو جان راجع به تمیز بسیار نگران اس.

دیگه بچهش، بشیر احمد نام داره. بشیر تقریباً مثل برادر کلانش، سراج،
بچه بسیار لایق و باهوش اس ده مکتب همیشه نمرات خوب میگیره و فکر میکنه

شاهکوکو میگه که شوهرش عجب خان هميشه پک آرزو داشت و ای آرزو به جز از تعلیم و تربیه بچه‌هایش چیزی دیگری نبود. شاهکوکو میگه که بچه‌ها همه تعلیم یافته شدن و میتانن به وطن شان کمک کنن و اگر پدر شان عالی زنده میبود، بسیار خوش میشد.

سؤالات :

- ۱- عجب خان چطور آدم بود؟
- ۲- سراج و تیمور از هم چی فرق دارن؟
- ۳- شاهکوکو راجع به بچه‌ها چی فکر میکنه؟
- ۴- شوهر شاهکوکو جان چی آرزو داشت؟
- ۵- به عقیده بشیر کی میتانه بهتر به جامعه خود کمک کنه؟
- ۶- شط با بشیر هم عقیده ستین؟

SPOKEN DARI

Lesson 30

waiter	peshkhedmat	پېشخدمت (گارسون)
customer	moshtæri/khæridar	مشتري - شېرېدار
yards [of land]	kurda	کردها
to grow, plant	kashtan	کاشتن
 present stem	kar	کار
tomato	badenjani rumi	بادنجان رومي
radish	moli sorkhak	ملي سرخک
cauliflower	gulpi	گلپي
lettuce	kaho	کاهو
okra	bamiyæ	باميه
literary ork, trace	æsær	انر
bushes, plants	butæha	بته‌ها
trusting to God	tawækal bæsuda	توکل به خدا
disease	mæræz	مرض
pl. æmræz	æmræz	مريض
to cough	tukh tukh kdn [surfæ]	تخ‌تخ‌گدن (سرفه)
to catch cold	rezish kdn	ريزش‌گدن
dear, name	æziz	عزيز

SPOKEN DARI

to rest, relax	esterahæt kdn	استراحت کدن
to keep	niga kdn	نگاه کدن
respect, regard	ehteram	احترام
pl.	ehteramat	احترامات
sincere	sanimanæ	صمیمانه
service	khidmæt	خدمت
to present	tæqdeem næmudæn	تقدیم نمودن
health	salamæti	سلامتی
Almighty God	khudawænde mutæhal	خداوند متعال
complete	kamel	کامل
where are you going? [colloq.]	bækhæyr	بخیر؟
fatigue	khæstægi	خستگی
to be removed, cured	ræfæ shudæn	رفع شدن
swimming pool	æwze shina	حوض شنا / حوض آب بازی
tree	dæræxt	درخت
news	æhwalat	احوال
respectfully	ba ehteram	با احترام

SPOKEN DARI

calender	jantari	جنتري
custom, custom house	gumruk	گمرک
property	mall	مال
useful	mufeed	مفيد
late, long time	de:r	دیر
fresh, just	tazæ	تازه
to cut, chop	rezæ kdn	ریزه کدن
to light, turn on	roshæn kdn	روشن کدن
to put out, turn off	gul kdn	گل کدن
soil, land	khak	خاک
to be afraid	tærsidæn	ترسیدن
fear, present stem	tærs	ترس
to be necessary, needed	zærrur[æt] budæn	ضرورت (ت) بودن
to get up, stand up	khistæn	خپستن
present stem	khiz	خیز
get up! stand up!	bikhe [cloq]	بخی (بخیز)
to wake some one up	khizandæn	خیزاندن
present stem	khizan	خیزان

SPOKEN DARI

tight	tæng	تنگ
to smell	bo:y ddn	بوی دادن
to rub	malidæn	مالیدن
present stem	mal	مال
to shout, scream	chish zædæn	چرخ زدن
voice	sæda	صدا
to get nervous, panic	warkhæta	وارخطاشدن
length	dærazi/tol	درازی - طول
width	bær /ærz	بر - عرض
to turn, turn around	dæwr khndæn	دورخوردن
to measure, take a measurement	ændazæ kdn	اندازه گرفتن
piece of cloth, fabric	tikæ /parchæ	تکه - پارچه
to collide	tæsadum kdn	تصادم کردن
to go out of existence	æz bæyn rftn	از بین رفتن
lamp, light	cheragh	چراغ
to confine to bed	bestæ:ri shdn	بستری شدن
to be careless	be:ehteyati kdn	بی احتیاطی
law	qanoon	قانون
pl.	qæwaneen	قوانین
to take into consideration	marahat kdn	مراعات کردن

درس سوم
جملات و تمرینات

Attached question with ne:

wasn't bad was it?

۱- بد نبود نی؟

Please eat why don't you?

بفرمائین نی؟

You know don't you?

میدانین نی؟

بلی میدانم

شما میدانین نی؟

بلی هوشیار ام.

او بسیار هوشیار ام نی؟

نی پول ندارم

پول داری نی؟

نی او را ندیدم.

او را دیدی نی؟

ریزمیکم

رومی را ریزه کو نی؟

۲- لطفا برق روشن کنین!

لطفا برق گل کنین!

لطفا چراغ روشن کنین!

ای اتاق بسیار تاریک است.

تاریکی خوش نمی آید.

از تاریکی میترسم.

۳- ضرور نهی که ای کارمېکنی .

ضرور نهی که سوداخریدن یری .

ضرور نهی که اونجه بسیار وقت بهانی .

ضرور نهی که بسیار تکرارېکنی .

۴- بهی !

از خو نخیزانش. از خو بیدار نکش.

چندېجه از خو خېستی ؟ ۶ېجه از خو خېستم .

چندېجه خوشدی ؟ يك ېجه خوشدم .

او خو بهیزانش که ناوقت شده .

بسیار خوگدی . (شدی)

۶ساعت خو یری مه پس (کافی) نهی .

۵- دست نزن . دست نکو .

دست نزن که اوگرمېشی .

دست نزن که برق مېگيریت .

دست نکو که داغ اس.

دست نکو که اوگارمیش.

دست نکو که برق میگیریت.

۶- بان که بیمنم. بانین که بیمنم.

بان که بیایه. بانین که بیایه.

بان که نان بخره. بانین که نان بخوره.

بان که نان خورده بخوره. بانین که نان خورده بخوره.

بان که خوب پختهشوه. بانین که خوب پختهشوه.

بان که دری گپ بزنه. بانین که دری گپ بزنه.

۷- بانش که بیمنه. اوره بان که بیمنه.

بانش که بیایه.

بانش که نان بخوره.

بانش که گپ بزنه.

بانش که موتر ای کنه.

- ۸- صادرات افغانستان خوب شده ميره.
- موتروان (درپور) موتره تيز اى كده ميره.
- حوصله مه تنگ شده ميره.
- كتافات هوا زياد شده ميره.
- موترو مه خراب شده ميره.
- پرسيلاميكه كه درى مشكل شده ميره.
- ويتنى ميكه كه درى دلچسپ شده ميره.
- كنيه ميكه كه درى آسان شده ميره.
- البرت ميكه كه درى پاكى مشكل شده ميره.
- دگرم صاحب ميكه كه درى بسيار مشكل شده ميره.
- لرى هم ميكه كه درى پاكى دلچسپ شده ميره.
- لاكن دكسى جان ميكه كه درى روزبهروز آسان و دلچسپ شده ميره.
- نفوس كامل روزبهروز زياد شده ميره.
- موتره هاى امريكائى روزبهروز قيمت شده ميره.
- قالين هاى افغانى هم روزبهروز مشهور شده ميره.
- قيمت ها سال به سال بالا رفته ميره.

۹- ای اوه (آبرا) نخو که بوی میته.

ای اوه نخو که گنده شده.

چرا چشم‌هایت سرخ شده؟

چشم‌هایته نغال!

فکر میکنم که به چشم‌هایم خاک رفته.

نگال که چشم درد میشی!

پشوی ش!

۱۰- سبا کجا خات بودی؟

سبا خانه خات بودم.

شاهولی کجا خات بود؟

شاهولی خانه خات بود.

روکی کجا خات بود؟

مچم ده بازار خات بود.

۱۱- چیغ نزن!

غالمفال نکو!

صدای ته بلند نکو!

وارخطانهاش. (نشو)!

وارخطان شو! خیرس.

421

څه وړځپان شو.

څه وړځپان شو! څه وړځپان شو.

طرف راست پرو.

۱۲- (به) گدام طرف پرو.

پهش پرو!

طرف راست پرو!

پهشتر پرو!

طرف چپ پرو!

پرو پرو.

بدست راست پرو.

پهشخانه بهطرف راست اس.

بدست چپ پرو.

شفاخانه بهطرف راست اس.

روپرو پرو.

سفارت بهطرف راست صرك اس.

دست راست دوړه خو!

دست چپ دوړه خو.

۱۳- ای تکه ره اندازه کو!

پرش يك متر اس.

پرش چقهس?

درازی ش سه متر اس.

درازی ش چقهس?

عرضش دو متر اس.

عرضش چقهس?

طولش پنج متر اس.

طولش چقه م?

۱۴- میټانې که امروز اوږه بهېښي؟ بلې. میټانم.

میټانې که امروز اوږه تلفون کسي؟ آن. میټانم (که اوږه تلفون کیم)

میټانې که امروز خانه ما بهائې؟ آن (بلې) میټانم.

۱۵- میټانستم که دېشو شپاره بهېښم. میټانستم / نهمټانستم

میټانستم که دېروز شپاره بهېښم.

میټانستم که پرېروز شپاره بهېښم.

۱۶- نژدېك بود که اوږه صداکیم.

نژدېك بود که اوږه تلفون کیم.

نژدېك بود که خانمجان بهام.

نژدېك بود که تعادم کیم.

کرېم دېروز تعادم که.

موترش به تعادم ازمینرفت.

او به شفاخانه بستري شد.

او بی احتیاطی که.

تو این درازای مراعات نکرد.

از اشاره سر گذشت.

۱۷- کریم به جوکی نشسته.

فرید به جوکی نص شینه.

نحیب کجاس؟

به اتاق خود نشسته اخبار میخواند.

چرا اینده ایستاد استی؟

ماطل (مفضل) سر استم.

سر (سرور) کی میاید؟

فکر میکنم که ۱۰ دقیقه بعد میاید.

مکالمه

۳۰

پېشخدمت - سلاطالېکم. چي حال دارين؟

خرېدار - خوب استم تشکر تو چطوراستی؟

پېشخدمت - چي نوش جان مېکې؟

خرېدار - چي داري؟

پېشخدمت - همجيز داريم، قاهلي، پلو، شويو، کوخته وکباب چي مېخالين؟

خرېدار - پک خوراک قاهلي و پک خوراک سالن بېرم بېار.

پېشخدمت - چي مېنوشين؟ (بړي نوشيدني چي مېخالين؟)

خرېدار - قهوه داري؟

پېشخدمت - ني، بېدېختانه امروز قهوه نداريم.

خرېدار - چاي چطور؟

پېشخدمت - بلي، چاي داريم.

خرېدار - بېسار خوب پک چاي (اېنک چاي) بېار.

پېشخدمت - بېشم. (بعد ازا يک نان خوردمند)

خرېدار - چندشد؟

پېشخدمت - بېست افغاني.

خرېدار - اېنه ده. نان بېسار خوب بود.

پېشخدمت - تشکر.

مکالمه

۳۱

- چرا صرفه میکنی (تخ تخ) میکنی؟
- هك كمي ريزش كديم.
- چندروز اس كه ريزش كدي؟
- دو سه روز ميشه.
- بايد پيش داکتر بری.
- ديروز پيش داکتر رفتم.
- چي گفت؟ دوا دار؟
- بلي، دوا دار.
- احتياط كوا! خوده گرم ناگاهكو. نشنيدى كه ميگن؟ ريزش مادر امراض اس.
- آن (بلي) بايد استراحت كنم.
- خوب نظريهش بهترين دوا برى ريزش استراحت اس.
- بلي (راست ميگي)

سوالات -

- ۱- شما گاهي ريزش كدين؟
- ۲- وقتيكه ريزش ميكني چي ميكني؟

مکالمه

۳۲

هر - یعقوب! اصال ده کردهایت چی کاشتی؟

یعقوب - پکذره زردک، بادنجان رومی، ملی سرخک و گلی، تو چی کاشتی؟

هر - مه تاحالی چیزی نگاشتیم. دلمیشه که پکمی گاهو، بادنجان رومی

و پکذره بامیه بگرم. بادنجان رومی بسیار خوب چیز اس.

یعقوب - آن، پارسال ما هیچ از بازار نخریدیم. بادنجان رومی ره کل

فامیل ما خوش دارن. خداکه که اصال بسیار باران شوه. تاحالی

هیچ اثر باران نهن، وگرنه کل بتمها خشک میشه (میسوزه).

هر - راست میگی. انشالا خدا مهربان اس. حالی بسیار وقت داریم.

یعقوب - آن، توکل بخدا. بهینیم که چی میشه.

سوالات -

۱- هر از یعقوب چی پرسان که؟

۲- یعقوب به کردهایش چی کاشت؟

۳- فامیل کی بادنجان رومی ره بسیار خوش داره؟

۴- باران به زمین چی فایده داره؟

مکالمه

۲۲

طاهر - ای جنتی نوه کی خریدی؟

ناصر - هفته گذشته.

طاهر - امروز چندم اس؟ (امروز چندم ماس؟)

ناصر - ششم دلو اس.

طاهر - به ای رخصتی کجاسی؟

ناصر - جای نی.

طاهر - بیا که سبا پختان بریم.

ناصر - سبا نی، خو دیگه سبا همراهیت میوم.

طاهر - دیگه سبا یک دقیقه هم مه وقت ندارم.

ناصر - چرا؟

طاهر - چرا که دیگه سبا گمک میوم.

ناصر - گمک چی میکنی؟

طاهر - ماه گذشته برادرم چیزی مال از تهران وارد کرد (ه) میوم که اووه بیارم.

ناصر - خوب میشه خن دیگه دفعه میوم.

طاهر - حالی کجاسی؟

ناصر - حالی جای نی مگر از اوجہ تا اوجہ هوتل انترکانتي ننتل ميرم.

ظاهر - اوجہ چی ميکنی؟

ناصر - ميگن که ظاهر هویدا کنسرت داره (ميته).

ظاهر - راستی؟ مه نيغاميدم (نميغهميدم)، خي مام ميرم.

ناصر - بسيار خوب.

سوالات -

۱- کی جنتري نو خريد؟

۲- ناصر به رخصتي ش کجاميره؟

۳- ظاهر چرا به پيمان رفتن وقت نداره؟

۴- ظاهر به گمرک چی ميکنه؟

۵- به هوتل انترکانتي ننتل چی گپ اسر؟

مکالمه

۲۴

مسافر- تکسی! تکسی! مړه به پوستخانه مېړی!

تکسی-ران- بفرمائين... شپا از کجاستين؟

مسافر- مه از امریکا ستم.

تکسی-ران- کابل خوش تان ميايه؟

مسافر- آن، بهد شار نهی. آب و هوايش بسیار مفید ام.

تکسی-ران- بسیار خوب دری گپ میزنين. ده کجا یاد گرفتین؟

مسافر- لطف میکنين، ده امریکا یاد گرفتم. بسیار دری نمیدانم مگر کم کم گپ زده میتانم.

تکسی-ران- نی راستی بسیار خوب گپ میزنين.

مسافر- تشکر. لطف میکنين.

تکسی-ران- (اینه) رسیدیم... ای تعمیر پوستخانهس.

مسافر- خو، بسیار خوب، چند شد؟

تکسی-ران- بهیست افغانی (صاحب).

مسافر- اینمه... تشکر، با مان خدا.

تکسی-ران- خدا حافظ.

مسکالسمه

۲۵

- سلام خفېڅ جان!
- سلام عطيه جان!
- ماطل (معتل) بس استی؟
- آن ماطل بس مياشم.
- کجا مېری؟
- کارته پروان. خودت کجاسېری؟
- مهم شهرآرا مېرم. خو دېگه چطوراستی؟
- بد نهېس مېگډره. (مثل همېش)
- اېنه موټر آتد. بسیار دېر شده که ندیدیم. کجاستی؟
- کارو مصروفیت ها ده ای وقت ها زیاد شده (اس)
- خو. کارته پروان چی مېکنی؟
- مېخایم یکی از رفیق‌های ما که تازه از خارج آمده بېنیم.
- بېخشی. به اینجه باید تاشوم. باز انشالا می بېنیم.
- البته. بامان خدا.
- خدا حافظ.

پك نامه دوستانه.

دوست بسیار عزیزم کریم جان!

سلام و احترامات صمیمانه ام را به خدمت تقدیم نموده، صحت و سلامتی

ات را از خداوند پاك (ج) آرزو دارم. (میکنم)

من بفضل خداوند با تمام فامیل صحت کامل دارم. روز شنبه ۲ اجوزاً

بخیر بکابل رسیدیم. همه شکر خوب هستیم، مگر هنوز خستگی راه رفع نشده

کابل شهر بسیار مقبول است. خانها در شهرنو واقع شده، حویلی نسبتاً

کلان میباشد. حوض شنا، درختها و کدهای گل دارد. به سینما پارک هم

بسیار نزدیک اس.....

... زیاده از این وقت را نگرفته و ترا بخداوند متعال (ج) میسپارم.

لطفاً از احوالات خود برایم بنویس و هم سلام و احترامات مرا برای همه

دوستان تقدیم کن. با احترام.

حقیقظ x

نوت - لطفاً نامه بالا را به تغییر نام و جای به قلم خود نوشته کن.

نمونه خطی نامه قبلی :

دولت بسیار عزیزم کریم جان !

سلام و احترامات صمیمانه ام ! به خدمت تقدیم نمود، صحت و سلامتی
 ات و از خداوند پاک (ج) آرزو دارم .
 من بعضی خداوند با تمام فایده صحت کامل دارم . روز شنبه ۱۳ جوزا
 بخیر بجا بل رسیدیم . همه ما شکر خوب هستیم ، مگر هنوز خستگی راه رفع نشده .
 کامل شهر بسیار مقبول است . خانه ما در شهر نو واقع شده ، حوصله نسبتاً
 کلان میباشد . عوض شنا ، درختها و کردهای گل دارد . به سینما پارک هم
 بسیار نزدیک است

... زیاده از این وقت و نگرفته و ترا بخداوند متعال (ج) میسپارم .
 لطفاً از عودات خود برایم بنویس و هم سلام و احترامات مرا برار هم

دوستان تقدیم کنم : با احترام
 محمد

مراکز و ولايات

ولايات	مراکز	ولايات	مراکز
۱- کابل	کابل	۱۶- بلخ	مزار شريف
۲- غزني	غزني	۱۷- باميان	باميان
۳- پروان	چارپکار	۱۸- بدخشان	فيض آباد
۴- ننگرهار	جلال آباد	۱۹- فوراټ	چخچران
۵- کندهار	کندهار	۲۰- بادغيسات	قلعه نو
۶- بغلان	بغلان	۲۱- هلمند	لشکرگاه
۷- پکتيا	گوديز	۲۲- لوگر	بره کی برک
۸- هرات	هرات	۲۳- لغمان	مهرلام
۹- ارزگان	تيرين کوت	۲۴- فراه	فراه
۱۰- فارياب	ميهنه	۲۵- سمنگان	ايپک
۱۱- جوزجان	شبرقان	۲۶- نيمروز	زرنج
۱۲- وردک	ميدان شام	۲۷- کترها	اسدآباد
۱۳- کندز	کندز	۲۸- کاپيسا	محمود راقی
۱۴- زابل	قلاټ		
۱۵- تخار	تالکان		

از روزنامه انیس

۱۳۵۶

فسخ نامزدی

مزار شریف:

دختر جوانی که در طفولیت با (هموای) پسر نامزد شده بود به محکمه ابتدائی ولسوالی چاربولک مراجعه کرد (رفت) و از محکمه خواست (پرسان کرد) که نامزدی شه فسخ کند. یک منبع محکمه گفت: پیغله فاطمه بنت (دختر) خدایار که با محمد اسحق ولد (پسر) رجب که از طفولیت نامزد شده بود به نسبت عدم موافقه و مراجعه دختر به محکمه طبق قانون ازدواج نامزدی شان شرعاً فسخ گردید. دختر حالی شانزده ساله و پسر هفده (هفته) ساله سن و با هم خویشاوندی دارن. ای نامزدی در طفولیت از طرف پدر و مادر دختر و پسر صورت گرفته بود.

سوالات

- ۱- فاطمه بکدام محکمه مراجعه کرد و چرا؟
- ۲- نام ولسوالی چیست و بکدام ولایت واقع است؟
- ۳- لطفاً ای قضیه را تشریح بکن.

تاریخ و جغرافیای افغانستان بصورت مختصر

۱- جغرافیه .

افغانستان يك کشور محاط به خشکه بوده در آسیای مرکزی واقع شده و پایتختش شهر کابل اس. افغانستان تقریباً ۷۰۰۰۰۰ کیلومتر مربع مساحت دارد نفوسش تقریباً ۱۷ ملیون اس .

بشتر از نصف افغانستانه کوه ها و ارتفاعات تشکیل داده کوه هندوکش که از شمال شرق بطرف جنوب غرب امتداد دارد افغانستانه بدو حصه شمالی و جنوبی تقسیم میکنه . اکثر دریا های افغانستان از ای کوه ها سرچشمه میگیره .

قسمت های شمال هندوکشه زمین های هموار و حاصلخیز احتیاً نموده که برای زراعت بسیار مساعد اس.

قسمت های جنوب هندوکش معمولاً کوهسار بوده و با درختان و جنگلات انبوه پوشیده شده .

در درس های پیشتر راجع به حدود اربعه ، پیداوار ، واردات صادرات و آب و هوای کشور خواندیم درینجه ضرورتیست که تکرار کنیم .

۲- تاریخ :

نام قدیم افغانستان (آریانا) بود . ای نام در کتاب (اوستا) آمده و به همین منطقه آسیای مرکزی اطلاق میشه . آریایی ها مردمان

خاصی بودن کمین دریای کمین و دریاچه گنگا (هند) مسکن داشتن .
 کلمه آریانا از (آریا) اشتقاق یافته . محلرهایش مردمان شجاع
 و نجیب معنی میته . بلخ یکی از شهرهای بسیار مشهور آریاییهای باستان
 بوده . و نام قدیم بلخ بکتريا (پابخدی) میباشه . لهذا اولین شهر بزرگ
 و تاریخی افغانستان که هزاران سال قبل مرکز پادشاهان آریایی
 بشمار میرفت .

در دوره نهضت اسلام بلخ (بخدی) لقب ام‌البلاد یعنی مادر
 شهر هاره بخود گرفت . در دوره اسلام سرزمین افغانستان بنام خراسان
 یاد میشد و بالاخره نام افغانستان در قرن نهم وسعت یافت . امروز نام
 ملی و رسمی ای کشور تاریخی افغانستان میباشه .

باشندگان افغانستان از ۱۵۰۰-۶۰۰ قبل از میلاد (B.C.) به
 زراعت و مالداري مشغول بودن و به همین وقت افغانستان چهارراه آسیا
 بود .

از ۶۰۰ تا ۳۳۰ قبل از میلاد افغانستان تحت سلطنت داریوش
 اول آمد . بعد از شکست داریوش سوم اسکندر داخل خاک افغانستان
 شد . از ۳۲۷ تا ۴۸ میلادی اسکندر تهاجمات خود از نزدیکی بلخ
 شروع کرد . با آمدن سکندر قسمت های زیاد افغانستان تحت نفوذ فرهنگ
 و تمدن یونانی قرار گرفت .

از سالهای ۴۸ تا ۲۴۲ میلادی دوره کوشانی ها شروع شد . یکی از
 پایتخت های کوشانی ها کاپیسا یا بگرام امروزی بود . افغانستان بهای
 وقت مرکز تجارت و روابط اقتصادی بین ممالك چین ، هند و امپراطوری روم

گردد. که ای راه تجارتی در تاریخ بنام راه ابریشم یاد میشه.

افغانستان سیم قرن اول الی هفتم عیسوی يك مركز فرهنگ و ترویج بودائی بود. مضاره ها و نقاشی های زیبا که به شیوه مخصوص در دوره باستان وجود داره از عصر طلایی تمدن بودائی در سرزمین افغانستان نمایندگان میکنه. دو مجسمه بودا یکی به ارتفاع ۱۷۵ فوت و دیگری به ارتفاع ۱۱۵ فوت بعد از گذشتن زیادتر از هزارسال هنوز قابل دیدن و ستایش امر. با رویکار آمدن ای دوره (Greco-Buddhist Art) صنایع طریقه بودائی و یونانی در افغانستان بسیار پیشرفت کرد.

ظهور اسلام

سالهای ۲۴۱-۱۶۲ برای افغانستان يك دوره بزرگ تشنج بود. انکشاف صنعت بودائی و یونانی از یکطرف و پیشرفت اسلام بخاک افغانستان از طرف دیگر اوضاع افغانستان درهم و درهم ساخت. بعد از شکست دو امپراطوری بزرگ روم و فارس، اسلام با افغانستان راه پیدا کرد. افسر مشهور افغانی طاهر هراتی و یعقوب لیث زابلی علیه خلیفه اسلامی قیام کردن. طاهر هراتی بغداد و بعضی کشورهای عربی ره اشغال کرد و شهر خراسان مرکز امپراطوری اسلام گردید.....

* بعد از ای دوره غزنویان شروع میشه (سال های ۱۱۸۶-۱۶۲) غزنویان غزنی ره پایتخت نایستانی و ست (لشکرگاه) ره پایتخت زمستانی خود انتخاب کردن. شاه مشهور این دوره سلطان محمود بود. بعد از غزنویان، غوریان هرات به سراقته دار آمدن شهر غزنی ره از غزنویان گرفته تخریب و ویران کردن و ای سلسله تمدن اسلامی ره

به نیم قاره هند بهتر معرفی ساخت. یعنی تمدن اسلامی هند مرهون مرهون مساعی شاهان غوری سر. بعد از اینکه آخرین پادشاه غوریان بدست عساکر مغل کشته شد يك قسمت بزرگ افغانستان تحت حکمرانی امیر اضرب مغل درآمد. مگر بعد از مدت بسیار کم تیمور لنگ به افغانستان حمله آورد و بعد از تصرف بیرونی ها و خرابه های که توسط جنگیز ظالم مانده بود آنهاره مجددا اعمار کرد. مرکز تیموریان شهر هرات بود. بعد از دوره تیموری ها، دولت های صفوی فارس و بابر از ضعف شاهان تیموری استفاده کرده قسمت های افغانستان شمالی و غربی به صفوی ها و قسمت های شرقی بدولت بابری هند تعلق گرفت. بابر در کابل يك حکومت تشکیل داد و فتوحات حوده از اینجه بطرف هند شروع کرد.....

بعد از دوره بابر دوره سوری ها شروع میشه. شیر شاه سوری به کشور هند اعلام پادشاهی کرد، مگر درین وقت نفوذ افغانها آهسته آهسته در هند ضعیف شد و صفوی ها از ای ضعف استفاده کرده بعضی از ولایات را گرفتند.

بعد از سقوط دوره سوری ها، دوره هوتکی ها ملایه. تحت رهبری سیوهی که در قندهار دست صفوی ها از خاک افغانستان کوتاه شد و هوتکی ها يك قسمت فارسه اشغال کردن.

وقتیکه دوره هوتکی ها تمام شد. ابدالی ها تحت رهبری احمد شاهیابا (ابدالی) یا (درانی) پادشاهی ره گرفتند. احمد شاه بابا مدت ۲۵ سال پادشاه بود و دولت امروزی افغانستانه تاسیر کرد. بعد از بزرگ

احمدشاه با امپراطوری افغان رو به تجزیه‌گذاری و اداره او نتوانستن افغانستان اداره‌کن.

بعد از ابدالی ها دوره محمدزائی ها شروع میشه که اولین پادشاه ای دوره امیر دوست محمدخان اس و ده در وقت اس که جنگ اول افغان و انگلیس شروع میشه (۱۸۳۹ - ۱۸۴۲ میلادی).....

شیرعلی خان پسر امیر دوست محمدخان از ۱۸۶۳ - ۱۸۷۸

پادشاه بود. شیرعلی روابط سیاسی خوبی با روس ها قایم کرد و از ای سیاست انگلیس ها بد بردن و بنابراین جنگ دوم افغان و انگلیس شروع شد. انگلیسها در کابل و میوند بسیار تلفات دیدن و در نتیجه انگلیسها تخلیه افغانستان راضی شدن.

یعقوب خان بعد از شیرعلی پادشاه شد و دوره ای بسیار کوتاه بود. وقتی که امیر عبدالرحمن خان پادشاه شد حکومت افغانستان به کابل تمرکز داد. عبدالرحمن در مدت بیست و یک سال حکمرانی با دولت انگلیس روابط خوب داشت و درین وقت بود که قسمت های شرقی سرحدات طبیعی افغانستان به دولت برطانوی واگذار گردید.

امیر حبیب الا جانشین عبدالرحمن خان از سالهای ۱۳۰۱ - ۱۳۱۱ حکومت بسیار آرام و بی‌جنگال داشت و در جنگ عسری اول بی‌طرف ماند. وقتی که حبیب الا کشته شد یکی از پسرانش بنام امان‌الا به تخت سلطنت نشست. امان‌الا یک پادشاه بسیار روشنفکر و وطن‌پرست بود. وقتی که او پادشاه شد هیچ آرام نگرفت و جنگ سوم افغان و انگلیس شروع کرد. امان‌الا استقلال افغانستان حاصل کرد و تا ابد افغانستان از شر انگلیسها نجات داد.

امان‌الا به مصری ساختن افغانستان اقدام کرد به‌ای وقت امان‌الا سخاست که
 هرچه زودتر با آوردن رفارم و تغییرات اجتماعی افغانستان متری بسازد. مگر در
 عملی ساختن پلانیهایش موفق نشد و مردم به قبول ای قسم تغییرات آماد نبودن
 بناً از امان‌الا مخالفت‌کن تاایک یک‌دسته مرتجمین از موقع استفاده‌کده امان‌الا
 ره مجبور ساختن که افغانستانه ترک‌بته. عوض امان‌الا یک‌کفر بنام حبیب‌الا مشهور
 به بهمن‌سقاو پادشاه شد. تاریخ ایروز سال ۱۹۲۹ بود.

امان‌الا به ایتالیا رفت و تا آخر عمرش ده اونجه زندگی کرد.

حبیب‌الا ۹ ماه پادشاه بود. تاایک نادرشاه بچه سقاوه ازین برود

خودش پادشاه شد. (۱۹۲۱ - ۱۹۲۳)

بعد از گشته‌شدن نادرشاه، پسرش محمد ظاهرشاه پادشاه شد. نامبرده

سیاست بیطرفی داشت و مدت چهل سال پادشاه بود.

در ۱۷ جولای سال ۱۹۷۳ صفحه دیگری در تاریخ افغانستان ورق

زده شد. رئیس جمهور محمد داود توسط یک کودتای نظامی سیستم شاهی ره وقتیکه

پسر کاکایش (ظاهرشاه) برای معالجه به ایتالیا رفته بود به جمهوری تبدیل کرد. موصوف

در سیاست خارجی خود بیطرف بود. با مالک شرق و غرب رابطه خوب داشت و

از مالک متری کمک های خارجی میگرفت.

از جمله کارهای داود خان وضع پلان هفت ساله، اصلاحات ارضی و

ریفارم بنیادی تعلیم و تربیه بود که همه نتیجه بد دار و داود خان به وعده های
که به مردم افغانستان داده بود وفانگد و به سیستم فیودالی و خاندانی دوباره
پرداخت و مردم افغانه ناراض ساخت.

حکومت داودی بسیار دوام ننگ. بعد از چهار سال و نه ماه توسط اردوی افغان

سقوط داده شد. شورای انقلاب ملی در ۷ ماه ثور ۱۳۵۷ مطابق ۲۷ اپریل

۱۹۷۸، نور محمد تره کی ره که رهبر حزب خلق بود بحیث رئیس شورای انقلابی و

صدر اعظم انتخاب کد و نام جمهوری افغانستان به جمهوری دیموکراتیک افغانستان

تبدیل کد.

(نوت - قسمت زیاده موضوع فوق از کتاب سالنامه افغانستان ۴۷-۱۳۴۸

اقتباس شده. تاریخ طبع - اول حمل ۱۳۴۹)

xxxxxx

سوالات -

- ۱- نام قدیم افغانستان چی بود؟
- ۲- آریایی ها ده کجا زندگی میکنن؟
- ۳- کدام راه تجارتی ده تاریخ بنام راه ابریشم یاد میشه؟
- ۴- کدام آثار تاریخی ده افغانستان از مصبودائی ها نمایندگی میکنه؟
- ۵- یکی از پایتخت های کوشانی ها چی نام داشت؟

- ۶- نام قدیم بلخ چی بود ؟
- ۷- لشکرگاه پایتخت زمستانی کدام دوره بود ؟
- ۸- به کدام سال های قبل از میلاد افغانستان تحت سلطنت داریوش اول آمد ؟
- ۹- به کدام وقت قسمت های زیاد افغانستان تحت نفوذ فرهنگ و تمدن یونان آمد ؟
- ۱۰- مرکز تیموریان کدام شهر بود ؟
- ۱۱- افغانستان به کدام دوره مرکز تجارت بود ؟
- ۱۲- چی وقت اسلام به افغانستان ظهور کرد ؟
- ۱۳- ده وقت ظهور اسلام افغانستان بنام چی یاد میشد ؟
- ۱۴- مساحه افغانستان چقدر ؟
- ۱۵- اکثر دریا های افغانستان از کدام کوه سرچشمه میگیره ؟
- ۱۶- بعضی از کشورهای محاط به خشکه ره نامگیرین ؟
- ۱۷- بعضی از دریا های مشهور افغانستانه نامگیرین ؟
- ۱۸- دریای آمو ده کجا واقع ؟
- ۱۹- جنگ اول افغان و انگلیس ده زمان کدام پادشاه صورت گرفت ؟
- ۲۰- ده وقت کدام پادشاه قسمت های شرقی افغانستان به دولت انگلیس تعلق گرفت ؟
- ۲۱- کدام پادشاه استقلال افغانستان از انگلیسها گرفت ؟

فامیل افغان

مثل د یکه جوامع آسیایي ده افغانستان هم فامیل توسط رئیس خانواده
یعنی پدر اداره میشه. پدر تمام فعالیت های فامیل به دست گرفته و همه
چیزه کنترل میکنه.

فامیل افغان يك سمبول اتحاد و یگانگی است. پدر، مادر، بچه ها و دخترهایی
که هنوز عروسی نگرفتند همه یکجا زندگی میکنند. بعضی وقت بعد از عروسی هم با فامیل
هایشان ده يك خیلی زندگی میکنند.

رسم و رواج های عروسی های گران قیمت قرار فرمان، تمبر هفت شیرای انتقالی
منوع قرار داده شده، بنابراین دخترها و بچه ها می توانند با هر کسی که دلشان بخایه
عروسی کنند. عروسی فامیل ها به هم نزدیک ساخته، امتداد و بنیاد خانوادگی ده
محکم و استوار نگه میداره. فامیل ها برای اعضای خود غذا، مسکن و کار تهیه میکنند.

مسئولیت مهم عموها بدوش جوانان و مرد ها است. زن ها بصورت عموم به کار
های خانه مشغول بوده و بعضا ده مکاتب، شفاخانه ها و ادارات حکومتی کار میکنند
هرکس ده حیات اقتصادی رول یا نقش خوده بازی میکنه. ده بعضی فامیل ها، خانم
ها به سوزن دوزی، کارهای خیاطی و قالبین بافی مشغول بوده و باید قابل ملاحظه
به فامیل خود میارن.

بچه افغان در حقیقت از سن ۱۲-۱۳ به کار کردن شروع میکنه. در غیاب پدر

پسر کلان مسئولیت فاميله بعهده ميگيره بدین صورت مادر، ريگه برادر
ها و خواهران بايد از او پيروي كنن.
مثليكه قبلا گفتم پدر رئيس فاميل اس بناء تمام اختيارات فاميل بدست
اوست و مادر ها توسط اطفال بمنيار احترام ميشن.

كلمات زير عين معنيره داره

فاميل - خانواده

اتحاد - يگانگی

اقارب - قوم و خویش

بصورت عموم - عموماً

ترتيب - تهیه

محکم - استوار

اساس - بنیاد

حيات - زندگی

عاید - درآمد

در حقيقت - حقیقتاً

بچه - پسر

بناء - بنا برین

رسم و رواج - عادات

حويلي - خانه

سوالات

- ۱- موضوع قبل‌ره لطفاً تشریح کنید.
- ۲- لطفاً راجع به فامیل امریکائی چیزی بگوئین.
- ۳- فرق‌های که بین فامیل‌های افغان و امریکائی وجود دارد لطفاً مقایسه کنید.

ضرب المثل‌های دری

- نجاری کار شادی نیست
- قول مرد بیکس
- قدر طاقت را کسی داند که به مصیبت گرفتار آید
- اول طعام بعد کلام
- بوی شیر از دهنش می‌آید
- به مرگ بگیر تا به تب راضی شود
- بسیار سفر باید تا پخته شود خامی
- برگ سبز است تحفه درویش

لاجورد

یکی از پيداوار مهم افغانستان لاجورد اس. ای سنگ رنگ کبود داشته و از سنگ های زینتی و بی نظیر بشمار میرود. هر سال از درك فروش ای سنگ طاید زیادی به بودجه دولت میریزد. علاوه بر فروش به بازار های خارج به خود کشور هم بسیار خریدار دارد.

معادن و ذخایر لاجورد ده ولایت بدخشان اس. رگ های لاجورد بصورت غیر منظم و پراکنده وجود دارد. قرار مطالعات جیالوجیکی، ای رگها ده اعماق معدن بصورت مجموعی یک معدن اساسی را تشکیل داده که همه ساله از آن استخراج و بهربرداری صورت میگیرد.

لاجورد افغانستان ده بازارهای داخل و خارج کدام قیمت استاندارد با قیمت ثابت بین المللی مثل طلا و غیره ندارد، زیرا ای سنگ قیمتی به جز ده افغانستان و یکی دو کشور دیگر، به دیگر کشور ها پیدانمیشد و از پيداوار مخصوص دو یا سه کشور محدود اس. بنابراین قیمت گذاری و فروشش مربوط به ای کشورها اس.

لاجورد از نقطه نظر جنسیت ده بازارهای تجاری به چندین درجه تقسیم شده. لاجورد درجه اول، درجه دوم، درجه سوم و غیره. بعضی وقت لاجورد درجه اول از ۱۰۰۰ تا ۱۲۰۰ دالر فی کیلو بفروش میرسد. بزرگترین و کلانترین بازار

های فروش لاجورد افغانستان به اروپای غربی، خصوصاً بازارهای آلمان و لندن. ای سنگ عموماً بعد از استخراج و سورت بندی به شکل اولی و طبیعی صادر میشه.

لاجورد نسبت زیبایی و رنگش مورد پسند همه مردم اس و بصورت عموم ده ساختن اشیای زینتی و فیشن مثل انگشتر، گوشواره، تکه آستین، گلنکائی، سنگ سرمیزی و خاکستردانی و همچنان گرد و خاکه لاجورد با ذرات طلا و غیره ده میناتوری های قلمی ده کتابهای تاریخی بکاررفته و هم ده صنعت رنگسازی استفاده میشه.

سوالات -

- ۱- لاجورد چی قسم رنگ داره؟
- معادن لاجورد بکدام ولایت وجود داره؟
- ۳- لاجورد به کدام کشورها صادر میشه؟
- ۴- چرا سنگ لاجورد به افغانستان بسیار مهم اس؟
- ۵- مردم لاجورده بری چی استفاده میکنن؟
- ۶- به علاوه افغانستان دیگه کدام کشورها لاجورد داره؟
- ۷- لاجورد قیمت ثابت بین المللی داره؟

بعضی از کلمات غریبی که در زبان‌های دری و پشتو استعمال می‌شود -

۱- دیپلمات	۲۰- بانك
۲- آتشه (هوایی - نظامی - مطبوعاتی)	۲۱- کربدت
۳- رژیم	۲۲- سیمینار
۴- گابینه	۲۳- لکچر
۵- سناتور	۲۴- دموکراسی
۶- بودجه	۲۵- دیکتاتور
۷- استراتژی	۲۶- فاشیست
۸- کمیته	۲۷- کمیته
۹- زفراندم	۲۸- کمیسر
۱۰- ویتو	۲۹- کمیشن
۱۱- سیستم	۳۰- دیتانت
۱۲- میتود	۳۱- انرژی
۱۳- مارشال	۳۲- کالوری
۱۴- جنرال	۳۳- ویتامین
۱۵- شارژر افیس	۳۴- تابعیت
۱۶- قونسل	۳۵- میکروب
۱۷- کنفرانس	۳۶- کرکتر
۱۸- امپراطور	۳۷- دسپلین
۱۹- چک	

۳۸- سپورت	۵۶- واترپمپ
۳۹- تیم	۵۷- هارن
۴۰- استید یوم	۵۸- چمپ
۴۱- اولمپیک	۵۹- لاری
۴۲- پروگرام	۶۰- کلچ
۴۳- ریفری	۶۱- گیر
۴۴- فستیوال	۶۲- بریک
۴۵- مدال	۶۳- اشترنگ (استیرنگ)
۴۶- جمناستیک	۶۴- ماشین
۴۷- جفیزیم	۶۵- بهر
۴۸- والیبال	۶۶- اسکاگرشپ
۴۹- فتهال	۶۷- فیلوشپ
۵۰- باسکتهال	۶۸- ماینر
۵۱- هاکی	۶۹- بورس
۵۲- بوکس (بوکسنگ)	۷۰- لیسه
۵۳- ویمبل	۷۱- ویمسکی
۵۴- تلویزیون	۷۲- الکھول
۵۵- صوج	۷۳- لیمو

۷۴- پارسل	۹۱- ډاکټر
۷۵- پست	۹۲- انجنیر
۷۶- پروډکټ	۹۳- نرس (نرسنگ)
۷۷- راپورټر	۹۴- سکرتډ
۷۸- ژورنالست (ژورناليزم)	۹۵- ټاپسټ
۷۹- آژانس	۹۶- پلستر
۸۰- ډريپر	۹۷- کانکرت
۸۱- پیلوټ	۹۸- مفازه
۸۲- بالون	۹۹- ماساژ
۸۳- پراشوت	۱۰۰- کلینیک
۸۴- پم (پمپ)	۱۰۱- پولی کلینیک
۸۵- انفجانونزا	۱۰۲- رادار
۸۶- ملاريا	۱۰۳- ترافیک
۸۷- واکسینیشن	۱۰۴- اکسری
۸۸- پتلون	۱۰۵- اکادمی
۸۹- واسکت	۱۰۶- پولی تخنیک
۹۰- نکتاشی	۱۰۷- سمبول

SPOKEN DARI

- ۱۰۸- فارم
- ۱۰۹- مگانیزه
- ۱۱۰- تراکتور
- ۱۱۱- پلاستیک
- ۱۱۲- تجارت
- ۱۱۳- درام - درامه
- ۱۱۴- کمیدی
- ۱۱۵- تزاریدی
- ۱۱۶- فانتزی
- ۱۱۷- کارتون - کارمیکاتور
- ۱۱۸- تابلو
- ۱۱۹- فوتو
- ۱۲۰- مدرن
- ۱۲۱- آدرس
- ۱۲۲- امیوگرام
- ۱۲۳- تیوری
- ۱۲۴- کلاسک